భాగవతము

షష్ఠ స్కంధము

శ్రీరామసహాయోస్తు

శ్రీ. వేంకటాద్రి దక్షిణామూర్తి కృప చేత

భాగవతము. షష్ఠస్కంధము.

శా॥ శ్రీ నీలాచలనాథ సంస్థిత పయోనిధ్యంబుజనాయకున్
నానా దైవత సంఘ యుక్తు మునిబ్రహ్మానందాలయున్ పరున్
పారద్వైత విభూతి మాధవ కథాసారంబు వేదాంత మంత్రాళి నాదాయుతు
సూరా నా స్తుతి ప్రభ వాయు [illegible] వారి విపద్ధాంతరక్షకున్॥ ౧ (సం॥)

మ॥ గురు కల్యాణి నిలింప సంఘము లైయుండెడి బ్రహ్మాండపతి గాఁ
బరికింపన్ బరు [illegible] యుపాయ పుణ్యస్థలం బందు సా
గరతీరంబున శైలనిష్ఠ రాగ్రంబు చెంది సేవింపు
సన్నర మాతామహ సత్పత్తులు జగన్నాథు బ్రశంసించెద॥ ౨

మ॥ శ్రీమ మెప్పు మీరు మహామాయ సుందర శుభ దాతృత్వ దయ శాశ్వతా
గము నన్ సంభ్రమ మొప్పరత్నమకుటన్ శేయు దారాంగర
త్నము [illegible] ప్రభూత విభూష భాగమునందు బ్రహ్మేంద్రాదిశ్వరా
న్వితు దివ్యమూర్తిగా సేవించి విష్ణుఁ

వ॥ వివరింప విష్ణుని శ్రీభాగవతము గదు మొల్ల మర్యాదంబున్
గడుపులకై నరాధములు గోపనము నందు సంపూర్తిం జెందఁ గా
బాసి పరమ పాప జాలములు బాప్పఁగా నేర్పుఁగనుండి
వే ముమేరకై రవంతు కృతి నీ వేడెం బ్రహ్మ దశ్రుతంబు

శా॥ ప్రస్తావ్యామరసాత్త్వగుణ్ భూభారాదిహర్తాగమై
శశ్వద్భావి సుతప్రభావుఁ గమలాసంశ్రితా రామునిన్
రస్యక్రీడిష్ణుఁ దలంచి భాగవత పారాణోయమైన ట్లిష
ష్ట స్కంధంబుఁ దెనుంగుఁ జేసెదను కృష్ణప్రీతిగా వేడుకన్॥౭

కం॥ శ్రీతి సాధుం డునిలాచల
పతియుఁ బట్ సుతయోగివదన భాషానుమిత
తృప్తి భాగవతంబిది యుం
మతిఁ దలఁపఁగ నింత [redacted] న్నతూన్నముగలదే ॥ ౬౪

వ॥ ఇట్టిద్ధంబున సతలదేవతాసాయుతుండై యింద్రద్యుమ్నసహోద
రతీరంబున నిలగిరిల యుండైన జగన్నాధునతసంతంబులైన సా
ష్టాంగనమస్కారంబులు సమర్పించి తత్పాదపద్మంబులు మదీయమనః
పద్మంబున నెలకొలిపి తదర్పితంబుగ షష్ఠస్కంధంబు మతినాచరింబు
తెలఁగిసిదెనుఁగించెద. 2

గీ॥ పరుసమునకు నినుము బంగారమును నెక్క
విధము నైన యుల్ల
న్నపచుఁడైన విప్రవరుఁడైన శ్రీవిష్ణు
భక్తినెక్కసము మపరిచరింప. ౫

కం॥ సురవరమౌళి విరాజిత
సురుచిరరత్నప్రభాభిశోభిత పాదాం
బురుహద్వయాతివిన్నల

నిరుపమగుణాసక్తి వినవలెంద్రీశా.

వ॥ ఉదధరింపుడు.

సీ॥ పాండవ కురువంశ పావనుండై ధాత్రిఁ
బరఁగు పరీక్షిన్నృపాలకుండు
శృంగి శాపంబునఁ జింతాసమేతుఁడై
రయమున ముక్తిమార్గంబుఁ గోరి
పుణ్య భాగీరథీ పులిన పులినస్థలంబునఁ
జేరి దర్భాసనాసీనుఁడగుచు
శౌనక గౌతమ భరద్వాజాత్రి గౌముఖ
జమదగ్ని కణ్వాది సత్తమమునులఁ

ఆ॥ క్రమము తోడుత రప్పించి గారవమున
యర్ఘ్య పాద్యాది సత్కృత్యంబులాచరించి
యుచిత దర్భాసనంబులనునిచి వేడ్క
వారితో నిట్లు పలికె భూవల్లభుండు. ౧౦

చ॥ మునివరులార! సప్తదినముల్ పరిపూర్ణత మున్నె వేదసం~~జనితరహ~~స్వ
జనిత రహస్యతత్త్వగత సారమయంబును సర్వయోగిహృ
ద్వనజనివాసముల్ బరమధర్మములై విలసిల్లు మూర్తినిఁ
వివరించి చెప్పినను గ్రమునిఁ జేయుఁడు సర్వసమ్మతిన్. ౧౧॥

క॥ శ్రుతి వేదసారమగు నచ్యుత చరితంబు
ముక్తిదియ పాత్రయుక్తిఁ దెలిసి

జలజభవునకైన సాధింపరానట్టి

దేవుని పదములను ...

తే॥ అని జననాథుఁ డుపలాలించ

మునివరులు గాంచెదరుల మిగుల మోదముతోడఁ

ఘనసేవ వారదమత్సుర

జనితారావములఁ గదురు సంరంభమునన్ ౧౩

వ॥ ఆసమయంబున

సీ॥ తెలందలు సర్వోత్తమా గౌరవుండైయుండు

నబ్జమిత్రుండయు యనెడువారు

తెలందలు మునులు నిర్గుణామైన కాల

ము ఆయొత తెలందలు మాయమార్గము చూచి

వారియద్వైతంబని యూదువారు.

తెలందలు పెద్దలాసందమై బ్రహ్మాప్వ

రూపంబుగా యుత్తిఁ జూపువారు.

గీ॥ నగచు నమోన్న

బహువిధంబులఁ దత్స్వభావ నిరతమున

పారదములుసేయు నరపతి మోదమునల

పలుతనేరత యుండెవి భక్తంతుఁ దగుచు. ౧౪

వ॥ ఇట్లు నరసింహాది విశ్వమునీంద్రులు సభామధ్యంబున సమా

సనుండగు పరీక్షిన్నరేంద్రునకుఁ బరతత్త్వోపదేశంబు సేయునెడం
గత వివిధంబులయిన వాదంబులు సేయుచుండి రాసమయంబున. ౧౧
మ॥ హరినామస్మరణంబు సేయుచు మునిత్రాణంద సంపన్నుఁడై
వర తంత్రాజిన దండ భూతియుతుఁడై వర్ణాశ్రమ స్తుత్యుఁడై
ధర గోసాధు తపః ఫలంబనఁగ సత్వంతప్రమోదంబు తో
నిరతైయమ్మటి కేగుదెంచె నుత యోగీంద్రుండు సాంద్ర ద్యుతిన్॥౧౨
వ॥ అయ్యవసరంబునఁ బరతత్త్వోపదేశ సమర్థుండగు నుత యోగీం
ద్రుండరుగుదెంచిన నరపాలుండును తన్ముని సమాజంబులతోడ నెదు
ర్కొని యున్నతాసనమున నర్ఘ్యపాద్యాది కృత్యంబులనుపచరించి
సముచితాసనంబున నుపవిష్టుం జేసి కృతాంజలియై యిట్లని
యె. ౧౨
చ॥ మునివర నేఁడు మేనరిగి మందు గసర్వమృగంబులకధిపం
చిన పితృపక్షపాతమ్ము దేవనప్రకృతియునంత సుకృతస
న్మునిదివిఁ జాంచి రాజునమదమోహితమొదయ్యుఁ దనై మునీంద్ర! యీ
వనమున నీవు పట్టుగలవాయని దీనతఁ వేఁడి నన్. ౧౩॥
వ॥ ~~ఆ~~ సమయంబున
సీ॥ ~~ఆ~~ మహాత్ముండు ధ్యానసారూప్యుఁడై యుండెట
యెటులఁగ తెలప విస్మరగా తోడ
తపటవర్తనమించిత తను వి~~[illegible]~~ యోగముని
బాడుదురూరు మూటూ దఁడను బు

నేను దుర్మదమునం బూని బాణంబునఁ
బట్టిన సర్పంబుఁ బెట్టి యతని
కంధరంబున వైచి తద్వ్యాపారము త్పురికరుగఁ దెంచితి
నంత నతని శిష్యుఁ

క॥ దలఁటి కేతెంచి గురువులున్నట్టి విధము
గాంచి రోషంబు మనమున నంగలు తొనఁగ
వక్త్రమోదక క్ష్మాభూర ... గాదు
నెంతయును దత్తరంబున నిట్లు పలికె ॥ —౧౦

క॥ గురువు మెడఁ బాము వైచిన క్రూరతర్ము
బ్రహ్మరుద్రాదిసురలక్ష్యపదినైన
సరవి దప్పక సప్తవాసరములకును
సర్పవాయుకదష్టుఁ జేసెదను గాక ॥ —౧౧

వ॥ అని యిట్లు మునికుమారుండు శాపంబిచ్చి క్రమ్మరంగ వచ్చి త
ద్గురుండును ధ్యానంబు మాని యావృత్తాంతంబు మనోమా
ర్గంబున నెఱింగి శరీతప్తుండై తత్తారంబు శిష్యమునకుఁ
వినాతుని పన్నసించె. ఇంతఁ దపమయంబు వదియుతము
న్న యోషగాత్రయనివర్తతంబును సమ్యజ్ఞాన సాధకంబును
ముక్తిప్రాప్తికరంబును నగుతత్వంబు పదేశంబు సేయవలయు
నని విన్నవించి యా నృపాలతుండు సాష్టాంగ దండప్రణామంబు
బాచరించిన నమ్మహాయోగీంద్రుండు దయాపరి పూరి

తాంతరంగుండై భగవత్సుధా సమంచితంబగు భాగవతంబు సవిస్త
రంబుగా నతనికి నుపదేశించె నక్రమంబు శౌనకాదులకు సూతుం
డు చెప్పె. నట్టి భాగవతంబు నష్టసహస్ర గ్రంథసారంబుఁ జెప్పె నని
శౌనకాది మహామునులకు నఖిలపురాణాభిజ్ఞుండై యుగ్రశ్రవ
సుండగు సూతుండిట్లనియె నట్లు హరియోగవిభుండైన పరీక్షిన్నరేం
ద్రుండు శుకయోగీంద్రు నడిగినయది. —౧౧

సీ॥ వేదాంతరూపనివృత్తిమార్గంబును
పరుష సంసార ప్రవర్తనంబు
ప్రకృతిజంబైన సర్గంబు పాతకభోగ
వరలక్షణము మన్వంతరములు
ధరణీంద్ర యుద్ధోత్థానపాదుల చరిత
మాద్యమైన దివ్యవర్ణములును
పరవిభూగోళ నక్షత్ర సంస్థానంబు
వనమహిక్షాత్ర మఠాసములును

గీ॥ మొదలుగాగల సర్గంబులు దగువెదల
వింటి నీవల్ల యోగీంద్ర వేద్యతాద
యాతనలబాంధు నరులు యమరతి నరక
మను భవింతురు త్రిలయంగవాన విష్ణు.

వ॥ అని పలికిన రాజునకు మునివరేణ్యుం డిట్లనియె. —౧౨

కం॥ మనమునఁ గాయంబున నా

స్రవఁ జేసిన పాతకముల ఘోరంబగు యా
తనఁ బొందు నరులు నరకం
బునఁ గూలుదు రధిక దుఃఖములఁ బరవశులై ॥ ౨౭

చ॥ ప్రకట మనుష్యదేహములఁ బట్టిన రోగచయంబులెల్ల జా
ర్ణకులఁ దు విమర్శ చేసి యువిచారదు నట్లుగ నౌషధక్రియల్
సుతరము తోడ నిల్చు క్రియఁ జూప్పుగ ప్రత్యుష్ణుపు రాతమందె పా
తకముల నెంపఁగావలయుఁ దక్షయుక్తి తామ తీర్థ నటిం ॥ ౨౮

వ॥ అని తెలిపిన మునివరునకు రాజిట్లనియె. ౨౨

క॥ తలుపగ యీ యుత్తం
బులు సేదుకు నములు పాదములు వసియుంపన్
గలుగును జ్ఞానము క్రియఁ గాఁ
నలఁ బెదమునివర్య సర్వతత్త్వజ్ఞనిధీ. ౨౮

వ॥ అనిన నరపాలునకు మౌనిశిరోమణి యిట్లనియె. ౨౯

చ॥ అనయము మానవుండు మదమాన్యము తద్యము లాదుయుక్తిబు
ద్ధిం ఁ జెనయు తనందు రోగములు చెందని మాత్రి[illegible]యంబుగా
మనుమెనినిత్య తర్కములు నుండుగ సాకరణంబు వేశ్యజే
సిన ఘనపాప సంఘములు చేరవు పుణ్యములబ్బు నెమ్మనిన్ ॥ ౩౦

వ॥ మహాయుంజ ప్రాకారగాంబులైన (౧) పాపచర్యం ౨బను, శాంతియుం
దమంబును సత్యంబును సత్యంబును దయయును దానంబును
మొదలైన నియమంబుల చేరవేతు సత్కర్మంబుల వలంబుగా

Bhagavatamu

తన(త్రి)యుం గలుషంబులు సమూలంబులుగా నణంగు,
తెలంప నుపపాతకంబులు వాసుదేవపాదభక్తిపరాయణులై
విష్ణుగుణానుకీర్తన సామర్థ్యంబున సూర్యుండు నీహారసమూహంబు
లనపహరించు(త్రి)యుం గలుషంబుల నాశంబు సేయుదురు. పా
పతర్ములు విష్ణుభక్తిచేతం బవి(త్రు)లైన యట్లు యజ్ఞాదితం(త్రం)
బులచేతం బవి(త్రు)లుగారు   యజ్ఞాదితం(త్రం)బులు॥
క॥ ~~ఉ~~ శుచిభాండపూర్ణములగు తీర్థజలములు
నెరుఁ బవి(త్రు)ఁ జేయ వాపనల్లు
హరిపరాఙ్ముఖంబులైన యజ్ఞాదులు
నరుఁ బవి(త్రు)ఁ జేయనేరవు వేడ్కఁ ॥
చ॥ హరిపదపద్మభక్తిరతులైన మహాత్ములు సర్వతత్త్వములే
వెరవున నాచరించియు విష్ణుసమర్పణఁ జేసి ధన్యులై
దురితసమూహసంపదల దుర్మదములే మెలఁగించి పూనిత
త్తీరయుచు పాశహస్తుల మహంబుల స్వప్నములం గానరైనను ॥
వ॥ మఱియు విష్ణుయమదూతసంవాదరూపంబగు నొక్క పురాత
నోపాఖ్యానంబు చెప్పెద నాకర్ణింపుము.
మ॥ పరిపూర్ణోరుతరప్రాకారగోపురసుశోభితసౌధదేవాలయ
స్ఫీతదీపనదీర్ఘికాగిరులచే శృంగారమై మత్తసిం
ధురజవిహారిరథాదిసైన్యములచే దుర్వారమై యొప్పుని
త్యరమాశోభితమై నపట్టణము కన్యాకుబ్జనామంబునన్ ॥

ష॥ సు ఉయును

సీ॥ వేదశాస్త్ర పురాణ విజ్ఞానపేతులై
భాసిల్లుచుండెడి బ్రాహ్మణులు
యుద్ధమందున సమర్థుల శాత్రవ కోటి
తేజంబులార్పు క్షత్రియులు
ధనధాన్య సంగత క్రయ విక్రయంబుల
వైశ్యకుల్యోద్భవులైన వైశ్యవరులు
స్వామి హితైక నిశ్రాంతులైతేల వెప్పుడు
సుజన మానితులైన శూద్రజనులు

గీ॥ చతురులైన షష్టి సత్కళా శాస్త్రవిదులు
తని జనామూల్య బహువిధులను గాయకులును
గలిగి సంపదలకు ... ... నెలవగ
ధరణి శోభిల్లు చెలువొందు దత్పురంబు ॥

క॥ సురసంఘంబులు మెచ్చగ
తరి లోపు చుతపందడి ఉలుచు దత్పురి విహా
ర్వర వసు ... ల వసుత భాగంబులు
బరి తృప్తి వహించున ఖిల పార్థివ వసు జాల ॥

సీ॥ జరిని రిప్రత పాద భాగా గ్ర గ్ర వార ప్రాజ్ఞ
నర్తిత మస్త అన్న మంచి చేద
జరివ సాంతర సమున వూసత్త
గల వ సాంతర శ్రీ దాన వూసత్త

తరుణకోకిల ~~[illegible]~~ కూజితములచేత
రాజవీథీచర(ద్ర)మణీపదాంబుజ॥
విమలనూపురనిస్వనములచేత
బంధురామరశాఖి సింధురప్రతిమాన
చతురమత్తేభ ఘుంకృతులచేత
ప్రళయకాలానిలనిభదుర్వారతీవ్ర
వాయుఘట్టనసంఘట్టవనధిజనిత
లోలతరంగాళి నిర్ఘోషతతుల మెరసి
దరుసమున్ని [illegible] బొలుపలర నప్పురంబు ॥

చ॥ తరళగణీతతంబులగుతత్పురగోపురవైజయంతికా
గురుతరపద్మరాగమణికుంభములందుఁ బరాగసంఘముల్
గీలితకొని చిత్రవర్ణకవితీర్ణములై నయనోత్సవంబుగాఁ
బరసెను మేలుకట్లక్రియ భాసురలీలఁ దనరుచు నెప్పుడున్॥

వ॥ ఇట్లు సకలవైభవాశ్రయంబైన సర్వమంగళపరిపూర్ణంబై వి
ద్వన్నారివరాలంకృతంబై నూతన
సకలజననయనానందకరంబై విలసిల్లునం[illegible]గసాన్తుష్టి
పురంబునందు.

శి॥ తర్కింపవేదశాస్త్రపురాణసహితుండు
సకలమార్గంబునఁ బడెను వాఁడు
శ్రీకంఠమును కృపాస్త్రమోహితుండు

సర్వసమత్వంబు జరుపువాఁడు
బంధుమాతాపితృభక్తి సంపన్నుఁడు
సంతతాచారప్రశస్తయశుఁడు
పరకామినీసంగపరిచయ రహితుండు
విష్ణుపదధ్యాన విశ్రుతుండు
గీ|| ధరను భామినీపుఁడనుపేరఁ బరఁగువాఁడు
భాస్కరోత్తమతనయుండు పుణ్యమూర్తి
యెలుకనూఁచు తఁడు శ్రైవప్రయుక్తుఁ జగుబు,
దంత్రియూనతి వదిసి సంతస మలర వెలసె నయ ||
వ|| అతను మునత్రిగిరి యూనిబుధవర్గ తుమారుండు వత్సభూజ సం
జనితములైన పుష్పఫలజాతములెల్లను సంగ్రహించి వ
ష్టినిఁ బరితాపితుండ
చని యలు దర్శెబు గాలి తెలు మెలకల్లని బోఁకు బుజ్జిపి విష్ణుదై||
వ|| ఆ యన్నివసరంబున.
గీ|| ఇరువుగనుమెత్త్య పూర్వాచార రింటు లోన
నరవధూయుగ్మ బంధాంత సురత ఘనిత
వాచతంత్ర గాఢ ఘుసాఘు నాచార్య రసహిత
మైన వినిమదిహర్ష మంది ||
తే|| హృదయంబున మదనాంతుర
మొదవఁగ నా విప్రతనయుఁ డక్షత్రుండై

యిది బూతివలయున నుబును
ముదమునఁ బనెనానితుంబు మునతున్నశాలా ॥

గీ॥ సకల వేదశాస్త్ర సారజ్ఞులగునట్టి
మునులకైన యోగిజనులకైనఁ
బద్మభవునకైనఁ బవనాత్మజునకైనఁ
నామము హరి మిగులఁ గన వశమె

వ॥ అంతనమ్మహీసుర వరకుమారుండు సత్వరంబున నాలతాగ్ర
హారంబుఁ జేరం జని యందు నిమేషరహితంబగు దృష్టి సారిం
చి మనంబున నిట్లని వితర్కించె.

ఉ॥ పురుషుఁడొ తేని భామయొ కఁ బుష్పవు యూమనోహరాంగుఁ డెంచునౌఁ
బురుషవధూటు లిట్టి కృతులవాలిక గానఁ గరాదు వాక్షయుల్
వెరవున నెంతమూర్తి మిగులవేడుక యుక్త్యాదయంబులనసు
స్థిరత వహించెఁ బావలయు శ్రీఘ్రము యుంటితినే మిపిమయుష్ఠ॥

వ॥ అని యుల్లంబున నూహించెను

సీ॥ సంభ్రాంత భావ సంజాత శ్రమంబునఁ
జమట దేహంబునఁ జిమ్మజార
తుటతుంబముల తెలంతులనాటి నెత్తిన
పట్టి గాఢమెత్తులు బయలుపడఁగ
నధర బింబంబుపై నందిన దంతక్షు
తములు కెంపులతీల రమణ మెరయ

వనపుష్పమంజరీ వాసితకబరీ భా
రంబు మునివేషఁ బూని వార

సీ॥ గాఢనిశ్వాసజనిత మారుతములచేతఁ
ఘోరమగువాని తాపమున్ దూలియాడఁ
ప్రేమఁ జెనిచిన కుసుమాస్త్రదీప నాళిక
వెడలెనన బ్రాణమును డెక్కు విప్రునకు

వ॥ అయ్యవసరంబున మహీసురకుమారుండు పంచశరశరజా
లవిద్ధుండై నిజదారాపహరణకార్యాదుల మఱచి యుదగ్రమా
ర్గప్రయాణాభిముఖుండై

మ॥ తని యొక్క విప్రకుమారుఁ దప్పెనరాతాచంద్రబింబానన
ఘనపంచాస్యసమాన మధ్యముల సత్కాంతాపత్రకళ్యాణ
విన మోపిత నవలా విలాసహితకేళీలాలతాలంకృత
వనితారత్నముఁ జిత్రితాతయుగళీ వైఖ్యసంభావితల్॥

వ॥ ఇట్లు తద్దర్శనంబు మానసంబులఁ గుపంచాగచాపంబులం
బరిభ్రమించు నత్తరుణీరత్నంబుఁ గనియుంచనిదేహంబు
న మదనబాణంబు నిగుడ నూతనానందసందోహానలంభా
తిరస్కృతాబాహుళీదురితం బగు తద్వదనారవిందంబునం
దు చూచిసంబుల నదుకుల తునుటు నాహాదించునయన
విభ్రమంబుల యందునుబంభారాతి తుంబుకుంభస్థల సా
భాగ్యంబు దిద్దురింబు తద్వక్షోజంబుల యందును నిమేష

రహితంబగు దృష్టి నెలకొలిపి చిత్తంబు తదాయత్తంబు
సుఖపారవశ్యంబున నిర్వికారంబునుం బొందె మోహపరవశుండై చేసి
సి యిట్లనియె.

ఉ॥ ఎవ్వరిదానవే వనరుహేక్షణ నీదు సునామమెద్ది యే
తెవ్వఁడు నం(శ్రి) విభ్రమ తెనేత విధంబుల సృష్టియందెఱిం
టి వ్వైన మందు బాలఁగల వేపని పూనితి చింత లోనవి
జవ్వన మల్లీ విలాసములు సొంపెసలారె మఱియు దృష్టికిన్॥

వ॥ అని పలికిన భూసురోత్తమునకు వనితాలలామ యిట్లనియె.

క॥ వినుము మునివర్య యేనొక్క విప్రసుతుని
దాస్యమొనరింతు నతనికై వితవమున
నెత్తురోగంబు తనువున నుద్భవింప
పాపకార్యంబు ప్రతిననఘ యుడుకు॥

క॥ అని పలికిన దాసికిని
ట్లనియె నవ్విప్రసుతుఁడు శాస్త్రోక్తముగఁబై
మనసిజ శరపంచకసం
జనితానల తీవ్రతాపసహితుండగుచున్॥

సీ॥ మొనసి నేత్రములు నీ ముఖపంకరుహమందు
శ్రుతులు నీయుల్లాసోక్తులయందు
ఘ్రాణవృత్తి భవదంగపరిమళంబులయందు
ముఖము నీవదనాంబుజమునందు.

త్రరవులు లునీకు బాగ్ర స్వర్ణఘు ఘవుందు
కొలుపైన జిహ్వానీ వాగ ఘునందు
బాదయుల శ్రీ గ్ధంబునీ భవనాగములు లంద
గూథ చిత్తంబునీ రూపవుందు

సీ॥ దగిలి యారతి మూలంపదరము గాక
కార్య యుక్తంబు లగుబు నాయంతంబులు
బాహ్యసంభోగ ఆలెంబ విదానుటంబ
వింత దయచేసినను జూడు పంత జాత్రి ॥

తే॥ సతతము మదను నిరిజ శర
తతులను దీపాంబు మిగుల నపష్టంబు చెప్పి
(బ్రా)తి తేని పురతసు ఘపులు
నతి వయ దవలన గారవింపు మంబు బుతానె ॥

వ॥ ఇట్లు మహీసుర నందనుండు పలికిన వచనంబులకు ప్రత్యు
బునెంది యూనాను లోచన యుక్తిని ఇట్లు.

తే॥ ఏవి ప్రపవిగృహాపానిని
నీపు మహీసురుండవ భూలనితిజ్ఞుండవీ
శ్రీవి దరముందలపతను
ర్ఘావనసేయంగనీతు భావితము గువో ॥

సీ॥ నిత్యత ర్మాదులనియమంబు విశాలి
సంధ్యావిత్కృత్యము ప్రాణపటవు

తిరుపైన పుణ్యతీర్థస్నానములు మాని
కులసతిపై నున్న కూర్మి విడచి
ఆత్మహితాదిని తీర్థాచారమతి తప్పి
వేదశాస్త్రజ్ఞానమోదము దాఁటి
జపతపోధ్యానప్రణవాస సారము జేసి
యువాపరాధులమోదియుక్తవదల
గీ॥ యుగయుగమున పుష్టి తనువున వాసజేసి
పొందఁగోరెద [illegible] చిత్రములెంత దరికోర్న
శాస్త్రజ్ఞానితమైన ముక్తిసమితి
సాధింతురే తత్త్వజ్ఞులార్షచరితా ॥
వ॥ అనిన గ్రహరాసి శివసుధామరతనా బ్రహ్మానిజ్ఞనియు.
సీ॥ పరికించి చూచిన చిన్నాకోత్తమునకుఁ
జెందాలనను జన్మసదనమొకటె.
యుండుండుఁ జేదవేద్యుఁ డింపఁగాదు
కర్మములంబున ఘనుఁడు ద్విజుఁడు
ఆస్తికర్మాచారమాచరింపతదానిప
రముకోదండురు పరమవిదులు
ప్రతివృక్షదేహసంభాన్వసుఖమునకన్న
దేహాంతరమ్మునఁ దెలవి గలదు
గీ॥ వసుధయాదనసంపూర్ణవనితవెల్ల

//

దాశరి సంసార సౌఖ్య భోగ్యములు గాక
పెద్దమూపులు యుంకెల ప్రియము తోడ
గారవింపు మనసు భక్తిఁ గమలవదన ॥

క ॥ సర్వమ్మైనయుందుఁ జిత్తంబు చూడంగ
మనసు నిలిచినాడె మమత నిలుచు
మనసు నిలిచినాడె మానిని రక్తింబుఁ
గనయు వాఁడె భాగ్యఘనుఁడు గాఁడె ॥

తే ॥ అదిగాన మదను శరములు
తదియఁ గనౌ తెంచె నింతఁ గరుణా నలర్పై
మదిరాక్షి నన్నుఁ గైతేలు
మొదని పరిరంభణముల నేనవ విధిఁ

వ ॥ అని భూసురతనయుండు మదనపీడితుండై పలికిన సాంత్వన
పూర్వకంబైన వచనంబుల కెలదం బడిన యువిదయును
తనలో తనాన్ని తుష్టి పురంబున తరుగదించి ప్రీతియుంబు
గుహాచారంబు వూని తల్లిదం(డ్రు)ల మాని తుల తాంత
న విసర్జించి యా వాసి వత్సన నన వరతంబును సురత
శ్రీ దాపమూ సత్యపత్నై చార్వ మూ యామున్నత పావాది వ్వ
పనంబులం దవిలియుం డితుటుం బ భరకాంబుసియు
టుం గాండెంత వత్సరంబులతు.

క ॥ ఆయన్న బాహిడుఁ డు హర్షంబు దింప

ప్రాపియుండు వరుసఁ దన యువరులఁ
బహురఁగారాబియుండు వెలదల లభించిన
మెఘతు మీద మిగులఁ గూర్మి మెరయు ॥

క ॥ నారాయ నారాయని వానిరఁ
శ్రీరి శనంత సముతోదఁ బ్రియము మెదవంగా
నారాయణ నామంబునఁ
జేరుమ దత్పుతుని వేశ్రఁబై లువలరంగా ॥

క ॥ నదబయునల సియు సెలసియు
ముఘకత మొబ్రటనైనమందియు ఉల్ల
గాఘతును నారాయ నాయని
తదవు బుఁదానంద తూర్మి తలమొప్పెన్పరా ॥

వ ॥ శ్రీంతన యున్నభామీఘునతుఁ హాతతంబుల వలనవా
యుష్యంబ దిన దినంబున తుఁదరిరి తాలావసానంబైనసూ
రా తారస వేల తుత్తైన యువు రింకరులు పాళ హాస్యత్తై యుతరి
పఁదనంబున తరుగుడించిన.

క ॥ నారాయ నాలుఁదను తనయుం
గారవశలునఁ జేరఁ జేరి కంఠగతుండై
యూఘూఢిఁ దనువు విడిచెను
వీరి యుభా వీాఘుఁ దంత మొదరి మీాదర్

॥ తనువు విడిచిన ట్టి వాసి విఘునిఁ బట్టి

యా విధి తక్షియు ముని మాతలపుడు
దండపాణుల గువారు వర్ణించి చనుచుండ
విష్ణుదూతలంత విస్మయమున ॥

వ॥ ఇంత శంఖ చక్ర గదా శార్ఙ్గ ధరులును పద్మపత్ర మాలాది
ధరులును బంధురీత విశాల నయనులును దివ్యతేజోరూప
విరాజితులును పీతాంబరాలంకృతులునునైన విష్ణుదూతల
తత్సంభ్రమంబున నేతెంచి యమదూతలఁ బరాజయం బొనం
దించి వారివలన వారి నామస్మరణ ప్రభావంబున గత
కల్మషుండగున జామిళుని విడిపించెను నినందు తత్కృతాం
తకింకరులు భయాతురులత మనస్సులై యాదివ్యపురుషు
లతోనిట్లనిరి.

సీ॥ శంఖ చక్ర గదా శార్ఙ్గ దివ్యాయుధంబులు
ధరియించి దర్పమెసఁగ
నేతెంచినారు మీరెవ్వరు పుణ్యమైన
బలపరాక్రమములఁ బరగినారు
దుఃఖాతరంబులై దురవగాహములైన
బహువిధ నరకకూపముల యందు
దండింపఁ దగినయా ధరణీసురాధముఁ
~~గాని పోవుచున్నారు మెదురుతెత~~

గీ॥ ధరణిలోపల పాప తప్పురుల నెల్ల

వందనము సేయు నధిపతి దండధరుఁడు
ఆతని పని బూరతులమై మము ననఘులార
విడువుఁడీ మీరు దయచేసి వినిపుడు ॥

వ॥ అనిన యమకింకరులకు విష్ణుకింకరులిట్లనిరి.

క॥ హరిభక్తియోగ వెలసిన
పురుషులకై తుందపురములఁ బొందించుటకై
తిరుగుదుము జగములోపల
పరబలసంహారణాచతురబలసహితులమై

చ॥ తనయు మిషంబులో నితఁడు ధర్మము సేయుచునున్నఁ బుండరీ
కనయన నామకీర్తనలు సైతుమి మానక చేసెఁ గాన యీ
మనుజుఁడు రత్ననిర్మిత విమానమునం బునదివ్యకామినీ
జనములు గొల్వఁ జేరు నతిపాపములెల్లఁ దవిష్ణులోకమున్॥

క॥ హరిపదసేవారతుఁడై
హరిగుణములను నుడువ నేర్చి హర్షిత్తుఁడై
హరిభక్తిగలుగు నరులకుఁ
బరువున సమయును నెట్టిపాపములైనన్ ॥

సీ॥ దండధరుఁడు కర్తధర్మంబునకు నెల్ల
నట్టి ధర్మమెఱిఁగినట్టి మీరు
ఇది యధర్మమనుచు నిది ధర్మమనుచును
విస్తరింపవలయు విభజనమున

వ॥ ఇట్లు పలికిన విష్ణుభూతలకు సమవర్తికింకరులిట్లనిరి.

సీ॥ వేదంబులెల్ల శ్రీవిష్ణురూపములుగాన
తద్విహితాఖ్యంబె ధర్మపరత
తద్విదగోచరాక్షణ్ణవిత్రమరూప
మది యధర్మంబన తాశ్రయంబు
ఆకాశవాయుచంద్రాగ్నిభాస్కరులును
జలభూయమాదులు సాక్షిగాఁగ
జన్మవంతులు బుద్ధిపూర్వకంబుగ ధర్మ
మాచరింపుచునుత్తరగుచుండు

తే॥ రంతన జ్ఞానమోహితులైన నరులు
సంతతాధర్మనిరతులై సమసి విహా
యాతనాదేహముల ఘోరవాదులందు
ఘోరనిరయంబులందుండు రక్షితమమెరయు॥

వ॥ మఱియు దుష్కర్మంబులు చేసిన పాపాత్ములు దండనీయు
లును సత్కర్మంబులు చేసిన పుణ్యాత్ములు మాన్యులునైయుం
దురిట్లు ధర్మాధర్మంబులు లోకంబు దేహగతులై జీవుండు
బహుగుణంబులైన స్వర్గనరకంబులయందు సుఖదుఃఖంబు
లనుభవించుచుండుఁ గర్మప్రదిష్టంబులైన గర్భంబులఁ బ్రవేశిం
చి తత్ఫలంబను భవించున యన్నమ భవంబు సంసారరూ
పంబై పుత్రమిత్రకళత్రాది శరీరమాత్రంబంధసంయు

త్తంబైన ఖండంబై పర్యవసించు నిట్టి నాద్యంతంబై ప్రవర్తించు సం
సారంబున నాతపంబు నంబొందెడు వారికిని యీ మార్గంబున మారగ
తంబై తరుణాయుగాను పింబుత్రమంబున గాఁగలసుఖంబు
లయుండు వాంఛ యని యుంబు నావాంఛ దేహాపతన పర్యంతం
బు వెళతని యిబ్బును నది పూర్వకర్మ పరిపాతంబు నంగాని ఫలితం
బుగాదు ఆదేహకర్మంబు లాచరింపుబు (దత్వంబు నీశరీరంబు
బులు నిత్యంబు లగు సంసార తాపంబులంబడి వెడలెడుమార్గం
బె యెంగ్గెత బ్బు స్వాన్యయంబులఁ బొందుబుదున త్ప్రీతియుం
దైవాప పుం కార్యము [illegible] లాచరించునవి ధరదధ యుండేరు పరబ
దంశం పఁ బగువారిని దండించు నవిగావున నీయుభయమాకుం
డుసౌ త్వత్పాదం డుస మిత్యుశ్ర ఫలావహ మోక్ష వృవనంబునతరిని
యుక్తటిమె త్వత్పాసింగనుంగాని మనంబు నియమింపతని బ్రకాంతం
బరి త్యజించి తద్గత స్వాంతులై ద్వైబార్వ దుర్వారాది దర్శనంబులం
దగి లయూ పాసియుం దుసంతానంబు వశపెవతం డు దండనీయుం
డని యుమునదనంబు నంబున కుం గాని పైపూర్వారమని యుమను
తలుప అతినవచనంబులాత ల్లించి శిష్యులంత రులు వారలతోనిట్లి
నిరి.

సీ॥ ధర్మవేత్తలు మీరు దండ్యులుగాని పుణ్యులఁ
బట్టి దండింపుచున్నారు
తల్లి దండ్రులని బ్రాహ్మణులని యూరకఁ జంపఁ

గడిసిన నదిమూన్నఁ గలరె మొదలు
పుణ్యవంతులు బుద్ధిపూర్వకంబుగ ధర్మ
మాచరించిన యగంబు లెల్ల చనును
నిలిచి ధర్మాధర్మములు లేవఁ గనినాఁడె
పరమదిరిగెదు గొప్ప పనుపుగాఁడె

గీ॥ తత్వముల విచారించె యంగని ధర్మమెక్కి
తొంటి జన్మార్జితాఘసంతతులఁ జితఁ దు
పఱంత కాలమున హరినామ పఠనఁ జేసెఁ
గాన పుణ్యాత్ముఁ డయ్యె ధీమానవుండు ॥

క॥ (వ్ర)తముల నాచారంబులఁ
(క్ర)తువుల దానములనైనఁ గలుగదు లక్ష్మీ
పతిలోకవిహారతసౌఖ్యము
సతతము (శ్రీ)విష్ణునామ జపరహితునకున్ ॥

గీ॥ సంతతాచార దాన యజ్ఞములు భక్తి
నాచరింపంగ నేఫలంబతిశయిల్లెఁ
బఱంత కాలమున హరినామ పఠనఁ జేసియు
ధర్మపరులకుఁ గలుగుఁ బో తత్ఫలంబు ॥

క॥ పరిహాసంబుననైనను
హరినామస్మరణఁ జేసియునట్టిమహాత్ముల్
దురితంబులఁ జెందక శ్రీ

వరుసదమున నిలుచురధికమై భవయుతుడై ॥

వ॥ అది గావున మీరు వైష్ణవసేవానిరతులైన మహాత్ములంగను

గాని యిష్టులఁ దలంగవలయునని యమకాత్మ్యంబునం బతిసన్ని

స్త్రీయుం బందిస మనవర్తి కింకరులు తద్వైష్ణవకింకరులవలననభా

మీదుని బలాత్కారంబునం గాని పోవసలవి గాత తిర్ఫీతంబు

నఁగల్గొతాం ముసమ్ము ఖంబునతరిగి రంత విష్ణుమాతలునుసయ్న్

జామీ మనింగనుం గాని యుట్లనిరి.

క॥ మరితచయుములలనఁ దెలిఁగినభరణాయ

వందులోనశేష మనుభవించి

యంత మీఁదఁ బష్టుతాంతారగముఁదనై

చ(క్రి) భవనములకుఁ జనుమయ విహ ॥

క॥ ఆయువు శేషించినఁ బాఁ

బాయుత జననంబు వసుధఁ బ్రాప్తంబగున

య్యాయువు పూర్ణంబగు మృతి

నాయత పుణ్యమునఁ జనుఁ బరుసుం దుదకున్ ॥

వ॥ అని భూసురునకుం ద(త్ర)తాంతి బెలిగించి విష్ణుకింకరులు

వ్రా విహారంబున నంతర్ధానంబు నొందిరి. అంతన బ్రాహ్మణుం

డునుని బాయుశ్శేషంబనుభవించుటకై భూతలంబున విసృష్టం

బగు నాత్మశరీరంబు పరి(గ్ర)హించి పశ్చాత్తాపంబున దాసీ

సంగమంబు రోసి పు(త్రి) ధనాక్షప మగతడు విల్లహాంబు విస

ర్పించి గంగాతూలంబన తరిగి.

క॥ చిత్తంబున హరిరూపం

బత్తిగ ధ్యానం జేసి తన్మహో మతి మెప్పుఱ్

దత్తరమున నను దవ్వుబుదు

రవ్వత్తి విసర్జించి తత్పవి తర్పసఘటై

సీ॥ త్రికాలజ్ఞగ దర్శిపస్మై వెలుంగుచు నున్న

హరియమై వంబని యాత్మందలంచు

బహువిధ వర్ణగ మూర్తి పత్తి శిలాముల

విష్ణురూపములుగా విశ్వసించు

సంతత జ్ఞానప్రశాంతుండై మెలుకువ

హా క్షితుండగుచు బాహ్యాంబుమరచు

త్రిగుణ నిత్యగా దెలసినాలుక తుద

వసుతవత విష్ణునామములను మృదువు

గీ॥ భక్తి లో శ్రీ విష్ణు భక్తుడగుచు

నయన్న బా ఖో మఱడంతల లోకాత్మ గాన

బాల ఖిలారి చిం గనపుడు లోల లోడ

దేశ్రు దేశముల వినలు దైతమున్నవిశివే ॥

ఉ॥ ఆ హరి భక్తుడుత్తము డనా భనానృతి దాల్చి దేవసం

హో హో వలు గాల్వ దండన రు మూతలు విస్మయమందు చుప్పుడా

హా హాగా మూచరించు మహా రాగులు విత్తులనుల్లసిల్లస

స్నానములొనర్చి విష్ణుసదనంబునకేఁగె మహానుభావుఁడై॥

వ॥ ఇట్లు శ్రీనివాసకుమారుండు సవిస్తరంబుగా నబ్భూమీశుని వృత్తాంతం బెఱింగించిన సంతసంబంది మహీకాంతుం డిట్లనియె.

క॥ యమదూతలు వారి దూతలు
తమలో వాదించి కలసి తద్వర్గమునన్
యమదూతలెటచటఁ దిరిగిరి
విమలగుణాకార నాకు వివరింపఁగదె ॥

చ॥ అనిన మునీంద్రుఁ డిట్లనియె నానృపపుంగవు లోకసన్నిభా
త్మనయ గుణాభిసమ్మత కృతాంతుని కింకరులంత నాత్మనా
థుని కడ కేగి చిత్తమునఁ దాల్చిన భీతినిఁ గంపితాంగులై
వినుతులు శాస్త్రతం బవుల మ్రోడ్పి రయంబున నాసిమొత్తరై॥

సీ॥ అధిపతి కృతాంతుఁడు యాజ్ఞవశంబున
సకల భూతములెల్ల సంచరింతు
నవతమైత నరఁగ నాల్గు తుల్యమనుపేరఁ
గలదు పట్టణము విశాలవదనరి
తోల నాపురి నబ్భూమీశుండు నానెఁత
భూసురతనయుఁ డజ్ఞుడై చరిత్రుఁ
డితఁడు తత్పతిపరితాపగంబు చేసి దా
పాపభక్తుల నెంచి సిగ్గు విడిచి

గీ॥ బాలధర్మము లెడనాసి సత్యము విడి

తమకులంబునఁ గలుగు బాంధవులును వ్

యార్థసారాసవ క్ష్మాదిసహితుఁ డగుచుఁ ॥

దనయులను గాంచి వేశ్యాదాసియుండు ॥

క ॥ ఆరూఢపతితుఁ డగునా

తారూఢిని బతితమూఖులం దెమెక సుతుని

నారాయణుఁ డనిపిలిచి

నారాయణునాని జేరుఁ గరుణా దలర్పన్ ॥

క ॥ నారాయణుఁ డనుసుతుపైఁ

గూరిమి దలకొని పిలిచి నానా తెలివి మెప్పుగన్

నారాయణ నారాయణ

నారాయణ నారాయణ యనుచుఁ బిలుచు నమ్మెప్పుంగన్ ॥

వ ॥ ఇట్లు పుత్ర దార ధన గృహాది మోహ్యావృత సహితుండగు న

య్యజామీళుండు పాతకంబుల వలన [illegible] ఖ్యాతిం గాంచె

ది యుపస్మృతున్నయు ౘుంబనం బంటత్వంబు నొందిన యంతట

ది బాధములం గాని నట్టి చతుర్భుజులును [illegible] శంఖచక్రగ

దా పద్మ ధరులును పీతాంబ రాలంకృతులును దివ్యతేజో

రూప విరాజితులును రత్నభూషణాలంకృతులును సర్వ

లక్షణ పరిపూర్ణులునయిన పరమపురుష దివ్య బలాత్కా

రంబున మదియుతరంబుల వలన బహుతలు షష్ఠితుండ

గు తన్మహిసురుని వి [illegible] పించుచునని చనిరని విన్నవించిన వార

లకు నైరస్వతుం విష్ణుని దె.

సీ॥ వినుఁడు కింకరులార వేదాంత వేద్యుండు
విష్ణుండు నారాది వేల్పుగలఁడు
ఇతఁ డాత్మమాయాబలాన్వితుఁడై (త్రి)జగంబుఁ
బుట్టించి రక్షించి పెరవహించు
నతని యానతిఁ జేయుదు మంబుజాక్షుఁడు
విధిజాదిపతులెల్లఁ దిరుగుచుండు
రంబర సర్వం సమాగ్రి హాయు
తత్వరూపంబునఁ దనరుచుండు

గీ॥ నెందుఁ బరితించు బూడిననందె తలఁగి
సతల దుర్బుద్ధ్యవస్థల నెదెరదు పరమి
స్వాదరంబును బంగ మాత్మకము నైన
జగములెల్లం బునాదిక(త్రి)కర్త ॥

క॥ ఆవిష్ణుండె జగదీశ్వరుఁ
డావిష్ణుండె యోగిమానసాంబుజనిలయుం
డావిష్ణుండె పరతత్త్వం
బావిష్ణుండె దేవదేవుఁ డాత్మఁ దలంపన్ ॥

క॥ హ్యాత్రిమలంబున విష్ణుని
నత్యాదరము లోకఁ దలఁచు సద్భక్తులకున్
రత్యైభయ ఫలనరాత్మస

జిత్రమనీయాలయంబు చేకురుఁ దిరమ్మై ॥

క॥ పరిహాసమ్మున నైనను
హరి నామస్మరణాసేయు నట్టి మహాత్ముల్
దురితములఁ బాసి పెంపుడు
తిరముగ వైకుంఠపురమునను వసిన వేశర్గ్ ॥

చ॥ పతితుండు మత్సరాన్వితుండు పాత్రుండు నిందకుండు పిం
శారుండున్ సువర్ణహర్తయు బ్రహ్మఘాతకుండైనమా
నవుం|డు లత విష్ణుభక్తియుతుండై హరినామము పల్కెనే
య|ధ్యతు నిలయంబు నొందు నయుతాబ్దంబుండై యనంతుం
ద్రుపిపృండయు.

క॥ అజ్ఞానంబున నైనను
విజ్ఞానము లేకనైన విష్ణుని ఘనమున్
ప్రజ్ఞతఁ బాగడిన నరుఁడు
దాజ్ఞకు భయపడదు తనను హరిపురమునకున్ ॥

వ॥ మఱియు మహేంద్రుండును నేనును నిరృతియు వరు
ణుండును గుబేరుండును ఈశానుండును
బవనుండును సూర్యుండును గ్రహముల సంభవుండును విశ్వే
దేవతలును వసురుద్రాదిత్యులును దేవగణంబులును వసి
ష్ఠాదిమునిసంఘంబులును దద్విష్ణుయశోరూపంబె
ఱుంగ లేరు. తద్గుణంబులు వర్ణింప మనోవాగ్గోచరంబు

గావు. ఆ పరమపురుషుని కింకరులు విష్ణుభక్తిసమేతులగు
వారిని బరమపదమునుం బొందించుచు క్షైతల్యంబరొ తాత్మరూ
పగుణస్వభావంబులు ధరియించి సుశ్లాఘ్యాకారంబులం బొంది
జగంబున సంచరణంబు సేయుదురు. మఱియు భగవద్భ
క్తితత్పరత్వంబులును, నారదుండును, శివుండును, కుమారస్వామి
యుఁ గపిలుండును ప్రహ్లాదుండును బలియును జనకుండును
వ్యాసితమహాభక్తుండును నెఱుంగుదురు గాని తక్కినదేవమునిగణ
సిద్ధవిద్యాధరులెఱుంగలేరు. భక్తియోగసమేతులగువారల
కు భగవన్నామమంత్రోచ్చారణమాత్రంబునఁ బరమపదంబుగ
లుగునని చెప్పిన మఱ్ఱిమ ఆయువిజ్ఞనియే.

శా॥ మీతేఁ దత్త్వము ఱుంగఁ జాలెదన బ్రహ్మాదులుం బాపప్రభా
వాకారంబు ధరించియున్ నిజసుతన్నామంబునం జేసి ల
క్ష్మీకాంతప్రియనామవర్ణములఁ బల్కెన్ గాన వాఁ డంతమం
దాతం బాత్మపురంబు నొందె గతపాపానీకుఁడై వేడుకన్॥

క॥ భూవలయంబున నరులకు
జాతమనోవచనజనితపాపములఁ గాఁపన్
భూవిభుని నామకీర్తన
పావనమంత్రంబె చాలుఁ దలపోయంగన్

క॥ పాయక తగిలిన సంసా
రాయాసమహాబ్ధి మునుఁగుచున్న యమమునుబులే

మాయామోహితులై వారి
సాయము వీడములఁ జొంద తెరుసన్మార్గమునన్

క॥ ఆదిగాన వైష్ణవంబునఁ
బదిలంబై తిరుగునట్టి వారును భువియం
దు దమకు యమదండనకాదిఁ
గదలక బనునమరపేశ్వఁదై హరిపురి కేగెన్॥

సీ॥ హరికథాభక్తులయి యుల్లాసంబు
సర్వసమతనొందు సత్వమతుల
దండనంబుసేయఁ దలఁకుబుమతాల
దండమదిత భీతిఁ దల్లడిల్లు ॥

ఉ॥ ఇంతవినుండు మీరిఁక మహీతలయంబునకేగి మన్నితా
త్మాంతరగరుయతులఁ గంబదయాత్మ సదాంబుజ ద్వయా
భ్యంతరపుష్టిశోభు వినుతాత్ముల రారవ బద్ధమత్తులన్
బంతములొందఁ దెండు హరిభక్తులఁ జేరఁగ బోకుఁడెన్నఁడున్॥

చ॥ స్థిరముగ విష్ణువందనము సేయుని వారలనాత్మ లోనఁ దన్
హరిఁ దలపంగ నీరనిన దారిద్రములన్ గ్రమమొందుటప్పు జిత్తులన్
కరిగానఁ బత్రినామకుగా కీర్తనముల్ వివశాను తత్త్వముల్
బరువునఁ బట్టితెంచి యట భాసురపుణ్యము లెన్న గల్గనే॥

సీ॥ తేలమమై వారినామ కీర్తనామృతపాన
మత్తులైతిరుగాడుమను జవరుల

వ్యాప్త్యద్భుతంబు లక్ష్మీశ పద ధ్యాన

నిరతులయి వర్తింబు నియత మతులఁ

గములనాభ ప్రీతి గావు మీసు రులకు

దానంబు లొసఁగెదు ధర్మ వేదుల

భువనమంతయుఁ బుడ్డు బుని రూపంబని

తలఁపరైన మహాత్మ్య వీరుల

౧॥ మెత్తనైన వారి దాస రాపదా

సహాయులైన స్ఫూర్తి గాంచు వారల

నతిథి పూజా సమయులైన స్ఫూర్తి వారి

మారకునఁ బూజింతు నేలఁ గవలయు

౧॥ ఆత్మ భక్తి సహాయులగు వారి మర్మ

మగాఁప నేర్పు వారిఁ బరిచు

నానావ్యసన మరుసన్నయుఁ బరమార్థ

విభవఁదలఁచు మిగుల వేళ్ళలాడ

౪॥ అని పలికిన మర్త్తి లక్ష్మీవల్లభుని దలంచు నిజపరంబుల

నిరంబునఁగెలు తెలుపి

౩॥ సదతంబును శ్రీవనితా

పతియగు జగదీశ్వరుండు భక్తుల యెడను

ప్రీతిమగు సహాయుల

నతిమును సహాయంబుఁగాత సంరంభములోన ॥

వ॥ అని యిట్లు నారద మునీంద్రుండు నిజ శిష్యుల నాజ్ఞాపించిన
వృత్తాంతంబు వినిపించి యావైయాసి మునియు నిట్లనియె.

క॥ అని గాన విష్ణుకీర్తన
విదితాఖిల మంగళాది శారద గ్రారం
బెదిరిన కలుషాళిక
ప్రిదమతి నమ్మింబు నీకు సేయుము నృవరా॥

క॥ అలయుత లక్ష్మీశ్వర గుణ
ములు వేముల విని నమ్మైన మోదము లొందెన్
బలితనమ్మైన మునరుల తుఁ
గలుగును నిర్వాణ సుఖము తోరగ నరాధా

గీ॥ ప్రస్తుతింప విష్ణు భక్తి చే హృదయంబు
శుద్ధి వొందినట్లొరవిఁదెయు
సంతత వ్రతాది సత్కర్మ ములచేత
నధిక శుద్ధి బొందదలఘుచరిత

చ॥ వారిపద పద్మ షట్పద రమాధినరుండు విశిష్టుఁ డిట్లుదు
స్తిర వ్రజనాదరాంబులనఁ జాలను మాయ గుణాంబుధిం బెం
చరగా మెనర్బ క్షుఁ దన్న విచార తమహి తాంతరంగుడై
రుచి తపయంబు నీశ నాపధుర్యుఁ డగాఁ దత్తఁ దిగ్విజయాంబరీ॥

చ॥ అది మొదలా పరీక్షిత్పతి యానతి సేసి తదీయతింతరువ్
నదలనని సాధ్యసంబునవనాంత విష్ణుపదాబ్జ భక్తిచేఁ

బాదరవిశాలిపూర్ణములఁ బొరసెత సంచరనాంబువిస్ఫురచ్చై
యుఘురుజగత్త్రియుం బనన యొత్తిసముజ్జ్వలశాంతరంగుడై॥

తే॥ ఉతులితశారిచందనప
 ద్మితములనారసిమఁ జగుబుఁ గ్రొత్తమగుడ
 యతిశరీసము చెప్పెనుసా
 నతిమునదమునఁ గుంభజుస్ముఁ జవనిసాధా ॥

వ॥ ఇట్లు పరిత్ర స్వకీర్తికాంతుండు యోగీంద్రుని వలనవశా
 మోదుని తద్భార్యాత్మాంతరంబు శాంతిము జాయలు విట్లునిచె.

తే॥ దివిబాసురబుగశృగమా
 నవనస్వగన్నైల భూవనప్రమములసం
 భవమొల్లావింటవింతను
 భవపర్గము వినఁగవలయుభవగుణారకాంత ॥

వ॥ తనిపలుకిన భూపాల తిలకునను మునితిలకుండు సంతుష్ట
 హృదయుండై యిట్లనియె.

సీ॥ వలమిఁ బారిచినబక్షిశ్రామములఁ బొంది
 వరుణాత్మజులు శాక్షిశలననుండి
 షడురుసంభవమొండిశాదెపొ జ్వలమైన
 వసుధాతలంబెల్లవరుసఁ బొంబి
 శాఖమోశావేశపూరితసయుమదై
 యూనవంబులమారుణానలములఁ

బుత్తెంచి దిగ్విభక్తులు లుదహింప్పబునుడ్న
యువనరం బునం బుట్టెం దరుగాదెంబి

గీ॥ యువ్వత భూపతెల్లిన యుతి సాంత్వమోజ్వ
పాత్నపర నాడిచిత వారి వ్యాపయ
జనిత తోపతహిన్న పల్లూరిద్రియయు నం
వతారె విల్లి జగమలు ప్రస్తుతింప ॥

సీ॥ పశ్రీశ్రీయుండు

తన్నిమిత్తము లజవ(త్స) పేత పంకదులు
నీరం బాలంతురు వేళ్లతోడ
సంపదమలను (బ)భూపస్తం బ తెనగంబు
రాజ్ఞప్రవైనవారసమలార
స్వాతర బంగమాత్మక భూతములయుంబు
దెలపెందు సాక్షిత్వ జలజనాభు

గీ॥ వి గాన్నునవనభూరుహాములనెల్ల
హింపజేయ తశ్మనతోపమెల్ల నగాంచి
భూజసంజనిత వ్యానయూర్పుశ్శ్రీ బాంధ
వెలవలయును భూర్వగావెలను మగుల ॥

వ॥ ఇవి చంద్రుండు సాంద్రవచనంబుల నాప్రదేశంబు
మారుతోపంబు మానిచి భూరుహాసంత్తగామ చేసి

యా వృక్షంబులతలన సంభవించిన సంభవించిన మొలకత్రన్
కారణంబునందు (బ్ర)హ్మాని ర్యాగా గాయూర సమేతుండగుచ
త్మ ప్రజాపతి సంభవించెను తండు తెప్పా మాలంబునవిధిమం
దై మహామార్గంబున దేహాబు రమణుగ్నగంధర్వాదులను బ
లప్పలనిలయంబులను సృజియించెనవి బహుప్రకారంబు
ల ర్గత సమనిప్రాయలనంబూచి యమ్మహత్మ్యంబు వినిత
అనంతరంబుగనైయుచ జాగ్రత్తంబున బునివిందన్నపర్వతరా
జంబున నప్పు మర్త్యగాత్రసమీపంబున తపంబుచే యుబాల
త్మిం తాంతు నినిట్లని స్తుతియించె.

చ॥ పరమకారుణ్యమూర్తివిగ (స్గ)లా లుని భక్తజనైకవత్సల
పరమమునీంద్ర యోగిజన భావ సరోరుహ మధ్యవర్తివ
త్రిరగిపురగర్భకంబునుని గంబుదబాహ్యునిపర్వపూర్ణాని
వారిగమలాదినాయకుని నాత్మదలంచెదద్రుల్లనాలమున్॥

మ॥ తిలలందైలముసంత్రమింకు తరణిందే జంబు భూజంబులన్
గలమన్నెల్లగుణాంబు ద్రవ్యగుణామైనాలంబు బంధంబునన్
రెల యుక్ విశ్వమయంబునై వెలయునీదివ్యస్వరూపంబుని
ర్మలభక్తిన్ వినితింతు గాల్లదహనోశాదేవయూహాయుతా॥

క॥ దీపంబు లును మహారూపంబుగనైతిని
సకల జీవుల యందు సంక్రమించి
లోచనంబులను నాలోకంబరసనతు

రసనివేశంబును ఘంటాగానములనేమి
గంధర్వశ్రోత్రియుల గ్రామునకు శిల్పంబు
చర్మపులనతుకును సంస్కార్యసుఖులు

క॥ తరములలదును నర్మకాశ్వంబును జాద
ములకును గతియున్నై మోదములర
జగములు పుట్టింప రక్షింప సంహరింపఁ
కర్తవై తివె జగములఁ గనిమిమెరసి

గీ॥ (౨) వ్యారు దాదిసురతెల్లఁ (౨) స్తుతింప
మాయదిరుగుదు వీరితి మదనజనక ॥

చ॥ ఇనుఁడును బద్ధవైరియు మహేంద్రుఁడు నారదుఁ డాత్మసంభవుం
డును భుజగాధినాథుఁడు మృడుండును వ్యాసుఁడు బాంధవుండుయై
సనత్సనందనాదులును సంతతముల్ భజనీయమైన మా
యను దరియింపలేక తిరుగాడుదు నంబుజోదరా ॥

స్రగ్ధర ॥ సారారాహారవిహారా జగదవనధరా సర్వదానందరూపా
సేనారాధేకామరక్షిస్థలదళనరతా కోటిభానుప్రకాశా
శ్రీరత్నాకారవక్షస్థిత మయాశేషభూషావిశేషా
భూరామాధీశ నిత్యావాసఁగదలఁచెద బుద్ధిరాజన్మతాపా ॥

ఉ॥ ఓ ధన్యవనంబుఁ జేసి చరితార్థము చెల్లనె యోంగియాత్మలో

విధునీత యుక్త తర్క పదవిం జనుసాంతికిఁ గాని యెయ్యనితఁ
సాధనీవలు గాదు ముక్తి సుఖాసాగర నిమ్మైనియా సనంతనా
సాధనీభవ న్నివేదనము తీరంబుగఁగల్గను భక్తతోపకీ॥

మత్తకోకిల॥ నారదాది మునీంద్రవందిత సన్నుపాద సరోరుహా
ఘోరదానవదర్పనాశక కోటిమన్మథసన్నిభా
భూరమాధవ కౌస్తుభప్రియ భూషణాది విరాజితా
చారుమాధవ భక్తరక్షక శంఖచక్ర సముజ్జ్వలా॥

ఉ॥ దత్తిగా బాలుదండముల దారమ్ముని చక్రమునిజాతిల్లస
ద్భుతకీర్తి శీల వైరి సులభంబగు వారాసమ్ము చేలంగ స
ద్రి తృణీకృతయ బాధిర నిరాజిత మూర్తిధరింపవాకుఁ బ్రో
తన్ తదుల గమ్యదైత్యకుల దర్పవిదారక మాధవాఖ్యతా॥

వ॥ అనిబహుప్రకారం

గరుడవాహనారూఢుండును దివ్యాంబరాలంకృతుండును బ్రలం
బాష్టభుజాగ్రహిత శంఖచక్ర ఖడ్గ చర్మ బాణుఁ
సమానకాన్తిమలధేనుండును బ్రసన్నవదనుండును
ఘనవనమాలావిభూషితుండును శ్రీవత్సకౌస్తుభాంకిత
ంగుళీయవలయనూపురాంగద
సముజ్జ్వలుండును త్రైలోక్యమోహనాకారుండును లక్ష్మి
వక్షుండును
విసమోహుండై సిద్ధసంఘ శ్రోతులు సన్నుతింప నయ [illegible]

బహు గ్రంథకర్తైన యంతనావత్రి
బహుమానం బహుశా ఏలుమలై పిల్లై పుత్రుడు పురుష
వంశమెల్ల బ్రాహ్మణ వంశం రాఘవేంద్రవరపాలు హైదరాబాదు

నతులు నీకివ్వు భూతనా
లోచన దేవుని యాపన
ధాత్రము వెల్లసింత తప్రియ చరితా ॥
సీ॥ ధర్మంబు
లంబడ్డ యాయులు ఖన్నవలు
వాయు తాపములు వనములు బాగుండు
చంద్ర తారకములు భానవిశ్వ

సంఘము దేవులు సప్త ఋషులు
మొదలు గాగల్గు నిఖిల ప్రపంచంబు
భూమి గా నిలయము సూపతము

వత్సరంబు పుష్పంపు ఆకాశ వీథి
ఆ తోట పుష్పా యుంచె కిమ్మువి కన్నెలే సర్గ
చరణ సాధన సంపత్తి సహి

గీ॥ వష్టి

బుద్ధి నెవ్విధి గల్గిన బొందు సిరుల
సకల దుర్గుణంబు సర్వజ్ఞుఁ డనమింది
వాఁడు దవదపు సద్వినయు విరాజ ॥

అనంతంబిట్లైన

క్రమంబునను తాపితంబు లయిన సంవత్ప్రజాసర్గంబు నతని నిర్మాణ ప్రకారంబు.

సీ॥ జగములోపలఁ బ్రజాసర్గంబు విధమెల్ల
విశదించి చెప్పెద వినఁగవలయుఁ
బంధు బాంధవ సంభవ యాతలోవరి
ప్రేమ వారసుల వేరుఁ గలది
యాతాంతఁ బ్రతాపలీల సుకలాప
సంబాధ భోగంబులు పుష్పు
దినదినంబు భావద్విధ్వంబు తక్కక్ష
జలజంబులోపల సంక్రమించి

గీ॥ పుత్ర సంతాన భాగ్యశాలులు మిగుల
నెమ్మనులయిన సృష్టి విస్తృతిఁ బొందు
ననుచు దక్షుండు చెప్పె వృత్తాంతమెల్లఁ
దెలుపగదయుమ వ ధర్మాధిపత్యుఁడు ॥

వ॥ ఇట్టి దక్షి లక్ష్మీకాంతుండు ప్రకారంబుఁ దెలిపిరి

తనా నక్ష్త్ర ప్రజాపతి తపోజ్ఞ సంగ్రహించి విష్ణువా యా మోహాయు
నై పంచ జనవిహారంబ యు గుణ సి త్రి యను తన్వితనుం బెంట్టియు
దిత తాంత్రం తార త్రింబు నందు హా ద్వాష్వులనుతు మారులు గాం
నవారలు పర్వగుణాప మేత్తునై ప్రజాస ర్గంబు తెలతు బునతనియు
స్తుతైర రూపాదిస్థాగంబు నతుంబునిజని.

మహాస్రగ్ధర॥ తని రారా హా ర్వ ష్వులం భః తగాస హాతము రుత్రం పితా
తృత్వాజా జా। గ్రన వాదే త ప్రసూన ప్రదీపము ధుత రాతిరాంతపు
త్రా।స వాంత। ర్జునితా మోహాజా గుప్త బ్రద తేముల వనజ్రాయుసం
హాంత పాని।యునిదాంత ... నారా యూతిముల సరః తాం
త సిా వర్గ్రాభూమి ॥

క॥ శ్రీనా రాయు రాత్మ్రవు
లానంద పమూబరింబు లాత్మోత్థ రుతే
దానంబు రేత రాం।బిత
మ్మైన ప దాత్రము లనేల నంము రు రథి పా ॥

వ॥ ఇట్లు ధక్షిత్రుతు మారతులు బహు విధము హా రుహా ప్రాయూ
పమాపినములి జనపం బాహుము ఖరితం బ గుత త్రారంబున బ్ర
వేశంబు సమయంబున.

సీ॥ పల్లవంబుల తోడ భాసిల్లు బుండదు
సల్లకసాంటలా శ్వక్షత రులు
మోరతంబుల లాద గా మరుదించెదు

మోవిరాగా మొక మురురకములు

నవఘ్రాఘ్రములఁ బోద నవతంబులై మించెను

గురువింద బంపసే ముందలతలు

పిరి పత్త్ర్య ఫలము బ్రాతరములై తెలివై చక్కె

సకాతారక దళతా బాంబుదములు

౧ ॥ సార్ద్ర తాలంబు దత్తీర బ్రాతవిభుల

బూరుహోదయ తోరణ బాలుప్పుమించె

(బ్రాహ్మవిద్యా)(పారిజాత) పరఁగి రపుడె

దక్షిత నయుబు చుదెంచ తక్షణంబు ॥

౨ ॥ తాలతరి తేమెఱుంగుల నంబోరపుఁ గాంతుల మించి నంతతో

జ్వలహారిచంద నాంత తమబంబుల తోఁ జైలునై. మహాంభ్వి

కలలత మానినీమణుల సన్నపుఁ బచ్చని లంగ దల్లుభుల్

ధృ? మలయ(న)రేంద్ర రాయుతతి మందము తో మత వీదె నచ్చెన్ ॥

౩ ॥ హరిచందనగిరి హాయు

పులరుము గసోలించె నంతహార్ద్యమునై

పరగు బు దత్త తుమారతు

తిరుపు గన ప్రాపి నిలచి రీశ్వరసముల్లై ॥

౪ ॥ (పం)తహార్ణవ స్ఖలు సింధు సము(ద్ర) సంగమంబు నంగలుగు

నారాయణ సరోవరంబునఁ బరిపూర్ణంబగు జలంబుల

నఘుమర్షణ స్నానంబు సేసి తక్షీరంబు నఘ రాశి మలుమ్మిక

వాయు భక్షకులై యుత్కృష్టవల్లభుం గూర్చి తపంబు సేయుచునుండిరా
సమయంబున.

సీ॥ భసితాంగరాగ విభ్రాజిత దేహులై
గళితన్నెలములు మానీరమణాదె ఱుపె.
పాలిత ఘనశీల పటలంబు లొయన.
జటయూర్ధ్వములు బొమ్మలై సందడింపంగ
మేఖలాత్రితయ సమ్మిళితంబులై కౌపీ
నవస్త్రములు కటిస్థలముల వలయ
స్ఫటికాక్షమాలికా భ్రమణంబు లొనరించు
కరకంజంబుల కాంతి మెఱపి చెలంగ

గీ॥ ఘనసమాధి నిష్ఠ నర్తితయుగములు
మహతియను వీణె భుజముపై మెలయుచుండ
ఆమ్నాత వనమందు దర్శనప్రీతుల కదతు
నరుడు దెంచెను నారదుం డతిముదమున ॥

ఉ॥ దేవమునీంద్రు వచ్చె నరుదెంచి ప్రియంబున నారి కిట్లనె
పావనులార మీరు మితభాషణులై ఘనధ్యాన మంతయున్
కేవల మౌనదృష్టిఁ బరికించనఁ గాని ప్రబోధశక్తి తో
దేవవరంబు మీరు లెఁగుఁదింతరు తపంబునుఁ జెందిరే ॥

సీ॥ గరిమ నదృష్టరుక్మరాష్ట్రంబులను
బహురూపముల గల్గు పదకోటియొకరి

క్రౌంచ్యలపతియైన షణ్ముఖుని మెచ్చఁబోఁ
దీరముగాని అలినవరుని మెతని
పంచపంచాశ్చత ప్రాభవ గేహంబును
శ్రీవిద్యప్రాణరాజ్యౌ వెలయునదిని
భామత్తఞ్గంబగుచు లలితకథా విశేషవి
జ్ఞానతమ్మై తెల వెంచునాంసయొకటి

గీ॥ వేదమత జ్ఞాతఁ బొంది మాకివిధముల
శాస్త్ర విరహితమగుచుఁ శ్రీ శాసనముల
భాష్యమ్ముల జ్యాసక్తమునరింపఁ బాలుపడఁగ
ననుగాదని వారమంచరిగె విక

వ॥ అంత పార్వతీశ్వరులు వారదమునింద్రనదితంబులను గుప్తా
ద్యసమిలంబులనగు నైనవాక్యంబు లోకద్వంబునిశేషమ
మత్తై యమృష్టని గ్రమరాప్రజలను మనదిపరమేశ్వరాజ్ఞా
ప్రతిపాద వాక్యనరచనా సమర్పిత శాస్త్రార్థ దర్శనంబనియు
ను బహురూపామృతంబగు పదంతియు ననదిసర్వేంద్రియ
ర్వాపారస్వారాతీయగు మనంబనియును బహుశ్రుతి
తియగు పురుషుండనునది మాయామోహితంబగుజీ
వాత్మయనియును మెచ్చఁబోఁ క్షీరముగాని అలినవరుండ
నుటవిధి సిద్ధాంతంబులయ శ్రుతియంతైన ప్రాప్తి
రూపంబనియును పంచపంచాశ్చత ప్రాభవ గేహం

బనునది పంచవింశతి తత్త్వాత్మకంబగు దేహంబనియును
ద్వివిధ ప్రకార రూపంబైనదియునునది బంధమోక్షకరంబు
లగునైశ్వర్య శాస్త్రముల యందు ప్రమాగతంబైన మతియని
యును క్రమతరంబగు బుద్ధిజిత్రతధా విశేషవిజ్ఞాతిరాంశం
బనునది సమ్యజ్ఞానంబనియును నిర్మలత్వ స్థితరాజ్ఞగత గూఢా
ర్థంబులనే యందు జీవంబునకు హితకరంబగు మానవదేహం
బనియందియు సాత్త్వికదర్శనంబున బహువాత్సల్యసమేతం
బగు హృదయంబును నియమించు మాయాగుణంబుల కంతర
బుద్ధి సమేయంబై బ్రహ్మంబందు లీనంబగునని నిశ్చయార్థంబు
తెలిపెనని యా మహాత్ముల సమ్యజ్ఞాన సమేతులై జ్ఞానమా
ర్గంబున పరబ్రహ్మంబునందు లీనంబైన యంతరాత్మప్రజా
పతి [illegible] లంబున నాశంబు నొందదని జనులు మారతు
లనిధనంబు వినాశకంబును బాంధయంత భాంతికాలంబున
తుదిబుదు రాననుచేతంబున ప్రశ్నింతుంద్వైని యయునతంబు
పంచ తత్త్వ తరూపయుండు నెత్తు మారసహస్రంబు కాం
చిన వారల ప్రతిమానశేషంబున కబాంధనాశంబులుధరిం
యుంచి యయుతు మారులను జనత నియుత్తులై యును ఖరసర్గ
నిర్మాణంబునతును మున్నత్తుత్తైన నారాయణ సాక్షంబునతుం
జనియూ జలమధనంబునను ఘనుక్షిరా సన్నానంబు చేసివా
యు భోజను లై యుజ్జులెంబు ంచి తాత్పర్యంబు తనకు బూ

ప్రారంభము ప్రారంభ ॥ శ్లోకము ॥ శ్రీమన్నారాయణాయ
పురుషాయ మహాత్మనే విశుద్ధ సత్వ ధిష్ణ్యాయ మహాహంసాయ
ధీమహే ॥४॥ అని యొక మంత్రరాజము ననంబు నారాయణునిఁ గూర్చి
దక్షుస్సొనితమూరత ముల తపము సంతతమాచరింపుచేయు
బుండిదేవపున మునదేశ నారదుఁడు చూరలఁగాంచి (ప్రి)యంబునా
దక్షునితో ను పేర్చు నగ్నిప్రజాభిమతంబు గురాత్ర్యై ఇట్లనె ॥

ఆ ॥ వినుఁడు శబలాశ్వులార మీరకనయ వేద—
భూతిలంద ఋజునిషిష్ట పవివింబునిన
పురుషుఁడత్యంత పుణ్యసంప్రాప్తమంది
దివిజనుతుఁడగు బుధశయంబురిదమరుచెలె ॥

॥క్రి-వ అనిదరె దాయనిట్లనియె.

సీ ॥ గతిమనన్యప్రవృత్తిపులగాప్త ఖిలములన
బరమరూపములఁ గల్పించి తానె తత
పుంశ్రీలపతియైన పురుషునిమహత్త్వంబుఁ
దిరముగా నెఱుఁగని నరుని మఱని
పంచపంచాద్భుతప్రభవకేశంబును
ద్వివిధప్రకారాప్తవేలయునది
భ్రమకరంబగుఁ జిత్రకథా విశేషవి
శిష్టతమ్మెత్తులవెంతిమాంసమెటట
గీ ॥ నెఱుఁగ కొల్లుదిఁ బ్రాంతి మారేవిధమున

శాస్త్రవిరహితముగు తంత్రశాసనములన
మెఱఁ బ్రభాసిల్లునమనై యీనాసిలు
ననువు గాదని నారదుండరిగె దివికి ॥

వ॥ ఇట్లు నారదగదితంబైన వాక్యగత భావార్థంబులు ఆంగీరసు
లాక్ష్యయమునఁ బ్రహ్మానందమేదురుండై జ్ఞానయోగంబునఁ దమయా
దిఁ బుట్టుబుట్టునితన మార్గంబునఁ బునరావృత్తిరహితుండైన
ననంతదక్షప్రజాపతి యోవృత్తాంతంబు మహామార్గంబునఁ
జేరి పుత్రశోకాతురుండై మహావ్రతంబు మెదవ బుగ్గంబు
నిరీక్షించి యది యును నారదకృత్యంబుగా దలంచి దక్షప్ర
జాపతి యొకత్రాఁడు నారదుం గమంగాని పుత్రశోకాద్భుతం
బగు రోషంబున నిట్లనియె.

చ॥ వినుము మునీంద్ర నారద వివేక విహీనుఁ డవై బుధాత్రయం
బనుపున ధర్మమార్గమున మదాత్మజులందఱు మమార నేరలే
గనుఁ గానినిర్వృతక్షర విచార సమేతుఁ డవై రయంబునన్
మునిమని భేదధర్మచయము ప్రకటించిన నంత మత్సుతుల్ ॥

క॥ ఘన మగు మద్వాక్యమునై
మెనిమెల్లక వారి మెల్లఁ గాల్పురచితునన్
జనిరన్నయుపదమునకును
బునరాగమనంబు లేక బుధసన్నుతుతై ॥

వ॥ తదాత్రంబునఁ బ్రజాసర్గంబునకు విఘ్నంబు గావించి సజ్జను

లతుసర్పసముత్పన్నంబగాని జీవులయందు విపరీతదర్శనంబు పొడము
సేయునీపలుకి రాఘవ అతని యనుమంతయు దత్తప్రలాపతిమయెయు
నిష్ఠానిమె.

సీ॥ దుర్గ్రాహ్యుండై తవై దూరంబున నుఁ జూచ
సజ్జన బిర్యాంబు బాలఁ గలరి
జిత్తు దర్శయుచె పైపృథుక వర్తనులను
వాశంబు చేసితి రాముగలిని
వైరంబు లేని బావైరంబు గల్పించి
చెరుతువు కార్యమిట్టు గుదెంచె
నంతట రాజ్ఞ సోమ్యారాపాశనిర్మంతమునం దధై
[illegible] మాద తలఁగవు శ్రీధుతదల

గీ॥ విష్ణుభక్తుల [illegible]ల్లు శ్రీదలేక
తిరుగుచుండెదవ [illegible] ధీరమతిని
సమ్మతములు లేనరీతి నహ్మరబ్బు
బూసి రాధమ నిష్ఠు [illegible] సహిత ॥

కే॥ తేపంబు గానఁగ మూలాత
దీపించెను రాఘవ [illegible] జైదిరక్
కాపంబు [illegible]ఁ జల్లుము
పాపాత్మక సతల [illegible] ॥

వ॥ అని పలికిన యయను

క॥ ఇత్తఱి దక్షతనయుం డెల్లప్పుడైనను
సంచరించుచు జగములలోన
నిలయమ్మైన బ్రహ్మదేవపుత్రమ్మైనను
శివనిలువ తీర్థ ప్రాప్త [illegible]

వ॥ అనియిట్లు దక్షప్రజాపతిశాపంబున్న నారదుండు త్రిలోకంబులం దిరిగి చనియెడునయ్యవసరంబున జలజాసన పౌత్రుండై యా దక్షప్రజాపతి మఱియు నిజపత్నియగు నసిక్నియందు రూపవతులైనకూతుల నఱువదింటం గనియె. అందు పదుర్ధర్మునకుఁ గాంతాశతంబును గశ్యపునకుఁ బదుమువ్వురను చంద్రునకు నిరువదియేడ్వురను కృశాశ్వునకు నలువురను తార్క్ష్యునకు తార్క్ష్యుఁడను నిచ్చె. తన్నామధేయంబులు భానువు లంబయుఁ గకుదయు జామియు, విశ్వయు, సాధ్యయు మరుత్వతియు వసువును ముహూర్తయును సంకల్పయునన ధర్మురాంబునకు భామినులైరి. మఱియుఁ దత్కుమారులు భానువందు దేవుండును ఋషభుండును ఇంద్రసేనుండును లంబయందు విద్యోతుండును స్తనయిత్నులును గకుదయందు సంకటుండును కీకటుండును, జామి వలన భూతములును దుర్గంబులును విశ్వయందు విశ్వేదేవతలును సాధ్యవలన సాధ్యగణంబులును నర్థసిద్ధియు మరుత్వతి వలన మరుత్త్వులును, జయంతుండును దేవాంశంబగు ఉపేంద్రుండును వసువు వలన వసువులు సంభవించిరి. తద్వసునామంబులు ద్రోణుండును, ప్రాణుండును ధ్రువుండును నర్కుండును

వహ్నియు దోషుండును వస్తువు విభావసుండును వసువు లనం బరఁగిరి.
మతియు ద్రోణునకు హర్షశోకభయాదులు పుత్రులైరి. ఊర్జయుఁ
బ్రాణునకు దేవబృహస్పతియును ధ్రువునకు ధరణియు నర్కునకు వా-
సనయును ధారయు నగ్నికి వసోర్ధారయును ద్రవిణకాదులు ప్రవిణా-
కాదులును స్కందుండును కృత్తికాపుత్రుండును విశాఖాదులునైరి
దోషునకు శర్వరియను భార్యయందు విష్ణుకళయైన శింశుమారుం-
డును వస్తువునకాంగిరసియందు విశ్వకర్మయు నతనివలనఁ
జాక్షుషమనువు మనువువలన విశ్వేదేవతలును సాధ్యులును వి-
భావసునకు నుషయందు వ్యుష్టియు రోచిష్మంతుఁడును జనియించిరి. మఱియు
నంతముల కార్యములనప్ప కాలబుఫలప్రదుండైన వతా... వర్తితల
క్షిగా బరగు దేవగణంబులును సంకల్పవలన సంకల్పులును ద-
త్తుండు కాముండును సురూపయును భూతభార్యలైనయంది
ను రైవతుండును, భవుండును, భీముండును రుద్రుండును
వామదేవుండును ఉగ్రుండును వృషాకపియు నజైకపాదుండును
నహిర్బుధ్న్యుండును బహురూపుండును ననం బరఁగు రుద్రు-
లను నితయును ఘోరంబైన భూతప్రేతవినాయకులంగని-
యె. అంగిరసుండు స్వధయను భార్యయందు పితృదేవతలను కృ-
శాశ్వుండు అర్చిష్మతియందు ధూమ్రకేశుంగనియె. తార్క్ష్యునకు
వినతయుఁ గద్రువయుఁ బతంగియు యామినియునను భార్యలైరి
అందు వినత గరుత్మంతుని ననూరునిం గనియె. కద్రువ సర్పంబులను

పతంగి పక్షులను యామిని శలభాదులఁ గాంచె నంత కృత్తికాదిన
క్షత్రంబులు చంద్రునికి భార్యలై వర్తించునవి నతండు వారలఁ దిరస్కరించి
రోహిణియందుఁ గూర్మి సల్పుచు దక్షుశాపంబు రాజయక్ష్మయనం
బరఁగు మహారోగంబునం బొంది తెండెకవత్సరంబులకుఁ దక్షశా
పంబువలన ముక్తుండై తేజోనాయుతుండయ్యె. నంత కశ్యపునకు
దనువు కాష్ఠయు నరిష్టయు సురసయు నిలయుఁ
క్రోధవశయు మునియుఁ దామ్రయు సురభియు సరమయుఁ దిమియు
ననంబరఁగు వీరు భార్యలైరి. అందు నదితివలన దేవతలును దితివల
న దైత్యులును దనువువలన దానవులును గాష్ఠవలన ననేకశఫాకృతులైనతు
రంగోత్తమంబులును, అరిష్టవలన గంధర్వులును సురసవలన యా
తుధానులును నిలవలన భూరుహంబులును గ్రోధవశవలన సర్పంబులు
ను మునివలన నప్సరోగణంబులును దామ్రవలన శ్యేనముఖ్యాదులును
సురభివలన గోమహిషాదులును మఱియు ద్విశఫంబులైన మృగంబు
లును సరమవలన శ్వాపదులును దిమివలన జలగ్రాహంబులును
సంభవించె నంత దానవనామంబులు ద్విమూర్ధుండును వృషపర్వుం
డును నేకచక్రుండును తాపసుండును ధూమ్రకేశుండును విరూ
పాక్షుండును విప్రచిత్తియు దుర్జయుండును ననం బరఁగిరి మఱి
యు.

సీ॥ ప్రభయను పేరింటఁ బరఁగు స్వర్భానుని
తనయఁ గాని పెండ్లాడె నముచి

వృషపర్వునకు శర్మిష్ఠయు యయాతియు
నహుషుండును బుద్ధి మహిమ మెఱసె
రంతిదైత్యనరుసాత్యసంభవులనఁ
బుణ్యలాంఛనులు సంపూర్ణమతులు
వింతలొను పదాన వియుహాయు శరయును
నవిపులోపమయుఁ గాఞాతా వర్షయయును

సీ॥ నసఁగఁ గాంతలు సంభవమందిరంత
పదానవినిహారశాస్త్రక్షదైతునఁ
సాదరంబునఁ బెండ్లి శిహాయశరసఁ
(గ్ర)తువువరియుంబె సంలోషతలతుఁదగుబు

క॥ ఇంత

చ॥ ఉతుల పులోమ కాఞతల నాత్మజు నాబ్జను గశ్యప (ప్ర)జా
పతి వరియించెఁ దద్విమల భామలయందు నుఁ గాంచె దపస్వ
ద్యుతులను దర్పసంయుతుల దారుణాయుష్మసమగ్రసాయులన్
(గ్ర)తుకశన(ప్ర)విదాసులన కం పితషష్టిసహా(స్ర) పుత్రులన్॥

శా॥ తోపంబందె భవత్పదాంబుజము లోను మెచ్చ పుణ్యంబునన్
జాపపెంజ్వల దం(త్వ)పాయోధనుం దైవధ్వ

నాహీలోకములఁ గాలకేయులను బాహాసత్వసంపన్నులన్॥

క॥ ఇంత వి(ప్ర)చిత్తుండు సింహికాగర్భంబునందు (గ్ర)హాయంబుగ

రాశులును గ్రహనతంబులుంగని
నారాయణాంశంబగు తేజంబున వివస్వతుండును నర్యముండును
పూషణుండును త్వష్టయు సవితయు భగుండును ధాతయును
విధాతయును వరుణుండును మిత్రుండును శక్రుండును నరువిక్ర
ముండును నన ద్వాదశాదిత్యులు సంభవించిరి. వివస్వతువలన సంజ్ఞ
మనువు జన్మించె యమియు యమరూపంబున నశ్వినీ దేవతలం గనియె
ఛాయాదేవి వలన శనైశ్చర మనువులు జననంబునొం
దిరి. మఱియు నత్రి తపతియను కన్నెక సంభవించె స్వయంవరంబున
సంవరణునకు పతివ్రతయై నంతనర్యమునకు మాతృకయం
దు చర్షణనామంబులు జాతంబులయ్యె. పూషణుండనపత్యుండ
య్యె. త్వష్ట దైత్యకన్యకలగు రచనయను కన్నకను పెండ్లి
యాడి తన్నయంబున విశ్వరూపుంగాంచె. నంతనింద్రాది సురగణం
బులుం గురునిచేతం దిరస్కృతులై యవ్విశ్వరూపునిం పౌ
రోహిత్యంబునకు నియమించిరని చెప్పిన విని పరీక్షిన్మహీనాథుం
డుం డిట్లనియె.

క॥ గురుఁడు దేవతల విడిచెఁ గుపితుండై విబుధుల
వారివలన నేవ జ్ఞప్తియెపరమ ద్విష్ట
తనయుఁ డెట్లు తద్ద్విజ పౌరోహితుఁ డయ్యె
నానతిమ్మనిపిన మునివర చరిత

వ॥ అనిన రాజునకు మునివరుం డిట్లనియె.

ఉ॥ ఇందు మహాప్రభావులు తపోమహిమల్ జ్వలసాధకోటిచే
సుందరరాజమూర్తులు సెంపువహించి యోగీంద్ర కామిత
బృందవిరాజితంబగుచు నింపొదవన్ బుధసర్వదేవతా
నందితమై దలంగు భువనంబున నాకపురంబు భూవరా॥

చ॥ తరమున వజ్రముత్పన్నిత కాంతుల మిత్రతేజరిల్లగా
గర్వము గాంచ సమస్త దేవతా
వరులనుతింప సర్వవిభవంబులతెల్లని వాసభూమియై
యుర వుగనొప్పె దక్షిణ మహేంద్రుడు రాజన్మహాభాగ్యుడై

మ॥ మహాప్రస్తర॥ ఒకనాడా దేవనాథుండురు భుజబల సంపత్సమగ్రుడై యాతపత్ర
ప్రతటి ప్రాయోగయుక్తై రమగాలు భయశాల్యంబుల కొమరంబులన్
వితతాంభోభాతరాజ వ్రితబకరము సుశ్రుతి రత్నా
నితరంబులో జీతమొందగ్ బిదురపహితమై నిత్యాస్థానవీథిన్॥

వ॥ ఇట్లధివసించి రాలంకృతుండును
సర్వభాషణభూషితుండును ... త్స విభయసమాగత సర్వ
నాగర్వ సన్నద్ధుండును నగు సమస్తుండు పెద్దల
దేవతాగణంబులును వసురుద్రాదిత్యులును ఋషులును
విశ్వదేవతలును సాధ్యులు త్రశ్వినీదేవతలును సిద్ధచారణగంధర్వ
యమునులును. విద్యాధరులును కిన్నరకింపురుష
మహోరగంబులును గాలవరంభాది సురకాంతలుమిబృందంబు
లును నలుపక్ష (మంగళ) పాఠములు సంగీత

బన బిరుదాంకితం బు లయన గీతంబు యశోధనుబుం జెలంగరిణ్పు
లాసమెయుం జయు ప్రతిజ్ఞానిర్మితసింహాసనా
సనుండయి యుండ నాసమయంబున.

ఉ॥ ఆసభ వేగుడెంచి నృపాప్తులఁ బ్రాభృతుల్
రావునిధుం గినాతఁ డనిజాధిత రాష్ట్రతరాయుతాప్తుఁడై
భాసురమైన తద్విభవ
సతియొనఁగా భ్రమరాసురుం
దతి వేగము మెరయంగ దలసంపత సలు పుష్ప।
తతులంగల భూజముల తుసితతము
ఆగిరీంద్రమందు నగిరసుంభక్షు దాత్మనా
యుబల మినమరులకును గానఁబడతబన్ధి దనుదిప్పఁ జిత్తంబు

క॥ అంతసుర నాయకుండ
భ్రాంతరమున తాపమందు బహుమునులున్
జింతింపుచుఁ దనలోపల
నెంతయు
త్రైలోక్యాధిపత్యబలవన్మహత్వంబు తనకుగానత
గర్వితుండనగు బాపాసురబ్రహ్మం బనన తాపముఁబొంది
శ్రితుండనై లగ్నమునరక్షింపననంపు
బాలనయుక్తైవ। గురుఁడిబుదెరన్నై తాన తాళ్ళునమండి

సత్త్రమున రింపఁ బాలనైతి। సామగోత్తు
నంతసంగాని యూసాంప నుగాఁప

నిష్ఠాపాలు పేరి యోగురుంచు
బనిన యూర్ణంబునన వేత శ్రీఁదంత ॥

శా॥ సురసంఘంబులు గాలవంగఁ గఁ
బరితత్త్వం శగుబుభూమి భావములొనర్
బరికించి యొయ్యశందన
గురునింగనుఁ గానఁగ వేత ఘూర్ణితగతి యై ॥

వ॥ తంతేశబోర్లబుం చునిబుగా బున్నబు యూపబుయుతారగాం
బగురాబాజున్నింగానక జగత్త్రితయంబును షోధించితరి
వమూనసంబాతకులగంబులను నిలయుంశ్రై నిబపురంబు
నకుఁ బ్రమ్మరన రుగుతంబునంతన హురగురు
వివమూనిముందై చనిన వృత్తాంతంబు లొంగి నిబతలంబున
తునాబాజున్నఁ దగు బార్గవునికి శరణంబందెఁ దన్నంత్రిప
భావంబున సారరంతంబులు సస్త్రాస్త్రంబులు ధరియిం
చితదనుపుతంబున వివిధుల లోకఁగయ్యంబున తుం
జను నవసరంబున

మ॥ పరిఘూలోమరఖండిపాల వయపలశరసంబుల్ గుంభిపా
శరచక్రాదిమహాయుధ శక్తిప్రహారంబుల్
సురసైన్యంబులవెల్లదై జ దమునా [illegible]

గురురోషానలజ్వలితదానవములఁ ఘోరాసురానీకములఁ॥

వ॥ ఇయ్యవసరంబున

సీ॥ ఘంటికానినదభీకర సముద్ధత స
త్త్వరాజిత మదకరీంద్రములలోన
హేషారవాటోప భీషితాశాచక్ర
వాజివిస్ఫూర్తిసైంధవములలోన
నభ్రంలిహాధ్వజాదభ్రవిభ్రాజిత
రత్నహేమస్యందనములలోనఁ
బరబలసంభేదపటుసత్త్వసాహస
ప్రాబల్యసురవిభవములలోన

గీ॥ పావకాద్యాదిసకలదిక్పతులు గావ
విజయభేరీరవంబు లుద్రిక్తగ మ్రోవ
వచ్చెఁ దనుజకులంబు దేవతావల్లభుండు
కదలి రాక్షసరణభూమికై వెడలె నపుడు ॥

స్రగ్ధర॥ ప్రోదీప్తాదిత్యబింబాభరథబలసహాయుండై మహాశంఖభేరీ
నాదంబుల్ సర్వదిగ్ఝానభములఁ జెలఁగన్ దండహస్తానిలాది
త్యానీకుల్ గొల్వంగ దైత్యబలము నదరఁ బాటేఁ గుంఠాసిచ్ఛత్ర
హేమచ్ఛాత్రప్రకారప్రతతులగు బల్లెంబాహతజ్వాలలొప్పన్॥

వ॥ ఇట్లు మహేంద్రుండు సాంద్రరోషావేశంబున నుప్పొంగి వివిధా
యుధ పియు బృందారకుల నల్పు మ్మ

బుగతి పై న్నేల రాజు దయుం బెనత్త చాని.

క॥ పరూతి శారాగ యుఁడై

ధరి మిత్రుని పగార్ల కాంతఁ దగులుబు బారా

కరుఁడవునైఁ గాని బంధుఁడు

పరకాంతాగమన జనిత పాపము చెడునె ॥

సీ॥ విరహిజోడన మనోవిధుల మదనాగ్ని

జనిత తాపంబులు సందడిలఁగ

గాఢాంధకార సంఘములెల్ల నిరియుబు

గిరిగుహాంతరముల గలుగుటెనఁగఁ

గల్లోలముల తో ఘుప్పుమో ద్వరఘోష

సన్నాహమున సాధ్వి మిన్ను ముట్టి

మసులుచుఁ గిరగాముల్ తూది ముట్టి సర్ల

చిత్త పటములనె య్యనెతాయనెనఁగ

గీ॥ తోయజాత్మ్రుల మానంబు మూలహైన

నవ చకోరముల తిశయానందమొందఁ

భూశష్ప భూధర శిబరంబు ముంచుచు వెలగ

ని లోదెనం బరని్ద్రి పై నీరజారి ॥

వ॥ ఇట్టి కువలయానందకరుండగు నమృతకరుం డుదయించి

నిను వీధిం బరతెంచు సమయంబున సమిత్ర పతులగుని

సాదర సమయంబులం బరమార్గంబున వెడలని జను సాధ్య

ష్టంబులగు దివ్యశస్త్రాస్త్రంబులు నొరయంబు పురందర పాలింగ
గాంబున తరిగినసమరాగతంబులు తదనొంబితంబులగునాయు
ధంబులు తేరంబు లఁ బట్టి మెనితంతడంబులు నొరయంబు బలు
తురంగ బలసమేతుడై చను దేరన యశ్వనసరంబున నుప్రయుసినా
యుధంబులఁ బైలంగు పాద్యశబ్దంబులాడశదిశా భాగంబులు బె
గడు పదన నొన్నిన్న శర ఘట్టన సంభూతవిస్ఫులింగంబులు తారకం
బుల భాతినంబర వీధిఁ బరిభ్రమింప మాంస మస్తిష్క మేదః పం
కసమేతంబులను పారిస్రైత సంయుతంబును రక్త పయః పూ
రపూరితంబులగు నదీసహస్రంబులు ప్రవహింప నిట్లు సురాసు
రసంఘంబులు భయంబున దిగంతరయంబున మున్నాదతస
మరసన్నద్ధులై బెలంగుబానుండు రంతనిందాలిదిధిని బలసంఘం
బులు నిజగురుండగు గురునిఁ బ్రతిభుంబు సమరోదోషంబు
పరబలంబుల తోడి తయ్యంబు సేయు సా
మర్థ్యంబు గాంగిత త్రిపురనిక్రత్త బాణాసురరుధిరయుక్తతైపరా
జయంబు నొందిప్రవ్రాలెంగాంబున తుంగనిరాసమయంబు
న

తా॥ తారల తేబసుల్ దెలఁగె దశ్రుము గాంగె బహోరపంక్తిఁ
బారెను జండు రుండు పర నతబ్బనిక్క
తోరరతేరాజిపైసెదవెఁ దుమ్మెదమూతలుమంధకాయుర్వ
మీరె దిశావకాశములమెల్లఁగఁ బరెనుదాము బాణముల్॥

వ॥ ఆసమయంబున

చ॥ కలకలమంచు నల్లదలఁ గ్రుంచుచఁ బర్వను బక్షిసంఘముల్
జలజలరాలె భూజములపండులఁ బఱ్ఱిషిత ప్రసూనముల్
వెకుర ఖాములనంత
బలబలఁ దెల్లవారెనవ పద్మములుల్ విలసిల్లె నత్తరిన్॥

క॥ తదిసిన వేళను తన కృష్ణ
ప్రభుఁ డవు   బలువేగములన్
మదయా బలశిఖరంబున
నలువ యలంచెను భానుడంబరాంతమునన్॥

వ॥ ఇట్లు సూర్యోదయంబైన సు
లసంభ్రమునఁ గనుంగాని ప్రమోదపూర్వకంబుగా నిట్లనిరి.

స్రగ్విణియను వృత్తము॥ నమోస్తు జగదీశ్వరాననతరక్త్రా సంభవా
నమోస్తు గుణాసా
నమోస్తు కరుణాకరానన చతుష్టసంభావా
నమోస్తు మునిసేవితా నిఖిలసార్థవిభ్రేదతా॥

సీ॥ బ్రాహ్మణ విష్ణునాభి సరోరుహామ్మంతు
సర్వజ్ఞ   వింబ
పాల్గొనని వ్యాపనస మేతములు గాభూస్పర్శ.
పాతాళములు స్రజించి
పసుపక్షిమృగ కీటపన్నగములు భూమి

బహుజంతువులనందు

ఆ జంతు తతులకాకారంబుఁ గల్పించి

మైథున హార్షనిద్రాదిసుఖములనిగుడఁ జేసి

౧॥ పుత్ర దారాది మోహములొందుచు పరుల

జగములఁ బుట్టింప రింప

కర్తనై యుండువనయుంబు ఘనతమై అసి

పంకజాసనలోకేశ హర్తవరదా

౨॥ బ్రహ్మలను మనుజతనుఁ దనై

బ్రహ్మజ్ఞ

బ్రహ్మంబన విహారింతువు

బ్రహ్మానంద స్వరూప పరమార్థజ్ఞ ॥

౩॥ ఈ రఘురామ విస్మయంబ ఇల లోకాదిశ

యాయుద్ధాములుమత్స్య

భాగవతమంత్ర(త్ర) భావసంపన్నుఁడవై

సంపూర్ణ బుజగశ్రీ సహితులగుచు

శరణ్యమంత లోమర దత్తములర్థర

శోధించు దినపి

భీకరాకారుడై పైశ్రీలోకసురాజ్ఞ

మంతయు బలిమి లోహాత్రమును

౪॥ రామ చరులవేరేతిన గాంచిపదన్ను

నష్టి చందంబు మాతాన తీయు వలయు
ననుచు విబుధులు శోధింప నిశ్చయముఁ
అమరపతి యోచన[illegible]ని యొనిప్పాదరమున ॥

చ॥ వినుము సుశ్రీమత్ప్రకాశమునఁ దివ్యలతాత్ముఁ దన్నైసభాష్యలం
బునకు గురుండు వర్ణనము బూజయొనర్చుతరత్నశ్రీతా
పనములనుండి తైతమిఁ బుక్తనిర్మరరాజన్నైభూరం
బని యుతరాత్రసాపర్వాతమువెన్నెనువద్దురురాతతంబునన్॥

క॥ ఉవని సురులను గురులను
నవమానములు సేయు నరుల కతి రభసమునన్
సమయును సిరియు నాయువు
భావములన ఘూ ॥

త॥ సురుం జును హింసుం జును ధరణి సురుం జును నీతి ప్రభావ సూద
తుఁ జునునై । హరమాత్రసారసుం దను గురుఁ దమరానితము
నతు గురు మాత్రుం డె ॥

క ॥ ధనరాజన్నూపతులయా
శ్రీనవిద్యాస్త్రార్ణసంభవములగుపదముల్
ములినైనఁ బుక్తుఁ జేయును
ఘనునైనను బధిరుఁ జేయుఁ [illegible] ముప్పదగన్ ॥

క॥ ఉది హానధర్మ మోహిత
ర్మావయుఁ దనై తావలెక హింతుఁ దను సుజనే

మాదినవమానమువేసిన
వెఠరనితలు ఘమున బలమిూదెశివనమునుతుర్ ॥
౩ ॥ మం(త్ర)జ్ఞుఁడు భార్గవుఁడభి
మంత్రించిన బాణాభాలమంటెనయపుడే
సంతాపశరీరాతులగుబుసు
సం(త్ర)ంబున నెలుతుకమరతతినయ్యసురుల్ ॥
౪ ॥ తదిసెవేని ముత్రుఁదని మిత్రాగ్నిపతిత్వ
మగాఁగఁజైయు శక్తుఁడ తని మాయ
నె టాఁ నీ మాయసేయు నిమయులతలవియె
గురుఁడు దర్పసతల గూహా వికాలా ॥
౫ ॥ త్రినిపటతినపంక్తిరుహాసంభవుం డాశబిల్లభుని లోనియయు
నిక్కినిదె.
౬ ॥ త్రిసురలలోఁ బుట్టి
గాంచెను వృష్ణి విష్ణాతి యును
విశ్వరూపాఖ్యని విమల వేదాభ్యాస
యయుమిశలశాస్త్రప్రవీణు
నతఁడు యోగాభ్యాసమాచరింపుచుమం
కాం(క్షి)విశ్వే మున్నాఁదతి వలవలనఁ
జుత్రింప గురుని లోనివతెన్నఁగాఁవల్యుఁ
గులతపోవిద్యలఁగాముకవీడ

గీ॥ ఆమహాత్ముఁ డుశుక్రుమాయాబలంబు
నగాఁ బరక్షింపఁ గలఁడు మన్మతిరయమున
నతనిఁ బూజించి సురపురోహితునిఁ గాను
బరనసియుంగవలయుఁ బావనచరిత్ర ॥

వ॥ అని పురందరుఁ డత్యద్భుతాంతంబె యాంగించి తమలసంఖ్యం జింతర్గానంబు నొందెనంతదేవతాగణంబులు గోత్రశ్రేరన సమేతులైతత్కార్య్యసంగ్రహించమంతరాయలంబునవతరించియున్న టిఁదపంబుసేయు విశ్వరూపునింగనుంగొనియుబ్బందనంబునం బిసవినయంబుగానిట్లనియె.

సీ॥ అతిథులకు గురుబుధియగు మాశ్రమధర్మ
తరుగుదెంచితిమి యజ్ఞస్వరూప
పితృదేవతులకు సంప్రీతిగా సకలవో
త్రంబగు మార్గంబుఁ దెలుపవలయుఁ
దనయులకు తృప్తి దర్శంబు పితృహితా
ను శర్గణంబని శ్రుతులు బాఁటు
పుత్రసంయుతులైన పుణ్యాత్ములెల్ల
నిష్టార్థములఁ దిరుచ్చిమిత్ర

గీ॥ మనుజులకు మేము దేవతాయుతులఁ జందు
మహిమ మెఱయు బృహదీయమంత్రబలముఁ
బరపరాభవ జనితార్తిఁ బాపుమనుచు

నాదరిం పేఁగవలయు సంయమివరేణ్య ॥

సీ॥ (బ్ర)హ్మస్వరూపంబై పరమార్థగురుఁడగు
సూత్రరూపంబు భూమండలంబు
భరితము రత్న(త్న)ాకరంబగు మూర్తి
మలనుమెన్న ఘనదయామూర్తి భగిని
ధర్మంబు తనువులు తలఁపంగ నతిథు
లభ్యాగతులనలవేదాంగములును
భవదా(శ్ర)మమునకభ్యాగతాతిథులకు
గానశాంభితమొనకెద పరాకు

గీ॥ చతురగుణాగణా ధుర్య ము(ఖ్య)మో హితుఁడవైన
నీ తతంబున శా(స్త్ర)నాదీకములను
నెఱిఁబసర శబ్దమై తెద మెలమిలోద
మరుద్దయఁ బూబసద్భాంతంగ నీవలయము ॥

కం॥ హారాహారత్నముఁగ్రైమెని
మారితపైాను హామునసురమ్యాగయూధములక్
నే రుపునను దుబు టీది బ్రం
దారకుల సుతాంబితంబు సైర్వనిధాన ॥

గీ॥ పిన్నవాఁడవైన (శ్రీ)యమున భవదం(ఘ్రి)
వందనంబు సేయవలయు మాకు
మిగులఁగార్య కర్తలగు నట్టి పిన్నలు

వందన లెల్లి తులను సువరుప లారద

వ॥ ఇట్లు శౌరి మోహిత్వం బున తద్భక్తి మంతుండై విశ్వరూపుండు బ్రాంతార తసముతాం బునతిష్ఠినిడు.

క॥ సతాన్వారి విరాజిత
నిత్యాదయుఁడైన సుకుని నింతింబన ము
త త్సెం బును చూరిమో
హితుం బానరింప వశము యెవ్వరికైనన్ ॥

చ॥ ఉనయమున సాధువృత్తిఁ దిరుగాడు మహాత్ములఁ ద్రాత్రిషైశిలం
బనుదను దేహ ధారగాము సల్పు బుసల్లు సులందు సత్పురుషుల్
బిన రఁగ నాచరింపు బుసుల లోక విగర్హితమైన యట్టియా
పనికిమ లెయ్యదెం దురీతపః ఫలనాశకమై రయుంబునన్॥

గీ॥ ఉయున దేమి విబుధులయిదెంబనారఁటే
తలదె సేయరాని కార్యమొకటి
హారమైన నిబ్బభూవదీయ శాత్రివ
మోటన హాఁబనాఁ దిమెదవి లేక ॥

వ॥ ఉని యట్లు విశ్వరూపుం డమహేంద్రాది సురనికరంబులకుం జా రూ హిత్వం బునకై ప్రతిశ్రుతం బుచేసి తతిపయదినంబులకుమహేం ద్ర పురంబునకరగి తత్పౌరోహిత్వంబుఁజైకొని నిజతపః ప్రభావం బున మంత్రమాయాది సుప్తంబు సురాత్మసస్వైన్యంబుఁజెల్లుమహేంద్రున కొల్పున నతండు నారాయణకవచాదాతంయుఁజను ఠించెసి విష్ణుమా

యా బలంబు నను రస్సైన్యంబులఁ బరాజయంబు నొందించి లో
క(త్రి)తయంబును బరిపాలింపుచు నుండెనని చెప్పిన మునీం(ద్రు)లకు
రాజేం(ద్రు)ఁ డిట్లనియెను. నారాయణా కరచ(ప్ర)హారంబు చెప్పెద.

సీ॥ స్నానంబుఁ జేసి (ప్ర)క్షాళిత పాదుఁడై
పవి(త్ర)వాస్తుఁడై సజ్జనుండు
పాద జానూరు హస్త ముఖ శుద్ధి కలిగి
జంబులఁ (గ్ర)మాల గారవించి
నయము మీరఁగ నమో నారాయణా యంతి
వర్ణము లెనిమిది వర్ణముల యందు
కరయుగాన్యాసంబు గావించి మొఱయను
హస్తిర (ప్ర)తి శుద్ధి హృద్యుల నే(త్ర)
గీ॥ యుక్తమంబున (గ్ర)గావ సంయుక్తముగను
జేసిన మొంతమున్నగా విష్ణువేయుటంబుఁ
బలతితన్యం(త్ర) వర్ణము లెంచుమె లపి
మం(త్ర)రూపంబు ధరియుంచుఁ బొంత మీద

క॥ నరిము వారిసహితంబుగ
నరమున శ్రీతి శుద్ధి గావించు మది
వలఁపఁ ... వలయును హృ
...పురసి జముననాత్మతలాప సహితముం జగుమ్॥

౩॥ పతగేంద్రవాహనం బుధః
పశుపతి సర్వబుధ ప్రశస్తం విగుణాఢ్య
౧, ముగూపవైన విష్ణుం బు
సతతము రక్షోబాగాతిసర్వగతుం దైవ ॥

౭॥ మరియు పలంబులందు వరుసాకాశంబులవలన మత్స్య
కూర్మిరియును స్థలాకాశంబులయందు మాయాకాలు రూపంబగు
వామనుండును మహార్ణవంబులగు దుర్గంబులయందు సకల
విశ్వ సంహారకుండగు నారసింహుండును మార్గంబులయందు
వంత్రకాలంబగు నాదివరాహంబును ప్రవాసంబున వ(త్)
తూపంబులయందు పిలక్ష్మీగుండగు రాముడు (రు)డును
ప్రమాదంబులవలన నారదుండును మోహనంబువలన మో
గనారాయణుండును దత్తాత్రేయులును నర్మబంధములవలన
గర్వాతిశయుండైన కపిలుండును మదనవికారంబువలన సనత్కు
మారుండును దేవహేళనంబువలన హయగ్రీవుండును నిరయం
బువలన నాదికూర్మంబును దేహదోషంబువలన ధన్వంతరియు
మోక్షంబు భయంబువలన వృషభుండును స్వాంతునివల
న యజ్ఞరూపంబును క్రోధంబువలన నహానాయకుండును
అప్రమోదంబువలన వ్యాసాయుమం బును ..ంద గణంబు
వలన బలదేవుండును కల్కి బువలన ..రూపంబును,
..కాలంబున గావరుండును నీలవుండును సంగము వాలంబు

నందు గోవిందుండును బోధిస్థాన తాలంబునందు సాగా
యగుండును సభాన్వస్య తాలంబునందు విష్ణుండు సుపరా
స్నా తాలంబునందు మఘా పార్థయుసాయుం తాలంబునందు వ
శ్రవుండును ప్రబోధకాలంబునందు హృషీకేశుండును నిద్రా
త్రసమయంబునఁ బద్మనాభుండును అపరరాత్రంబునందు
శ్రీవత్సాంకితుండును ప్రత్యూష కాలంబునందు జనార్దనుండును
సంధ్యలయందు దామోదరుండును ప్రభాతంబునందు విశ్వే
శ్వరుండును మమ్ము రక్షింపుగాతయని సర్వలోకరక్షగావించి

సీ॥ వరసుదర్శన భవద్గలన వేగంబున
దహియింపు మహితుల దర్పము నేఁడు
విపుల గదేశని విఘ్నలంగంబుల
సంహరింపుము సర్వశత్రుసమితి
నయుత తబద్ధనియు ధైతధారలఁ
ప్రత్యర్థి శిరములు వగుల మోదుం
మఖిల వైపాయత యత్నరస్త్రోగణా
గ్రహభూతతతులను మహిమఁ జుసుము

గీ॥ దైత్యసమస్తన నస్త్రత్రైర్థ నలవలన
సర్పములు వేలు దలు గాఁగల సర్వదుష్ట
జంతుసంఘంబులెల్ల సంత్రయము మెంది
సర్వమును మెత్రింతులోసమయుఁ గాత ॥

వ॥ ఇట్లు నారాయణాత్మకంబగు వచనంబు పఠియించు నదుం
డు శ్రీక్తి విజయంబులఁ బొందు నట్టి సుఫంబు జేసి నప్పారాయణుం
డు నారాయణాత్మక వచనంబు పఠించి యూయుద్ధానల్పంబులగె
ల్లి సురాసురదానవంబు పాలనంబు చేసె నిట్టి నారాయణాత్మ
వచనంబు ధరియించి తాల్లాకాశమందున భూమిని రొద్ధమువుండు
షట్త్రింశంబున శరీరంబు విడిచి నట్టి శరీరంబు భూమిపైన క్షేమ
హర్త విశేషంబున్న మిత్రుండు బిత్ర రథుండగు సంద రుపా
యుతుండు తాం తాపసమేతుండై దివ్యపుష్ప తారామహానంబుజే
సి తియున్మార్గంబున సంచరింపుచు మిత్రుండు కౌశికుండు మృ
తిఁ బొందిన స్థలంబున నా బిత్ర రథుండు పుష్పకంబు బాసం
దల త్రిణంబై పడితాల శల్యవచనంబున దత్తోశ్రీత శల్యం
బు ధరియించి సరస్వతీనదీ జలంబుల స్నానంబు చేసి త్రిపు
ర విజయ బ్రహ్మాస్త్రంబు నందించి తత్పుష్ప తారామహాగాంబు
చేసి నిజాకసమయంబై నిజపదంబున కరిగిన నట్లుగావున
నారాయణాత్మక వచనంబు ధరియించిన మానవుండు జగద్వం
ద్యుండగున ట్లగుటం జేసి యూ కీర్తి ~~[illegible]~~ విశ్వరూపుని వల
నను గ్రహించి నట్టి నారాయణుండు శాత్రవుల నిర్జించి త్రైలోక్య
విజయంబగ్నేతుమిమున నిచెప్పినై యూసి కమరియుని ష్ణనియె.
సీ॥ త్రైష్ణ మహారుద్ర యువనా దుర్లభ
రూపా ఖండ దగు భూసుమంగళ [illegible]

73

సర్వాధారంబు మర్మపరము సోమపం
బన మస్తక (త్రి)తయంబు గలుగు
యజ్ఞతంత్రాదులం దతఁడు వాది ర్వాగ
మసుకులకెయ్యయ్యమరవిభుఁడు
కోపంబు(ర)క్షింపఁగా ష్టి వ(బ్రు)ంబునఁ
దన్ని స్త్రతంబులూధరాశిఁగూల

గీ॥ సందు సర్వాధనంబగు నష్టశిరము
త్రిత్రితారూపమయ్యెను వేలయమద్వ
పంబుకలవింత మయ్యెనాపగిదిసోము
పానకపింబులమయ్యెవి(భ్రు)మమమె ఊయ ॥

వ॥ మఱియుంబున

తా॥ తప్పితమయ్యెనంబుఁబరితాపితులై సురలెల్లఁగుందఁగా
ము ప్రిరిగాన్న వెలోపమున ముందర గానతవేదనాయకుం
డ ష్టుడు (బ్ర)హ్మవార్తాతన వాస్త్వముసం ముఁబరి(గ)హాంబుదా
వె ప్పెటియష్టి నిల్లునమసీవలయంబున [illegible]

కే॥ శిరదంతంబున మిక్క్రి
పరితాప ~~[illegible]~~ ముఁబాంది ముక్తి పరగ నుమెలశ్రై
సురపతి (బ్ర)హ్మహత్యందని
సెయ రవెట్టెను పంచభూతములు (త్రి)జగములన్ ॥

చ॥ ఇంతజగంబుహాహాకారంబైన సుర నాయకుండు భయభ్రాం

త(స్రు)ద్యా హారవనితారతంబగు సుకృతారమ్యంబు బంతింబయుతంబు
వసు ధాతలంబున కెత్తెంచె మరియు (బ్ర)హ్మహత్యా సంభవంబగు కలుషం
బు వలన చతుర్థాంశము (బరి(గ్ర)హింపుమని వసుంధరం బొడ్డిం
చిన తద్విశ్వంభరావధూటి యుతనివలన వత్సరంబునకు ఖాతం
బైన స్థలంబు సమంబయ్యె మురరంబు వసితత్వాతకంబు వలన
నాలవపాలు పరి(గ్ర)హింపనది యూషరక్షే(త్రం)బై తానంబు
సంతనా పురందరుండు (గ్రా)మ్యరుపులంబులఁ బొడ్డించనఁ దస్యులం
బు నర్పితాలంబుసుం బవి(త్ర)తాగునారూపంబగు వరంబు నెంది
మహేం(ద్ర)కృతంబగు పాతకంబు వలనఁ జతుర్థభాగంబు దై కొని యుది
ధిను రూపంబునఁ (బ్రా)కటంబయ్యె నవ్విధము హేరునాంబులఁ బొడ్డిం
చినవని భంగంబులు గురాజారూపంబులు పునరంకురితంబులయ్యె
ది వరంబులం బొంది మహేం(ద్ర)కృతంబు వలనఁ (దృ)తీయభాగంబు ది(క్త)రించి
నది నిరాపరూపంబునఁ (ప్ర)కాశించె మలినయు పురహితితారమినులఁ
బొడ్డించిన వారిమలో బనలు పార్థకాలంబు సురతంబుగలు
గున ల్లుగా వరంబు వసిత ద్రిజినంబు వలన నాలవభాగంబు
దై కొని నని (స్త్రీ)రూపంబున పాలోకితంబగు నల్లు సురమిండు
వసుంధరయును ద్రుమంబులయందును మహేరుహంబులయును
మను గామినులయందును వనహంబు నిలిపి గతకల్మషుండై
యుండెనవ్వలు తల్లిష్టివిజేతవ యుండగు విశ్వరూపుని మరణంబు
విని మహాకోప వివశ(బు)ద్ధి సమానులత వదనుండై

సీ॥ తెరవితతీ సల ప్రతి శబ్ద పవనములు చేసి
సమీరాత్మ గారావుల సంగ్రహించి
బ్రహ్మ [illegible] ది బలి తొర్లగర బలము పృష్ఠ సహితుడై
మహా మనశ్శర్గ గామంత్రములను
దెలిపె దివి దివ్యశరణ్య వర్ణిపది
త్రిసృజేలనగ నతి శ్రోత గతుల
నంత తమకా దీపెలారా త్మడైనజ్ఞుల
శైలంబు లోతి సాక్షాత్కారముచవ

క॥ ఘన గర్జనన వెలసనశత్ర్వముల నభము
పాతగ బల్లింబు శైవది ఖతరముగ
పావలింపు బాసం స్పృలందనల వెలవవ
నెత్త పురుండు రహినైను ప్రశింసి

ఉ॥ శూలము తేలగా బలుని ఘనశోభిత పాత్ర ధరించి దేవతా
జాలము భీతి నొంది యతి సంభ్రమమందు బలారి పోవను
జ్వాలలు గాలి విస్ఫురిత వహ్నము నం బున నుప్పతిల్లగా
పాలిత మూర్తి బంధముల బర్వి దిశల నాతపయోధ॥

తే॥ పాత్రి౦శదాయుధంబులు
నాత్రముల ధరించి విబుధ గణములు వెగదే
పవ తారకల నతును పగచె
విభ్రంశన బరగెనతడు బృంహతంగ

సీ॥ సర్వ ప్రాణుల సంఘములవి బ్రోచు నెవ్వఁ డాతఁడు దైవ
సర్వ ప్రపంచంబు లాద్యంతముల నిండి నిండియుండు దైవ
ప్రకృతి పురుషుల పొందు దైవతనయు లక్ష్మీనాథ సర్వ దైవ
యా సర్వేశ్వరుఁ జెంతఁ జేరి మించె పత్రలేఖల నాకలోకంబులో॥

వ॥ ఇట్లు ప్రళయకాలమున సమానుండగు సర్వేశ్వరుండు దయచేసి
నదివంబున నను మాత్రంబునం బక్షిఁ బోంబునిర్దేశంబున
విశ్వంబు చెల్లింపఁగ మింటఁ బుట్టినట్టి యవసరంబున మహేంద్రాది
దేవతా సమూహంబులును విను తండ్రి సర్వేశ్వరుండని నానా
బలంబున నానావ సన్నద్ధులై యున్నవారలై యనేక విధ చిత్ర వర్ణం
తం బిన్నాది మహాయుధంబులు ప్రయోగించిన యున్నమూర్తి దుర్
(దు)యుక్తంబులగు శస్త్రాస్త్రంబుల(గ) సియుంపఁగ జంగిన వారలు
బలహీనులై తేజంబులందు మిగిలిన మహాస్వర్గంబున భయంబున
నయంబు పెరిగి సరస్వతీ తీరంబున తరిగి భక్తవత్సలుండగు లక్ష్మీవల్లభుని
నిట్లని స్తుతియించిరి.

సీ॥ పంచ భూతంబుల(గ)ప్తి యుదాదులు
సకల లోకముల సృష్టి పాదిసురలు
పలుమాఱుని దేమహాత్మున కేనర్య పూజ
లంత తుంద వ(వి)బ్రౌ తలంతు
సద్గతియుం దును సన్నయుం దెల్పంగ
పుష్టించెఁ(ఁ) జగంబుఁ గాలకు మీఁగుల

సకల దేవర్షి తీర్థగమనాదుల యందు
నిల్పి నేర్పడు మాయనెల వృత్తి తెలిపి

సీ॥ సర్వ విదితుండు ఘనగుణశ్రేష్ఠ చరిత్రధరుఁడు
వేదవేద్యుండు జగదేకవిఖ్యాతుండు
బహుళ తపోగుణ ప్రఖ్యాత సంభవ భయమువలన
మించి వేగము సుజ్ఞాన రత్నించుగా తె ॥

వ॥ అని యుల్లసిల్లు బలని లయుండైన పుండరీకాక్షున నతు సవు
స్తుతులొనర్చి

తే॥ శ్రీసమేత మిమ్ము సేవింపగ జెల్లత
మూరి శుభములొందఁ గోరువాఁడు
పొంగ లంబ ఘనత లాంగూలములు బహుళ
నదిని దాటఁగోరు నచ్చె వాఁడు ॥

చ॥ ఇరయుఁగఁబడు వ్యాసంభవ్యుఁడు యోగ్యస్వ...స సరోరుహాక్షత్రాం
తరములనుండి తీర్థ పవనప్రహితాద్భుత వీచి మాలతా
పరిమిత ఫేన పుంజ విజ్ఞాన మహార్ణవమందు మగ్నుడై
పరవశియై మిమ్ములందలఁచి పారము బొందఁదలంచె భక్తవత్సలా ॥

శా॥ శ్రీ జీవదయా రామ నయనా యోపాప సంహార్యగా
యోరాజీవంచర తంత్రవాళి దశనా యో సర్వలోకాధిపా
యోరత్నాకర వేలలాపరివృత్తా యోభక్త వత్సలా
యోరా కారుణ్యశీల దశనా యోపద్మనాభా ॥

క॥ నారాయణ లక్ష్మీధర
నారద హృద్వేశ్మ విపుల దర్పవిదళనా
వారిధిశయన వయాంబర
ఘోరమణా మిథ్యశరణ మెలచెద మిమ్మున్ ॥

సీ॥ శ్రీనాథ సంతతాశ్రిత జనాఘలోక
గజఘటాహర లక్ష్మీకాంతిసహిత
శరణాగతార్తి నాశత జగన్నాయక
దీనరక్షక తెలవాననయన
శంఖచక్ర గదాత్త పులకిత
సహిత రాజితహస్త సతతనిలయ

జగదంబుజేతన తంబునయన
గీ॥ పాద్మసారథి తపన కర రాజితవదన
నిత్యలావణ్య నీరద నీలదేహ
జలధిశయన యాదినాయక జననరహిత
సచ్చిదాకార జయ జయ సత్యచరిత ॥
శా॥ శ్రీవత్సాంకిత మూర్తి దైత్య విపుల రాజీవాక్షయయు న్నాయుల
త్రైవర్ణ్యం బుజ ష ద్భావాయ వసుధామితాయ సర్వజ్ఞునే
భావజ్ఞాయ కృపాకరాయ వారదమే హృత్తార్థ సంధాయునే
గోవిందాయ సమస్త దైత్యనివహా సంహారాయ యజ్ఞాయతే ॥

క॥ సూరాస్త్ర జనత ప్రంచ్యాని
ద్రానా బలముగ్గటింప దానవ బలమున్
బోధిత వట్టియుదరమల
లోనం బాలియలింపు తమల లోచన పైలసై ॥

వ॥ సురసంఘంబు లెల్ల సంస్తుతింపఁ సమయంబున శంఖచక్ర
గదాపద్మ ధరుండును సుందరీత విలోచనుండును పీతాంబరాలం
కృతుండును రత్నభూషాభూషితుండును సర్వలక్షణ పరిపూర్ణుం
డును గరుడవాహనారూఢుండునునైన లక్ష్మీవల్లభుండు శ్రీవత్స
కౌస్తుభ మహితుండై నిజలక్షణ లక్షితుల గుణాధిక దివ్యపురుష
మేతుండై ప్రత్యక్షంబైనఁ బూతక్ష్యందారత సందోహంబులం
దంద ఁ జైలం గుబుసంతసంబున సుప్రేంగి సాష్టాంగ దండప్రణా
మంబులాచరించి నిలచి తరతములంబులనిఁ భాగంబున ఁ జేరి
మఱియు నిట్లని స్తుతియించిరి.

ఉ॥ ఇందుకళాధర ప్రియ వుహిశని తాధిప సన్మనీశ్వరా
నందిత వైభవోన్నత జనార్దన సర్వనివాస దేవతా
బృంద శిరోధి మస్తద విభేదన ధీరాతతి యుక్తిలోమున్
వందన మాచరించెద ముదారభుజాగ్ర దయాంబరాజితా॥

క॥ వారారామా పరామున
నారాయణ వాసుదేవ నమోదరల
శ్రీరమణా పరమ మంగళ

కారకారత్నింపు మన్యు గరుడా దండ్రుడ్ ॥

లయగతి॥ విష్ణుగుణ జాంబవ మన జప్పన తిరుత్తు మల గగ షులతయి
బు నను గాప్పులు విదంగా। దప్పి గాని రత్నసులు చప్పులె దలంబి వది చప్పుతె
రులం బునంగను ప్పురము మోదది। రప్పులను జల్లను నిష్ఫలుగా రాలగనుమె
ప్పి గాని బుక్షులగా వను బులద్రి ప్పకొన కెల ద్వరి। మప్పురగు మోషము
ననప్పుల దబు ౹౦౹౦ తివి బాప్పుగను మెర్కనివి బాప్పులె నప్ప సింహా॥

వ॥ మహీయాళు మహాపురుష పరమ కారుణికులైన పరమహంసలగు పరివ్రా
జకులచేత సమాధి భేదంబులనాచరితంబులగు పరిష్కృత పరమహంస
ధర్మంబులచేతను వ్యాపితంబగు తత్త్వాది ద్వారంబుల వలనన
సాధ్యతంబగు సాత్మ్యలోకంబునను పలక్షి మాత్రంబునం గల్ల భా
వంబులం గల్ల ఆత్మస మోపితంబులై ప్రనపేక్షితంబులగు దేహం
బుల సుఖత్రాత్ర స్థితులయు కారణంబులై ప్రాప్తించుచు గుణా
విసర్జాతి మండలై దేవ ద్యుని మోక్ష కారతంబుగా బునవృత్తతంబు
లగు మూలల ఫలంబుల నిత్యవు. ఆత్మారామ స్వభావంబున వృక్షా నైర్వ
ర్వ సించేస్యంత నగు భీజ శ్రీ రావగా పాన్వమ పాత్రంబున నర్థా విదళం
బులంగ లగి యుతిరల్లి బారప్రమాణా భాస సమేతంబులగు తర్క
శాస్త్రంబుల నధికరించి మరల గ్రాహ ప్రజ్ఞగలగి వాదనైపుణ్యసమే
తులగు విద్వాంసుల వివాదాదపదంబులయ్యును బరతత్త్వంబు
లగు వాస్తి నాస్తి వాదంబుల తురిగి మాయామయంబుల నవాన్వాయం
తర్కన యుక్తి గోచరుండవై సమవిషమతంబుల ననుచరింపు

నైహారబ్జ్యువులకుం బునందు సర్పభ్రాంతి జనియించునట్లు మానవు
నకు బ్రహ్మంబునందు బ్రహ్మాంతర భ్రాంతి జనియించు. సర్వశ్రీగా
సకల జగదాధారభూతుం డై సర్వభూత ప్రతినిగాత్ముండగుచుం జేసి సర్వ
గుణాధారాధారమగు లక్ష్మీశుం డైయుద్దీశయుం డై వర్తించు పుసర్వేశ్వర
శరణ్యుండగు భగవన్నామస్మరణామృతపానము (ప్రేమ పూర్వక సత్వాత్మానమాత్రం
బునం సంతుష్టమనస్కులై యనవరతసుఖంబున పవిత్రత స్వస్వకృత
విషయసుఖలేశంబులం గలపరమ భాగవతోత్తములు సర్వభూ
తప్రియుం డైన సర్వాంతర్యామియుం బగు భగవంతుండగు దివ్యవిగ్రహంబు
నందు నివృత్తమనస్కులు గారు. అహో ము భగవద్భూతి భేదంబు
లగు దేవమానవులను ననుపమ సమయం బెంగి నిజమాయాబలం
బున సురనరమృగ ఖగ లతాది రూపగతుం డై తదీయాపరాధా
నుగుణం బు కదంబనంబున నాజ్ఞాపించు సర్వదుఃఖనివారకుం
డౌ భగవన్మహిమాపారంబులన విరతంబగు వచనామృతవిశేషం
బునను దీయుం తత్స్వరూపనివారణం బసేయనవధరింపుము. సకల
జగదుత్పత్తిస్థితిలయనిమిత్తంబులగు దివ్యమాయావినోదస
మేతుం డై సకలజననివాసంబులగు బ్రహ్మభవాంతరంబు
లం బ్రకృతిగాత్రప్రధానరూపంబుల దేవతాల బంధస్థానవిశేషం
బులం దుపాసనానుభవంబులం గలిగి సర్వప్రత్యయసాక్షి యై
పరబ్రహ్మస్వరూపంబగు భగవత్పదపద్మపలాశప్రాయనాయం
బెవ్వని దేవతాసమూహంబులు లక్ష్మీవల్లభునకు విన్నవించు ము

యున్నిట్లనిరి.

క॥ నాతిశయములగు యుద్ధములు

బాతురి వృత్రాసురుండు సమయించెను నాఁ

శ్వేత గఁగున నిహతుండగు

నాతెఱఁగిఁక నానతిమ్ము యజ్ఞాధీశా

సీ॥ పరమహంసస్వరూప జ్ఞానసాగర

సర్వాంతరస్థిత సకలవేద్య

శ్రీ స్త్రీ చాదిక త్రిత్రి విభవభిత

భవపాశవిలయ భూభారహరణ

సంగ్రహాశ్రిత సర్వగ నిరవద్య

నిరుపమాత్మ యనిర్మలాంగ

పరమపారావార పరమార్థ విశ్రుత

సర్వేశ సర్వగ సాధులోల

గీ॥ సచ్చిదానందమయ రూప సర్వచరిత

భవవిరించ్యాది సన్నుత భక్తవరద

దైవజనంబున జనదంష్ట్రివంగనంబు

లాచరించెనమతి భక్తి నఖిల జనకా 4

వ॥ త్రినిలయుల్లో దేవతాసమూహంబులు బ్రాలబ్ధింబుల సన్నుతించి

నసించత చింతి లక్ష్మీవల్లభుండు వారలతో నిట్లనియె.

సీ॥ ప్రేమం దనైతి వేఁ బ్రీతి భావతత్త్వత

స్తవములనమరబృందంబులార
ఏ (ప్రీతి) నొందినవే విలసిల్లంగ రాదు
బల్మిం బద్ధ క్షత్రి సహితులతును
నే తాంతకృత బుద్ధి పోతుం దొల్లజ్ఞ
శష్పంబు గౌరుండు మాన్యశంబాదల
నరులతి రోగంబునను బాధమెందుబా
గాన తెలిసి పద్మించి గొరుబందు
క॥ రదియుగాపున మీరు దేవాసుల మన్న
గ్రాయువు వర్ధించి బసుదువి (ఘ్ర) వువు లోక
స్థ సముని (యు) త్రైన దధిబ తరతు
నతని వలాలంబునం గల్గు వీూ యభిమతంబు ॥
వ॥ వినుము మఱియుం (శ్రీ) పూర్వంబున బ్రవృత్తి జతనూభవుండగు
విశ్వరూపునకు మఱియుంబైన తపబంబుప దేశింబి (త) మ్మరదల్లు
వబంబు వృత్తి (శ్రీ) సురునకు మపన్న సింబెదతార్య రూపంబున భవ
కాయు ధంబుల యసురలఘ్నుండు (వి) యుక్తంబుల యనిష్ట
అతంబుల యెన్న గావున నీవు దేవతా సమేతుండవై రయంబున గత
గల్ప ఘుంఘును బిరూప తార (పు) విశ్వంఘునగు దధిబి మునిత పతుం
జని యశ్వి నిదేవతాపలు ఖంబున దాన (ప్ర) తసార సమేతంబు గుహ
ర దాన (త్రం) కీయవల యువని పరద్ధింబన నమ్మవార్యుండు మీాకునిబ
నరీరం బెపంగిన దధ్యల్పంబులు వినృతర్మని ర్మితంబై భవల్లో

బనతునతుంతితంబగువబాయుకం బను విబను లతుం దగినస్త్రం
బయునవగునవ్యాదభరత్యులితం బమదయుతే జాప బృంహితంబై
వృతాసురశిరస్త్రే ద తారగాంబయ్యానంతనమురులుపూర్వసాను
స్యంబులం బాందిశిస్త్రాస్త్రసంపత్సమేతుడై ఖాల్లి టయుట్ల(తి)దివం
బనసుబియుంపుబు నుండెదరనిశాశల్లభునతు భావితాత్వంబులాన
తిబ్రిప్పుంద రితాత్సుంశింతర్యానంబునుండెనంతవపె ం(ద్రు)ంను నుద
ద్యాత్వంబులంగకరించి సంతసంబునుంది విబద్ధగదాసమేతుండై దధీచి
మునికదితుంబనియుద్యశాస్త్రనివాలి కంబ దంశ(వ) గాసాముం బలా
బరింబయుక్తనిదేవతలనిరిక్తింబనవారలుతదను మతం బనవ్యా
నిం(జు)నతిట్టనిరి.

3 ॥ ముని వరపరపుణ్యాక్ష
(ప్ర) నిహాతకవ్యాదయు(వ) భారరమణీయుగుణా
భినవదయారసపూరిత
తనుగాం టిమ విన్నుబు(త్రి) తరనుతచరితా ॥

3 ॥ (త్రి) తు భుజుల ముని గృహాముని
తతి ధులమై వ్యాప్తాలు బ్రహ్మ మ న్యాం
భితవిరాయువలయుతదయుత
చతురగుణాదారసతలసౌభాగ్యనిధీ ॥

3 ॥ ఉతిశేతం బనయుష్కుడె
చతురతసంతోషమాత్మసంధిలదద్యాం

బల విలాయుఁగలుగు పుత్రుల్
(వ)తులరు గుస్రంబు జోదరాదిలయుమ్మునకున్ ॥

క॥ శ్రీకృష్ణహరి (శ్రీ)సమయమందు బూజున వేళ
మధనదినసమందు మాప పెంచి
సదనమున తునతిథి చనుదేరఁ దప్పెంచి
తాక్షి మీరుయువలయు నతి ముదమున ॥

క॥ శ్రీ భాగ్యతములను నతిథుల
న భున్నతిఁ బూజసేయు నట్టి మహాత్ముల్
స భ్యులవై గడఁగఁ బొందుదు
ర భువ దయ నవ మేలు గుబు వారి మందిరమున్ ॥

వ॥ శ్రీ తియు నుంగాత ను ప్రాంబితం బు విన్నవించెద మహాత్మ్రింపుమా:

సీ॥ వ్రతిశ్రీసురుంధును సుధ్న ధ్వలా ఘనఁశై
యఖిల లోకం బులు నా(శ)మించి
త్రిష్టమం(తి)(ప) భారంబునఁ బనియించె
నతఁడు తన్మని దత్త్రి(గా)ఘ్రిలున
నా నిశాచర సాధు సారాసంబున మించి
జల బూది పతి హ్మనగలువ లేదు
భవదీయ వేహా సంభవ శల్వకృత మగు
నాయువంబునఁ గానిహాపుఁడు గాఁడు

గీ॥ గాన తపములనఁ బన్న సంతలనమైన

నిజశరీరంబు మాత్రపుర్ని కృష్ణ రీంద్ర

రాజిల సంస్థాపనములు చేసి రమణా మెఱయ

రూఢిగా సుర సంఘంబుల్ బ్రోవవలయు ॥

వ॥ అని యిట్లు బ్రహ్మాదారక నాయుతని యుద్ధ్యులగు నక్షణి దేవతలు

పలికిన వచనంబు లాకర్ణించి శ్రీదేవి భద్రకాళిత వచనుండై విభుని

నా ధుర్వింగనంబు గాని యిట్లనియె

క॥ అవిగో మునసృష్టుల నిగిన

నిజ జనకు మగంగరాని నిష్ఠన చిత్తం

బానఁ బహునీయంత కారికిఁ

గ మునీశ్వర నియనముర గణాను వచరితా ॥

సీ॥ జీవుల్లందు బుద్ధిగల జీవములెత్తుర్ వానిలోనసం

భావిత ముల్లోత్తినం యతులు మద్దులు ముఖ్యులు వారలందు బ్రా

హ్మణులుత్తమోత్తము నిజ్ఞులత ద్విజులు కోపాధికాం

తెలివరింపఁబడ్డ మును లెంపుతుఁ గాక నా వెంట్ల బాధఁగదె॥

క॥ బహుబ్రహ్మాంతరంపు లాన్

(ప్ర)హితమండై మను జనఁగంత బ్రహ్మా నాఁడై

ద్వి హితాబారంబున లా

క హితమైత్రి యిత్తిఁ బాండుఁ (గ) వా మొప్పంగదె ॥

ఉ॥ ఘోరములైన దుఃఖములఁ గుండు బాన్తైనను సర్వకాగసం

పూరిత కీర్తియయిన నిజ పుత్ర కళత్ర విహీనుఁడయ్యెసం

కారము గాంగి పాటవము బూరినైనను జీవితంబు తాఁ
గోరుబు ముందు గాని మృతిఁ గోరఁడు మానవుఁ డెట్టి వేళలన్

క॥ మధురా మధురంబులలోన్
మధురము జగమందు సతతమాన్యంబగునా
మధురమయిన తన్మిమిక్కిలి
మధురము దేహంబు సర్వమనుజులకెల్లన్ ॥

వ॥ మఱియు జీవితంబు దేహంబునందు విశిష్ట సంబంధము
కలుగుటను పదార్థంబగు నిజదేహంబు జయుసు సహింపఁజాలు. సు
రాసుర పన్నగ కిన్నర యక్ష విద్యాధర రాజులు నిజశరీర రక్షణార్థం
బునం (బ్ర)యత్నింతురు గాని మరణంబు గోరర దైన బోనస్థానములందు
సకల ధర్మ సాధనంబగు నిష్టశరీరంబు పదార్థంబు లేని వారలకుఁ
దగు నేయుయు పట్టిన వాని (బ్ర)నతు దేవతావల్లి ఖండిక్కించిని

క॥ దేవత లెల్లను యాచకు
లై వచ్చిన బోల్క మిగుల నవనీశ్వరలన్
వేడంటె పుణ్యమతులకు
దీనల వనిదేమి హితగుణ చరితా ॥

క॥ జరయును మరణము నరులకు
సరి నాశ్రయింబునె యాదినుండి సంరంభములన్
బరులకు నెయ్యుండైనను
బరు ఘార్జము సేయు వారె పుణ్యులదిన సుటా

సీ॥ మాంసాస్థి రుధిర చర్మాస్థిత్వమై మూత్ర
నిలయమై దుర్గంధ కలిత మగుచు
సంతతాపాయ ప్రశస్తమై పంచభూ
తాత్మకంబగు చున్నట్టి తనువు
పేరియురూపంబు గానెఱిఁగి పుణ్యాత్ములు
పరసంతతి ఫలము మాన్పఁ బాలుపడియుఁ
వక్షీరామిత్రయు జ్ఞాప రూప కథా
పము నివారింతురు ప్రస్తుతింప

గీ॥ సకల జంతువులందు నత్యంత ఘనులు
నరులు వారల కన్న భూసుర వరేణ్యు
లందులఁ బురుషార్థ వర్తన నధికులైరి
గాన పురుషార్థపర బుద్ధి గలుగవలయు ॥

క॥ పరపురుషార్థము నరులకు
దురితౌఘ నివారకంబు తోయజభవ లో
కరుచిరసిద్ధి ఘనసుఖ
కర వెల్లివిలసిల్లు వివిధ గుణములు పెనగన్ ॥

క॥ ఈసు మానింపక దివిజుల
కును నిదగు దేహము బ్ర మోక్షాదులబ్బున్
మునివర సురగణారాధ్యనలు
పునరుద్ధరణంబు సేయు భూమనుచరితా ॥

వ॥ అని యిట్లు విని విబుధనాయక సంతోషితుండై యాదరించి విబుధులం
గనుంగొని యిట్లనియె.

సీ॥ ధర్మోపదిష్టులై తనరుచు నున్నట్టి
వారు ప్రవృత్తి ర మాయువలయు
యునుమైని దేహమ్మైనను ద్వేషించెదఁగాని
విడువ మిత్రులార విబుధులార
కినుక తన ధర్మము కీర్తి సంయుక్తుఁడై
భూతహింసకుఁడైన పుణ్యరహితు
పతితమం గాని స్థావరాదులైనను దుఃఖ
పడవని శాస్త్రములు తెలుపుచుండు

తే॥ సకల భూతముల శాంత మార్గములు బూని
యేన గాత్రములఁ దుఃఖము బాను శక్తిఁ
బాదలు నాతండు లక్ష్మీశు పురము నందు
విష్ణురూపధారుండై వెలయుచుండు 4

మ॥ అని యీరీతిని బల్కు యాగమునివరుం దచ్ఛాంతమోదమునన్
వన బాహ్యాత్మక శాంతినందిరా వరుని జ్ఞానస్థిత్వపంతేరుగాం
బునఁ గీర్త్యల్లు బహు(ళ) పారలౌకంబునీగాగ దేవాదుల్
వున మూర్ధ్ని యభిషేకించి యంతమరపదకభారాధ్యం బుత్తమ్ముఁడై

వ॥ ఇట్లు పంచదశి చినిబుకశిరంబు మహేంద్ర బృందారకని
కరంబు లత్రఖంచి (వి) విశ్వబ్రాహ్మణ నిష్ఠుండై యుండె నాసమయంబున.

క॥ ధ్యానసహితుఁడైన తన్మునిశేఖరుం బు
విదళనంబు చేసి విశ్వకర్మ
తద్గతాస్థిసమితి తగఁ గావ్రనిర్మించె
నమరపురుని చేతి కాయుధంబు ॥

వ॥ అంత విశ్వకర్మ చేత నిర్మితంబగుచు మంత్రితంబైన
యయ్యాయుధంబు వలనఁ దేలంగాని విష్ణుతేజఃపరివృతుండై త్రి
లోకమ్ములను సంతసం బందఁ జేసి యుబ్బు రుద్రులును మరు
త్తులును నాదిత్యులును నశ్వ్యాదిదేవతలును వసువులును సా
ధ్యులును విశ్వదేవతలును గాలవ కిన్నర కింపురుష గరు
డ గంధర్వాదులు సన్నుతింప విష్ణుమాయాంబరాధరుండై యై
రావతంబు నెక్కి నిజజనంబులు సంతసంబునఁ బ్రేలంగ నానావి
ధాయుధంబు లుదిలంగ దివ్యరూప సర్వసాహసదక్షస
మేతుండై మహేంద్రుండు సాధ్వసంబు పరిత్యజించి చతురం
గబలసమేతుండై కదనరంగంబున తరుణచందంబునం బూని
వృత్రాసురపక్షము బూనిన నముచియును శంబరుండును ద్వి
మూర్ధుండును ఋషభాసురుండును హయగ్రీవుండును
శంకుశిరుండును విప్రచిత్తుండును అయోముఖుండును
పులోముండును వృషపర్వుండును ప్రహేతియు హేతియు
నుత్కలుండును ధూమ్రకేశుండును విరూపాక్షుండును కపిలుం
డును విదిసారుండును విభావసుండును ఇల్వలుండును

పల్లవులందును చందనలతాతులందును వృషధ్వజులందును శ్రీ(రు)
కేశులందును ~~[illegible]~~ గాలనాఖ్యులందును మహానాఖ్యులందును సంతా
పములందును వృతులందు నెలదత్తైన దైతేయులును దానవులును
రత్నాకరాంబులును సహస్ర సహస్రంబులై సుమాలిమాల(వ)
ముఖులైన యాతుధానులంగవిసె చతురంగబలసమేతు
లై మృత్యువునకభేద్యంబులగు మహేంద్రసైన్యంబులనవి(ద్రా)
వయవర్ణితులైరయ్యంబున సింహనాదంబులెలంగ గదాపరిఘ
బాణతోమరముద్గర తోమర భిండివాల శూల పరశు ఖడ్గశక్తి
ష్టి ప్రభంజనంబులవెలదరైన నిశిత వివిధాయుధంబులచేతం దా
రతంబుల జలదంబులాస్ఫాలించిన చందంబున దర్దరాంబులం
బులం గప్పిన తారలు బడియతని బహుతా(ప)యోగంబు
లం దానాయుధంబులు మునియలు చేసి రెట్టియయ్యసైన్యంబు
లును గలయం బడిమహారణంబు సల్పుచుండిరా సమయం
బున

ఉ॥ దానవవీరు లేబడి యలుసందంబున మూర్ఛమునైరయంబునన్
బూని తలోద శస్త్రతరు భూధరముల్ధరియించి దేవతా
సేనలతోడ బిట్టరఁ జేసిరి యుద్ధము సాహస(శ్రీ)యా
ధీనమనస్కులై వివిధ దివ్యరథంబులనెక్కి వేల్పులై ॥

ఉ॥ అంతమహేం(ద్ర)ముఖ్యులగు నాయమరుల్ రిపుసాయకావళి
సంతతముల్ ... (క్ర)వ్రేరబాలమహాసినముల్లలధా

కుంతములందదప్పులఁ గోపములలో విదళింపఁ పారల
తపింతముచా ఖి ఖంగపణ రాజ్ఞులమిత్రులఁ జేతఁ బొందుదురే ॥

౭॥ పతిని వీడి యోషఁ బారి పోవు బానుస్న
ద్వైతన్నరులఁ బొంది వర్ధ్యమెసఁగ
పైర వైర భిక్షు పిలుబుచునఖ్యాతి
వృ... కాంతారివేరపుఁ దెలిపె ॥

౮॥ నినుబనిబుం దలపోరెదఱు దీనిదె దీవనృపాలన్నై నవలలు దిబ
లయున బాదాపాతములఁ జిత్తగఁ జేసి మహేంద్ర ముఖ్యుల్
నెలబి ఖగంబులో పలసు గర్వలనిల్వఁగబాకుతల్లు చొ
రలు వినుతింపఁ బొందెను రంజిలఁ గాబయమున్నదారతే ॥

౯॥ ఆనియుల్లో వ్యవహాసుమం దువిరిగిపో ... నుదైత్యపతులఁ
భీర్వ్యరం జీరు బునెలుంగెత్తి మయాయునిష్టనియె.

౩॥ జననము నొందిన వానికి
మరణము మరణాంబు నిశ్చయంబగు బోటీ
దను వనత వ్వాను గర్వతె
ఘనము గజగమందు విలుబుఁగల తాలంబల్ ॥

౪॥ మావందు నరులలో
గారాధుఁడు కీర్తిమత్తులాశింబ నొలతే
గారుదురు జీవితంబను
దీర్ఘినని లుసఁగారరక్షింపంగన్

క॥ పగవారు బాలమందర
నగుమొందఁ గ్రీష్మవేకన ట్టిదవులకుఁ
మీఁగతి జనంగ నిలామను
దగవే యలిపోవి యుగమె దానవులారా ॥

వ॥ అని యిట్లు తారకాసురుండు పలికిన దానవవీరులు హరిబృత్తవర్తుల
గుటుంబిసి కాలానుకూలమైన విధివిధుల జేతం బరాభవమైనిల
వరింపలేక యసుటం బూని మహోత్సాద పంత లయుండై యనాదుని
యందంబునఁ బరితాపంబు నొందుచు సురవిభుండు పరాభయంబు
నొందిన నిటస్థిన్నంబులఁ బూని మతియని ట్లనియె.

చ॥ తిరుగు మధైర్యులారత కాశీ సురలం విజయులిపమోపమీ
కెరునరు నత్రుభావమును మీరు నరంబుల తాజిలో
స్థిరమలుపుంచి భూతవల జేసి మహేంద్రుని రాజ్యమందయుఁ
ములుపునవేల మీతునతి మోద మొసర్చెద నెంపపంపఁగ ॥

క॥ విరిగిన వారలపోతుల
పురిగాంచుట గాని సాగి పోవఁగ రాదే
త్వరగు దలఁ జొసి వెరవక
తిరుఁగుడు మీ నున్న వాఁడ విభులన కాఁపై ॥

వ॥ అని యిట్లు తారకాసురుండు సాంత్వన పూర్వకంబుగాఁ బలికిన నీతియా
గ్యంబులైన వచనంబుల లజ్జించినవారై యందు మొదలైన దనుజు
సేనాపతులు అరుగెలం కులం విరిగి వెనుకదగిలి యుద్ధంబునకు

నితంబులందాఁక రోహిత వేశంబున సుప్పింగు బాహుళ్యంబు
లనుల్లంబులుం దళ్లదిల్లఁ (గ) ణ్మరియలు మహోరగాంబు లేడు
బుధులుబిరరుదాయిలోన నమలంశరబర ద్విమలాక్షులును బద నునిలో
ద వృషభాసురరాయుక్తవశంకు శిరస్సులను నిఋతిలోద వి(ప్రు)లు
త్తాయోమలక్షిప్తులోమలులను. సప్తజివాహ్నిలోద వృషపర్ణ(ప్రి)యోలు
పోతులును కుబేరుని లోద ముత్తల ధూమ్ర తేజ విరూపాక్షులను
దండధరుని లోన నిల్వలకపిల విభావసులును. విశ్వదేవతలలోన
బల్వలదండశూక వృషధ్వజులును. అశ్విని దేవతలతోడ కాలనా
భమహానాభసంతాపన వృత్రాసులును నెదిరించి దివదంబుగా సమరం
బుసల్పినదను భయసేనాముఖంబుల చెలంగు పార్శ్వశిబ్బంబుల భూ
నభోంతరాళంబులం గలుగు భూతంబులు బెగడొంద నవోన్నస్న
బాణసంఘట్టనపమల ద్వవ విస్ఫులింగంబులతద రి(వ)ణ్ణంతత
యోధాంబు బొలీలుపారఁదళ్లద నష్టలంబు సంధురంగంబులు
వాలియలు రథంబులం బరపియలు నభంబుల దిక్కుల్లోయలు
గానవుత్తులఁ బరిమెల్లుయలు నిల్లుసార దివిబ్రాన్తవేతులకల
యుంబదిభంగంబు నొందత విబుధయంబు గోరుబుసన్నద్ధులై
యుద్ధ పౌరుషంబు పరింపనప్పుడు దయాంధుసం
బసాయతంబులన మలబిశంబర ద్విమలాక్షులను. వేననుండుబా
కాషట్యంబున వృషభాసురవాయుక్తవశంకశిరస్సులును నిఋతి
లోమలుబదనకంబున వి(ప్ర)బత్తాయోమలుక్షిప్తలోమలను

సప్తఋషులందు ద్వాదశశరంబుల వృషపర్వప్రహేతి పౌలోముల
ను గుణేరుండు పదియేను తూపులను త్వష్ట్ర ప్రముఖ దేవ విభూషా
ఖ్యులను ధనదవరుండు పదియేడు భల్లంబుల నిల్వలకపిల విభా
వసులను విశ్వదేవతలు వింశతి నారాచంబుల చల్లలదండ
శూకవృషధ్వజులను నక్షత్రదేవతలు తొమ్మిదియేడు శిలీముఖం
బులశాలసాల్వ మహాబాహు సంతాపనవృత్రాదుల నొగ్గిరి. అంత
మహేంద్రుండు శంఖచక్రదంష్ట్ర శస్త్రంబుల దశదిగంతరంబు
లను బెట్టుముట్ట పొదివియును గజాశ్వరథుండై వృత్రాసురునకు
మరి తెంపున సన్నాహం వీరుండు సురలం బూని యుద్ధంబున.

క॥ శూరులు పది రేనియు పవి
దారలు తారాక్షముఖుల దునుముచు నాఁడే
వీరు పొడిచరణ వృత్రుడై
పోరక ని లువంగ దలచు చెంతము యుద్ధము ॥

మ॥ ఉమయుం దానవనాథుఁ దానవముఖం బందంతకాకారుఁడై
ఘనకోపానల విస్ఫులింగములు దిక్చక్రంబునం బర్వగా
ఘనముగ్ర ద్విషులు సాలసంకలిత హాస్తం బెత్తి గర్జించుచు పదం
బును జూచి వడి మల్లాసికారచరి భయము త్రస్తాంగులై యుద్ధమున్ ॥

గీ॥ ఘనమదంబు వాడ నగరియందు సాధ్యుండు
కమలవదనము వరు బుక రగుతో సాటిఁ జ
ము క్షీరనాఁడ తాదయు గము రుక్మ

విబుధకులము వెళ్లి విస్మయము నను. ॥

వ॥ అయ్యెడ బ్రహ్మచారి నారాయణుండు ఘనరోషవంతుండై
యెదురుపడిన దానవవీరునిపై గద ద్రిప్పియునతండు రాముకరంబున
నాగదనట్టు వేయి త్రిపురనింద్రునిపై దాని ప్రయోగింపనతి తదేయు
నానాదంబగున్నై రావతకుంభస్థలంబు దాఁకిన దన్తజేంద్రంబు
రక్తయుదసాతంబునఁ వర్తిమ్కుంబు శైలంబు తర [illegible] నిక్షిన్నంబు
గు తుంభస్థలంబువలన నెడతెగని రక్తధారలు వలనం డాఁగి
జిరజిరం దిరుగుచుండి వలంగినఁ బాలనీతను సరించి తద్గజేంద్రం
బు తెలానెదిరించిన త్రిపురియు చద్దదకేలంబూని విరోధిపైనియు
వస్వర నాయకుండు దానిం దప్పించుకొని నిజభాతృశరద్దెదకుండు
ను నృశంసుండునునైన వృత్రంగముంగాని వర్యాబు నిక్షేపించె.

సీ॥ బ్రహ్మ స్వహ్నఁ దను గురుభ్రాతృ హాంతవు నయ
యురుగాదంబన నమ్మైన నిన్నుఁ
నెలకొలి మహాల నిక్షిన్న హృదయుఁ గాఁ
బాలయుంబురాఁ చకుర్మ క్షిప వీలత
వశువు వందంబునఁ బట్టి యక్షంబున
యజ్ఞదీక్షా వశుండైన యట్టి
విశ్వరూపుని తలవేసఁ గొట్టితివి గాన
దేవతా గురుఁ డవి తెలియవైతి

తే॥ వత్ర టూలో కసాధునఁ దవగుడు మిగుల

శ్రీరయాకీర్తి గంగాప్రవము ద్యు తుంగభద్రైన
విశరీరంబు ద్వైతటాగ్రపీఁడు గు(ద్ర)
ములతను మెనరించు విందులును దముతోడ॥

క॥ భవహాయ భ్రసహితముగా
నవ యుగ్మములు నూలహాతములై సడినగతిన్
విబుధులనంతరిఁబాఠిఁగాని
వెదరంబున భూతములను బలియొనరింతున్॥

ఉ॥ సందియమేల శ(శ్రీ)విను శ(త్రు)ఁదివ్వైనము బున్నారాధయం
కందువ తోడఁ గుంతితము గాని భరత్ముల శంబు వేసినన్
బందులు గూర్చు విత్తముల పాత్రులఁ జేందిన మాత్రమిత్రులన్
నిందితమైంతూపమై యదియు నిష్ఫలమయ్యెనివాంతరింతరన్॥

చ॥ బలదహానాకృతిబములసంగతమయ్యెను విష్ణుభక్తి చేఁ
దిలకితమానసుం దవగు దర్బి మయిభ్రాతపై విశేషతన్
వెలసియున్న వ(ర్బ్ర)మున ద్రిసెను నాతుల శంబునా యెదన్
ము(శ్రీ)శిభునిఁబ్రాల్పగనాత్మనుసన్నుతింపగ

వ॥ ఉది పలికి దివ్యజ్ఞానసమేతుండై తదనస్థలంబున సాంప్ర వాసురుడు
పుండరీకాక్షుని విల్గ్ని స్తుతించె.

క॥ తన భక్తులకును విష్ణుం
దనయము ద్వైవ ర్గికి(త)యాన విష్ణాతం ~~బానరించు~~
బానరించుఁ ద(త్తు)సన్నుత

గానకుని యెంతొఁగంగఁ బరులకునరాబెరన్నె ॥

ఉ॥ కమలభవాదిసన్నుత యుగన్నిలయాభ్యుత వాక్షిసంభవా
రమగా సుదర్శనాంచిత స్వరావరవిశ్వలసత్ (యోగివ్వా)
శ్రీమలసరోజమధ్యవారి విక్షితనేత్ర దివ్యపాదవా
స్నమలనునరింబువాఁడనిఁకసర్వభగంబులుసన్నుతింపఁగన్॥

గీ॥ వాృదయు విష్ణురూపమైనరంగఁ దలఁపుము
జీవ్వవారిగు దామలబెలఁగి పలుకు
దివారామ్యుత్సు మాదిదేవుని పదద్వ
యుల తు భక్తి లోద యోగమలరా ॥

మ॥ తెలార మాపొందు పక్షిమాయుఁగాంరను (బ్ర)హ్మాదిధాంతరక్షితీ
గాంరను సార్వభౌమయుసు గాంరను సర్వరసాధి వేత్వయుల్
గాంరను యోగ మార్గగతిఁ గాంరఁబునర్జననంబు మీరవాం
బాగుతా భక్తిమాని మనిభూషిత వాదవభక్తవత్సలా॥

ఉ॥ తనరెదు పక్షివాతములు తల్లులఁగాంచి(వ)మోదమందున
ట్టనయుమఁ (గ్రీ)పులాతఁ రయంబున నావులఁ గన్నరీతులన్
వినతలు సాధులం దధికతాంభ్రమొయ్యగి మాశ్రఁబుందర
తనయున పాము నంబు మియఁగన్లను గాంత్ర్య దలభ్యనెపుడున్॥

గీ॥ శ్రీరిలోపల సంసారయుత్త్యలగుబుఁ
బుత్రి పారావి హుద్యోగపూర్ణులైన
నష్టమానవసంఘంబుఁ దొలఁగఁజేసి

గారవింపుమనను భక్తుఁగముల [redacted] నయనా ||

వ|| అని యుల్లసిల్లు తాపసుండును నిజదేశంబునకు వృత్త్యుపునరపం
బగుటయు ఆంగ లక్ష్మీవల్లభుండగు పరమాత్మను స్మరించి తదనరం
గంబున నిశ్రయం గాంతానలకేయూరంబగు వెంకటాచలం
బుతేలం బూనిసమున్నమధ్యంబున దైవభాస్కరుండు తమనాభునిఁ
గదియ బంధంబున శరవల్లభుండగదిసి యతనిపై వెంకటాచలా.
లంబుతే [illegible] (ప) యోగింపనదియంబరంబునంగ
నలబలమహేతాలజ్వాలాతం బుబంధం బున మర్మరక్షింపై పరతం
బున పులర యస్మరవిభుండు శంకాకృతాముండై నిజపర్బుంబునవాని
మనియయులబేసితవాసిముభుబాధం దంబు బుడిందినమనుమప
దతయూరాక్షసమురూపంబును నిజదక్షిణాహస్తంబున వశ్రుకేరుండగు
దేవం(బు)నిఁ గాష్టిననతండు మలాల్లిసఁ దవరంబు తలనఁగు
అశంబునేలంగలాలనసురాసుర సిద్ధసాధ్యసంఘంబు రత్నప్రభా
ధుపరా(త్ర)మంబున తుఁబరందరుని పరాభవంబునకు నాశ్ర
ర్థంబందిరాసమయంబున.

తే|| సురపతి నిర్జితుఁడై నిజ
తరమున నవలోయుధంబుఁదైకొని మిత్రుఁడ
మ్మురవైరిపటకైనప్పుడు
పరిపూర్ణదయావిశేషభాసురుఁడగు బుధ్ ||

తే|| సిగ్గిలివిబుధనాయక

యెన్నైన పరిగ్రహించి యాగములనొనరున్
దగ్గఱనఁ బగరఁ గెలువుము
ముగ్గింబు విస్తారము పుడు మనమునఁ దిరవై

క॥ జనన స్థితి నాశంబుల
కును గారణమగు బ్రహ్మ మయి గాఁ దెలియఁదగు వి
ష్ణునిఁ బొగడను జనులకు జయ
వెలయ రమ ముక్తిసం కుదవును సత్తమయామున్ ॥

సీ॥ కల్యవేళల పక్షిగణము చంచంబుల
విశ్వరా ధర్మ వై స్త్రీ భువనంబు
కాల రూప వైభవంబు బ్రాహ్మణశయను
గాన కాల మంత్ర కారణంబు ॥

వ॥ మరియు లక్ష్మీకాంతుని వేడుకంబు బల వ్యాఖ్యా వ్యత వ్యక్తులకు పేరు రూపంబగు దానిం గానె యుంగతనకుల జ్ఞానంబునవా
నాత్మ [illegible] రూపంబు నిత్యలంతురు దారుమయంబులగు ప్రతిమా
విశేషంబులను యంత్రమయంబులగు మృగంబులను చలనాది
వ్యాపారంబులు సేయునది సూత్రధారి విచేష్టితంబగు చందంబున భూ
తంబులు నిశ్చరకృతతంత్ర ప్రమేయంబులు గానె యుంగుదు. పురుషుం
డును (ప్రకృతియు వ్యక్తంబు నాత్మయు భూతములు నింద్రియంబులును
దదను గ్రహములతో సమస్తంబులు నాదు ఈ యుండి విపరీతంబు
గానె యుండును. భూతంబులు చేతఁ బ్రాధ్యాది భూతంబుల సృజియిం

బడవానిన ప్పరమ పురుషుండుస్వభాయంబు. నరులకుచిర
నాయుష్యంబు కీర్తియునైశ్వర్యంబు నాశంబునను వత్సాలెపతి
తంబగు నవివాంభ్రాగతించునను విపర్యయంబగు నిట్లగావున
కీర్తిదుఃఖీర్తులందును బయాపబయంబులయందును సుఖదుఃఖం
బులయందును సమత్వంబు దరియంపవలయునందు సత్వాదులు
ప్రకృతిజగుణంబులుగాని ఆత్మాధీనంబులుగావు తదాత్మను
సాక్షిరూపంబని యెఱింగినవాఁడు బద్ధుఁడుగాఁడు. ప్రాప్త
యుద్ధభువుసమేతంబులయిననాయంగతంబులు స్వధర్మప్రాపింప
నంబుసేయునెడ నసమేతంబులగు లున్నాయువిగాని పరాభ
యంబునెఱుంగవు. ఇంతననుపరిగ్రహంబగు విదురంబునవి
లాభాయాయంబులయందు సమత్వంబెందుమని పృతారసు
రుండు తత్వంబునంబలికిన వచనంబులకు సంతసించి ప్రరంద
రుండు విభాయుదంబు నిబుతరంబునఁ బరిగ్రహించినవ్యా
బునతనిలోనిట్లనియె.

క॥ శ్రీనాయుతపద భక్తిని
ఘనితమగు విష్ణుమాయా వేరావం
బానుగానియే లబివినిగత
దానవ భావంబులొనఁ దనకతివన స్థూ ॥

క॥ రాభవమునననుకలతు
రాజపు రక్షకుదరఘులు బలికినదిర్కు

తే॥ బింబున నారి రాదాం

భూ బింబుల ఛత్త్రి యొల్లవై యవెు మహాత్మ ॥

గీ॥ క్రమ్మత బలకిదిరుగుచట్టి మహాత్మంబు
నప్పుడు జాతె బలము రాయుచల్లు
వారి వీరాబ్ది భక్తి ననుమైన చిత్తంబు
తోరదన్న మైన తోరి నెపుడు ॥4

వ॥ అని పలికిన పురందరుండు మహాదాక్షిణ్యంబుమెందుచు
కదనంబు మరచి నిర్విణ్ణ స్వాంతుండై యున్న సమయంబున
వృత్రాసురుండు శ్రీఘ్రంబున నిజశాపవిమోచనంబు గావలయు
నని చక్రిహస్తంబునం బూని మహేంద్రునిపై నుత్ప్రేరిత ఘనప్రహా
రంబు చేసిన నంత నయ్యసురపతి బరశుంబున దక్షిణ
బును బరిఘయు నుత్తమ యంబుధిమున తద్రక్షణ సేయుదాంచు
బిన్నవాడుండు నైతెగిన పక్షంబులం గల్గిరారాంబుమా
ద్విరదత్తుస మేతంబులు దేహంబున ఖరతరాతాయుండై పరిభ్రమిం
పుచు

క॥ జగములభ్రమింగనితండని
గగనచరులు భయమునొంద సునిశితదంష్ట్ర
యుగళమున నిప్పులొలుకఁగ
నగరాజము గదల వృత్రా దనుజసమునఁ

సీ॥ బాహువు లిరువుడై యసురశార్దూలుఁడప్పుడు రోషభూతుడై

సాహససంయుతుండగుచు సర్వజనంబులు భీతినొందన
య్యాహవభూమిలోనసువులార్పఁగ శంకరిజిహ్వాస్సాంచిత
ద్వాహనయుత్తు చైతనతువస్రుతముంగ బడించెఁ గూరతన్॥

సీ॥ ఆంతనంతర్గతుఁడగు గోత్రవిమతుండు
విష్ణుమాయాబలవిమతుఁడగుచుఁ
గులశంబుచేతఁ దన్ముక్తియున్నలుచేసి
తన్మార్గమున నతిత్వరితగతిని
వెడల వజ్రంబున వృత్రుని తంతంబుఁ
దెగఁద్రెయునాతండు బగలి వీడఁదఁ
బర్వతాధిపమాత్రుఁ బడిన పత్త్రిబంబు
సమసెని విష్ణులోకమున కరిగి

గీ॥ సకలసురలెల్ల సంతోషసహితులైరి
పుష్పవర్షంబు గురిసెన ద్భుతములొంద
భయము దొలఁగెను భువనభూ భాగమందు
బ్రహ్మహత్యను వేగిరి భువనములకు ॥

వ॥ ఆనిశుత వానోగ్రంశ్రుండు వృత్రాసుర వధ కృత్తాంతం బెఱిం
గించిన విని వరపాలుండిట్లనియె.

క॥ సురవిమతుం డొంగినయెడ
సురలెల్లసుఖంబునొంద సురవిభుఁడతుడు
స్థిరదుఃఖములఁ దలఁకెను

బరువడినిని వినఁగవలయుఁ బరమమునీంద్రా ॥
వ॥ అని పలికిన రాజునకు ధరణీసురోత్తముం డిట్లనియె
క॥ శరువడి శ్మ ననయుము వృత్తా
సుర పతితులగుబలుఁ డెల్లసురమునిసంఘం
బరుఁడెంచి తత్వదాక్షము
శౌరా కారుణ్యాఁశై ॥

చ॥ అని యెడు రాజులో భుత మహాఘునులారా వినుండు విశ్వరూ
పును వధియింపఁ దట్టినిత భూరిమహాతకలుషంబు భూరివధూ
వన ధరణీబ్రమూలమున వారిత మయ్యెను నింతవృత్తాం
త్వను బునియుం యశాపములరయుంబున నేత్రయమాశ్వసాస్త్రనే ॥
వ॥ అని పలికిన మహేంద్రునకు మునీంద్రు లిట్లనిరి.
సీ॥ వినుము దేవాధీశ వెరవంగవలదను
భద్రము వచ్చెను నీకుఁ బ్రశ్నలింప
నాచరించెదము నారాయణాప్రతిగా
నశ్వమేధంబును యజ్ఞమెలకట
తన్నామములనను వృత్రవధా ఘవంబగు
కలుషంబు నిమ్మెరోఁకక లాలంగు
నాబార్ష పితృమాతృరాంతయు శ్వపచుండు
పులక్రసుండును బాపహారితుండు
గీ॥ ఆదియుఁ గావున బంతిపేయత బెలంగి

దర్పితంబగు దంభోళిధారచేత
మించి మి(ము)నిశిరములఖండించివైచి
జగముల రక్షింపవలయును సత్కృతజ్ఞున ॥

క॥ అనియారీతిని బలికిన
మునిజనవాత్స(ప్ర)మోదామునననయ్యమరేంద్ర
వానసంబుం జేసె నిం(ద్రుం)డు
ఘనశతకోటి(ప్ర)భావితాసితశరుండై ॥

వ॥ ఇంతవృత్రాసురవధియుంచి మహేం(ద్రుం)డునిజసదనంబున
తుంజనునెడవెనువెంటంబరితెంచు బంధాలస్వరూపంబు
ధరియుంచిరాజయక్ష్మాక్రాంతంబగునిజశరీరంబునవరాంతుబు
శిరోరుహంబులుబరియాంచికుబు మీనగంధంబు వగివిదు
గ్రంథితంబగు శరీరగంధంబున మార్గమూషగాంబుదేయుబు
వాక్యతంబున పలితశిరోరుహాద్యానిలునిలుమనిపలుతుబునతిల్లి
రితగతినేతెంచుమెత్రతామినింగనుంగానిదానినివృ(త్ర)వధోద్భవం
బగు(బ్ర)హ్మహత్యగానె ఆంగిభయవిహ్వలుండై యఖిలదిగంత
ములందిరిగినన్నైననువిడువకవెనుతగిలెడుదానిమరలింపనా
మర్థ్యంబులేక తాపేరిదిశాభాగంబునకుంజనియుత్తర
వర్ణ్ణితములనాళతంతుద్వారం
బున సూక్ష్మాకారంబునం(బ్ర)వేశించియుండు దానిసరా(ప్ర)వేశవ
ర్ణంతంబుదానంబకరనిజకలుషనాశంబునక

మందె నారమయంబున .

చ॥ ఆహితులనెల్ల గెల్చి తదవాప్తములైన సమస్త విత్తముల్
బహుళముగాఁ గఁగూర్చి యతిభక్తిని ధాత్రి కతాప్రదేయముల్
విహితముగా నొసర్చి తుద విస్తృత యోగతపోబలంబునన్
నహుషుఁడు దేవతానగర నాయకుఁడై యొన్నను విక్రమంబునన్॥

క॥ ఆ నహుషుఁడు సురపతియై
ననుజలఁ గలుగన్
దేవాదితంబులు గాలవఁగ
మానియుఁడై యెలుత్ర సాదు సదాయుఁడై ॥

క॥ ఇంద్రుని పట్టపుదేవిని
నిండారినఁ బరము సాధ్వి నిర్లించి దయా
సాంద్రములగు వచనంబులఁ
దండొసఁగు మహత్త్వందగు బుఁదగనిష్ఠనిమెన్ ॥

సీ॥ దేవి దేవబలవిద్వేషుల నిర్జించి
హయమేధములు నూరు సాచరించి
ప్రస్తుతింపఁగఁ దపోబలమున సురలెల్ల
వినుతింప దేవతావిభుఁడనైతిఁ
దలారఁ బంబునఁ జేకూరె నీవు మదన[illegible]
బ్రహ్మనై విభవసంపత్తిఁ బాశల
పాలుపైన సం(భోగ)భోగ సౌఖ్యంబుల

మన్మథోజ్వలధమాన్యవలయు

గీ॥ వనితఁ జాలామితద్యుతిన్ మాచరించి
బాహువులను గాఢాశ్లేషలుపుబు భావమందుఁ
(గో)ధవైశ్వానరాజ్ఞులు గానలుతెలనఁగ
ప్లుతనివారిత 4

చ॥ వినుమయ నృపాల నీవసుర వీరులమెచ్చఁగఁ జాలదేవతా
జనపతివైభవహెంద్రుఁ దనిసర్వజగంబులు సన్నుతింపఁగా
యెలగఁబూనినప్పుడే
నినువరియింప యుత్తమగుణోత్పున మాతువలంచు బూదంగదే
చ॥ తలఁదిఁ తెమొత్రమాటఁ గలాగగాన్నఁదు

వలను గనుంది దేవముని హాపన్నఁ దన్నై సుర కాంత వెల్లనిఁ
గాలువ మదియుగేహమున కుంజనుఁడెంబతి వేని యుక్తులు
జ్వలమతినైవరించు ఫ్యుంగవా॥
వ॥ ఇని యుత్తమచేతాంత పలికినవచనంబులకు సన్నుతించినవాఁ
డుం దువటిసత్రదివములనివరులరావించి తద్దురుగ్రహితంబు
సమాసమందై వివిధభూషణాంబర
గంధపుష్పలు ధరియించి సీతలదివిజబృందంబు పరివేష్టింపన
హసరాగరాంబులుభయపార్శ్వంబు
నమ్ముదునాదంబులెలంగప్రె

గ్ర ఘోర రాజమార్గంబున నతి ముదంబున నేతెంచె నట రమ్మ
బు స్వర భారంబున (శ) ను
తత్పద తాడితులై

క॥ కోపంబున యతులందరు
శాపంబిడినంతన వసుషేణ పతిష్ఠాశిరా
ప్రలాపంబునొందెను ఘనపరి
తాపంబున

వ॥ అంత మునీంద్రులత్యంత హర్షమునొంది
మానస తాసారము దనమున నా
కమల నాభాంతరంగులైన యుండ్రి
గురు రయు
హాయి మోదమున విష్ణునారాధనము సేయుచు
తత్పాదాబ్జముల దేవతాడి ఘుంచు
జలజాక్షు పదమును బాలించుచుండిరి
శ్లో. ~~[illegible]~~

శ్రీమద్ కృష్ణ నైమిశాదుల మునిపి యుండ్ర
వేదుకల నాం నిహాలామి యొరగాడి
సకల సురవర మహాభిప్రశస్త రత్న
కాంతి రంజిల్ల

క॥ ఘనమున నింద్రుని విబుధులం

బును చిత్రులు శ్రీపతమును వేళ్ళ బున్నఁ
వినిన బత్రింపన విజయం
ఘన విశ్రుతులగుచుఁ గీర్తి గాంచుదురధిపా ॥
శ్రువి జయంబును వృత్రాసుర
వధసంభవంబగు తత్పాతకంబు తొలఁగుటయు వేధ నలంబునననాంగ
వలయు నివిశేషత్ర స్నేహి వల్లభుం డిక్కని యు
సీ॥ తనాఁ తర బుస్తమోగుణా సంయుతుఁడగు
వృత్రాసురునకు భావించి చూడ
భగవంతుఁ డగు విష్ణు పదసరోజములందు
నిశ్చల భక్తి యేని యతి నెట్లు
శుద్ధసాత్త్వికులైన సురమునిశ్రులకును
హరి పద ధ్యానంబు దొరకు గాదు
మహి నిజీవులయందు మనుజులధికులారా
అందుఁ గొందరు ముక్తి తానై చేదు
గీ॥ అట్టిమోక్షార్థి నరసహస్రాంతరమున
యుక్తిమెలవరింపనొకఁడు తత్త్వజ్ఞుడగును
నా మహాసిద్ధమోక్షులోనైనఁ దఱచు
లోయ బూదర భక్తుండు దుర్లభుండు ॥
క॥ సురపతి మీఁదఁ బౌరుషము బూపుచు బోరరణాంతరంబునన్
మరవకత్రివిక్రమం దలఁచి మేల్గొనఁ జూపు

క్షీరుఁడగు నృసింహదేవుఁడు దేవుని జెల్లకుమంచు పాద వు
ష్ఠిరుఁ డయుగ భక్తి తలుగుటెతుఁ గారదామె యున్నది భూసురోత్తమా॥

వ॥ అని పలికిన రాజునకు మునివరుండు ల్లా భక్తిప్రా
యున నారదదేవుల వలన వినంబడిన నృసింహుని పూర్వవృత్తాంతం
బు చెప్పెదనాకర్ణింపుము.

సీ॥ సార్వభౌముండునా జగతిపై నుండ యుండెఁ
జిత్రకేతు నృపాల శేఖరుండు
దేశాధి
నాథుఁడై కీర్తిధనంబు కలిగి
సాహస్ర దశ సహస్ర ధూ సమేతుఁడై
యుర్వి బాలఁ గొల్లమున్నదంత

రా॥ ప [redacted] వరాళి

తెలిసియునంత తెలియ

ప॥ ఎంత భాగ్యమో తన్నాశ్రిత శాంతమునకును
జితేంద్రియమునకు శెలవైండు పతులుచెదని
సంపదయు విశిల
శంకరాంబులు నా వెన్నఁ గోరవేం(ది) ॥

చ॥ (రం)తలెఁ గాంతకాలము నతం గిరసుందరు దేవఁ దన్నాశ్రి
తాంతుఁడు భక్తి నాథుని కిబాములోకి నిర్గతి
శాంతు [redacted] నిఁ జేసె సత్కృతులు సాంగము నా నెవరింబు విన్నపా

ష్ఠాంతరమందు రత్నకనకాసనగాని యమించి యుష్ణినర్ ॥

క॥ మునివర భవన భవనపవ

వనరుహాక్షి గొలువు లమున్నవనము పవిత్రం

బునమెంచి మంగళాత్రయు

మును నైశ్వర్యాల్లఫలాన్నములు నైతనరోద్ ॥

వ॥ అని సవినయముగాఁ బలికిన బ్రహ్మకేతు నరపాలునకు నన్న

పోసు గోత్రముం బిట్లని యెను.

సీ॥ భద్రంబె వీతునఁ బ్రబలుతు నరపాల

తత్త్రజాగుప్తుఁడై ధరణి నేలుఁడు

సంతసంబునఁ బ్రజా సమ్మతుండై యున్న

విత్తసత్త్వములనేలయుబాందు.

ప్రబల భృత్యులబూనపదులను మంత్రుల

బాధింప నెవ్వండు భక్తి గాధ

గారును భూపాల వశుడై వరింతురి

ట్లు భయసమ్మతమున నుర్వియేలవు

గీ॥ దిగ్విరాజ్యాంతమునఁ జిత్రబగమెల్లఁ

బాలుపు లొందు తపాంబంచు పూబునెపుడు

అత్యమేరు దేవతనైనఁ దనంతనైనఁ

బ్రతిఁ బాంధు బింతా విభున్నదసును

క॥ వెలతిగా నితాముల బాంతిసతీద

నలరిన ఘనుండవైన యట్టిదేవ
సంతసంబుమాని చింతాభరంబున
దెరలుచున్నావిదె తెఱంగు సెప్పుము ॥

చ॥ అనిన నృపాలుఁ జిట్టని యెమనమ్ముని యిట్లను సా
వన ముతుకైతపొమహిమ వర్ణితులైరయోగమార్గా
సనలగతా సులై ఘుబన సంస్తుతులైన మహాత్ములాత్మలో
మనుబశరీరమున్న గత వై॥

శా॥ వినంబెట్టైద మాయను జ్ఞానమహియాంత ర్విహారంబున
తానందాంతర లోకపాలను తపశ్శైశ్వము తెలిసి తాం
తానితే ముని తత్వాంతంబు సత్యత్రసం
తానంబు మీముది తాళ్ళుఁ జేయ వృదయాపాళ్ళ్రాలాభోనిధీ॥

వ॥ అని యట్టుబత్రి నేతు మహా కాంతుని చేత సంత
తుండై కర్త కరుండగు నంగీరసుండు యిష్టదేవ
తాతంబగు బరుచినే షంబున ద త్త్రుతిగా పేనామంబు బెసిరా
జ భాము మలయుంజు వగ్రమహి శియు గు కృతద్యుతి కెం దద్ద
జ్ఞ శేషంబున గుబరుతబ భాంబన యూమానిని గుచి వెల్లె యుదిత
జీయుంబనం ఇయెబి రాజున కిట్టని యెనర పాలతా నీకు సుఖదుః ఖ
(ప్ర)యుం దగు వెంకట్ట కుమారుండు సంభవింబు నని చెప్పియా(వి)ర్యాకుమా
రుండరిగె నంత కృతద్యుతి గరు(ప్ర)భావంబున నిక్కరంబగు గద్భం
బు ధరించి పుత్త్ర పత్రం(బు)ని సందంబున దినదినం

బున తు వృత్తిఁ బాంధు బుసున్నఁ బూజి తన్మహిమా
నమస్సైుంగు యంద్రె నంత.

క॥ నవమాసంబులు నిండిన
నవనీశుని దేవి గాంచె నతిమదమున మా
నవసాధు తెల్లఁ బొగడఁగ
లనయునుఁగు మారుడ్ ॥

క॥ తన సతి తనయునిఁ గౌనని
విని నరపాలుండు హర్ష విస్మితుఁ డగుచున్
జనులకు నిచ్చెను
శ్రీమల లాభను బ్బులమతి వచ్చె ॥

వ॥ ఇట్లు మేఘునిఁ చందంబున యాచకజనంబులకు నిక్షేపంబా
పంగి బఱ్ఱె మాదిత్యస్తంబు
లొచరించి యుండ్రుకు మారునకు జాతకర్మాదు లొనర్చి తన్మహి
సురలకు హిరణ్యంబును రజితంబు
ఆభరణంబులును గోమంబులును భూములును ధేనువులను
నిచ్చి కుమారునకు నాయుష్యంబులగ
త్రె నంతరంబున నూతనంబైన పేరు
చిత్రంబు వేదాంబుదితంబైన మార్గఁ రోదయంబియ్య
సుఁగార్తి బరలు లకు
సంతానంబు లేమిని బరితాపంబు నిబద్ధంబయ్యె నంతదినదినం

బనతు (బుత్రవతియగు కృతమ్నతియంచు
వరియను.

౩॥ తనయుని మహి పాలంపు, ము
ననయమునంతోషసహితయగు తత్కాంతం
గనిపవతులు

లు బునుంచె మెత్తు బుత్త్రిందలంచెన్॥

౪॥ తనయుని గన్న శం బునుగ్రుతమ్నతియందె నంబు జోభ్యయు
జ్జునపతి మొనపుబునుస్తాజాతామై
మనల రిత్న బెంచె నని మానినుతెల్లను మంగ్ళరంబునన్
గానమెటి తత్మనూభవునవుకగరళం

౫॥ ఇట్లు విశంబువెట్టి చాలంగతయాశవిసుమంచు నిత్యబో
వుబునున్నారామ నవితనానివెత్తుతెటి తేతే మ్మనిపలుతునంత

౬॥ ఆగర్గంబు గొరులనయానంత
రమంచు తదా త్మజుంచు నిజిభగను హా బ్నసం యుతత్రియన్
మృతిబాందిన ఘోరాళు ఖాత్రమా॥ లాగు
తవిన్నవిం జపదత్యాగవతప్రభా
మపతి ద్వారమానితై బాటి మారం నంద బాల॥

౭॥ ఇట్లు శని సమానంబగు ఖాత్రవచనంబాతరింబి మారంమెంత
మెతనవవునతుంచెలసి మృతుంతో
గుని బతు మాఱుని నేత్రంబి ని బతరయుగం బునమరంబు తాధనం

ము చేసి తెలుసుకొన(శ్రీ)ధారా

రితం బగు తుటమం దలం బు త వపు బుటు

(శ్రీ) శోతమహాసము (శ్రీ)ం బున నిమగ్నమై తురరిటం దంబున వాపో

వు బున వపు ళ్ళుమా

బు తురుతు విధి పరి(ప్ర)స్తంబై పరి(భ్ర)మింప బారలు వెళ్ళు ఋ

పమయంబునఁ జి(త్రి)తేతుం బు దాపము బ్బం బున నిజతువరాలు

మర న(శ్రీ)ధారా కరాంబు

గాలుతనంతః పురంబున తరుగు వెంబు నిశ్రేష్ఠితుం దగు బాలతుం

గముంగాని పు(త్రి) శోతవెదనా నంత

పోతులునుఁ బరివేష్టింపఁ ద(త్త్వ)తం బగుస్న

హానుబంధం బున నతి నిబ దంబగు దుఃఖం బున గద్గదకంఠుం

డైయున్నఁ బూ బున దుః

ఖితులటం దం బున రాపోవు బుఁ గుమారుని శయన తల్పంతంబు

నను ండె రక్షులు తు రాజు భామినితనయుని దేహంబు నిబ

విలపించె.

సీ॥ ఓ బిడ్డ పాపం డ పోతు మష్టతనయుండ

నను నుపేక్షింపం గ న్యాయమగునె

ఒత్సంత తో ~~[illegible]~~ తలాపాతురండై యున్న

తండ్రి

భవముఃఖనిబ వాంధకారంబు

దాఁ బెదమని పూనఁ దప్పు దోఁచె.

శిలనంబున తునై బాలకులున్నారు

రాజకుమారవీరాతఁ గారి

శ॥ వచ

తమల శోభాభి రామశైల విమలశైల

నయన యుగ్మంబుఁ దెరచి యానంద వెలదవ

నవ్య మోదమున విస్త్రింపనన్నుఁ బతిరో ॥

చ॥ ఉ బలఁ బ(తా)మో

రాంబు విధువ మోపత రాజదంపతులు కుమారయాన్నసమ

త్త్వంబున విలపించు సమయంబున నాంగీరసముని

పు(త్రి) శోకంబున బడి పురలు వెళ్ళుబున్నాబి

(లి) తే యాబి సమత్త్వంబున తేతెంబి

సీ॥ వినుము రాజేంద్ర వెల్లని గారు(ల) నోతా త్రి

నఘుఁ దక్కై యుండిన దాఁద

యా బాలకున కుని వెన్నరు గత వర్త

మాన కాలము నందు మాన వేం(ద్ర)

ఘన నదీ జల వేగముగ దారుకంబులు

యోగవియోగంబు లొందు నట్లు

కాలంబు కతన యోగ వియోగ సహితులై

దేహ ప్రభు లిట మసలుబుం(డి).ము

౯॥ రీత్యా భూతములు భూత(ప్ర)పంచములగుట

మంచు నీశ్వరమాయాగు ... గామున

సములమాగరకాల(ప్ర)శస్తములకు ॥

౧౦॥ మరియు భూతభవిష్యత్కాలంబులయందు జీవునకు బున్నప్ప

త్యవులు సమంబగుచ   గుపర్ణము

ష్టురుందు భూతంబులచేత భూతంబులు సృజియింపబడు(ప్ర)వృత్తి

గానాశంబులకు గారణాంతైయుతం జాత్యా సృష్టంబునైన

                    ంబున నవపెట్టియుం ... వర్తింపు

జీవంబులన జీవంబులు బుద్ధ్యాదితంబగుమా ద్విదేహంబుల

నదేహంబు బునియంబు   పితుండు

గాడు. వస్తువునకు జాతివ్యక్తి భేదం జెరుపరుప రాని బంధంబున

దేహదేహంబుచెరుప రుప రాదు. ఆ వృత్తి నాశనాది(క్రి)యు

                    గాని బంధంబున నానాత్వంబును బున్నం

బును నాశంబు నవృద్ధియుత్క్రియంబును (గ్రి)యాలాభంబును

(ప్ర)వృత్తుగతధర్మంబునై తోచు

గుణంబునై పరిణామింపు నది గావున మనోమా(త్రం)బులగుణాం

తారమను తాం రూపతమో వికారంబుల నగాంబ సకల దుఃఖ

నివార   నామంబుల

(శ్రీ)బగవన్నాథ దేవుని యందె మనంబు జేర్చి బాహ్యంబు మరవవలయు

వని పలికిన తమ్ముని వాత్సల్యంబు లాంతర్గతంబగు తరంబు
క్ష్యంబులు చేసి వారలకా నిట్లనియె.

మహాత్ములారా మహారణ్యమునందు స్వారంబున తపోవేషంబు
న నరుంగదెంట వారు. భగవత్కృత్యులగు
లింబున సార్వభౌములగు మయు చేర్చిన బ్రహ్మోపదేశంబు
జేయుమని యతుసంచరింతురు. సమూరుండును, నారదుండును, బ
శిష్టుండును అంగిరసుండును
లుండును, దేవుండును వ్యాసుండును మార్కండేయుండును
గౌతముండును వసిష్ఠుండును దుర్వాసుండును యాజ్ఞవల్క్యు
జ్ఞతూ   రయు
వేదశిరుండును మోక్షుండును పంచశిఖుండును హిరణ్యనా
భుండును కౌసల్యుండును (శ్రు)తదేవుండును బుధుండును
మెుదలుగా   లతుజ్ఞ
నహేము వృద్ధైవంచరింతురు. తత్పారంబున మూఢబుద్ధి నేవే
ముండనైష్ఠి(క)శూరాంధ తమస్సాగరంబున నిమగ్నుండనగునా
కు బ్రహ్మనవి   ~~[illegible]~~ష్యం
~~[illegible]~~ నది యుపదేశంబు చేయవలయునని
పలికిన నంగిరసుండిట్లనియె.

గీ॥ ఏను నీ తాత్పర్యసిద్ధి గాంచి పట్టి
వతాన నంగిరసుండను మానవేంద్ర

యుతంవ   న నొాధ్యం

వ, ఖిల లాత వంమ్ము దాారన్ల బ రతి ॥

౬॥ ఫున మగుపు (త్రి) శాతమున గుంచు బావ వెూహాము వాసమ(ర)మం

వన యువము మ్ముత్తుంచవగు

బన వి వి ఫుమ గూదంబతిమి సంతప వెయి ప్పు గనగృహాంతరం

ఋన తునను వూనవేం(వ) పరి ఫ్రూర్తి గనైత్తె ను భోప్పితార్థమల ॥

౭॥ తెలును తు

వూనవులు హృదయు భవతా పఋనం

వెశకే భ్రాగ్ని బ వెప్పాను

మునకుం మను విసుపర్ల ప్రొంబన్ల బరితో ॥

౮॥ మ ఆయు సమన్ల బ్బా   లపు౨

మః౨ం బులను వర్తమాన కాలంబు నను ప్పిప్న మాయా రూపంబులు

నె ఆంగిన యున ని విూలెనూ నైల న త్యణాం బులయుంను వివ్వం

విన్యయుంబన సర్వం బు నవిత్యబు గానంలం

బున మ్ము ంను విను దీహాం బు నాశం బు నెను ంను మనని యు ఆంగియు

మాయా మోహితు న్నై ప్రా   వనుంమై సంసా

ర సంసార వి కార రూప సు౨ంబులు నిత్యం బని యుంగేకరింబున

క్షితి ను జ్ఞ త్రి వి కారం బును విసర్జించి యుండును.

౯॥

మది బరితంప విత్రు నమ్ముతుండు

సప్త రాత్రములను సాకారములను దల్చు
వాంఛితంబు లిచ్చు వసుమతీశా 4

క॥ శ్రీ వరుని దివ్యపదములు
పాదములు చేర్చి బాగు ములు చేర్చి
రాము హరి మను వెలసిరిని
రాము హరి మను బాంధవ కరుణ లరి 4

వ॥ ఇట్లని యిట్టి విధంబున జ్ఞాన పూర్వకంబులగు సాంఖ్యాదరదర్శనంబు
లను హరి కాంతుని నుతించి దేవమునీంద్రుం డనిష్ఠ సంపన్నరా
జతు పారతత్వ పరంబు బాపి సమస్త దేహ [illegible]
నిష్ఠనియె.

మ॥ అట్టి వసుధపై నీక్షింప రాసుల్లగు
ప్రదక్షిణంబు దిశలందిరా దివ్య నేత్రంబు నిదివాంఛ పల్
మ దనా బ్జంబులు భ్రామినులఁ జేరి హో పు బన్నాల
వసింప సులశీలవా ప్రసన్న దేవా హంసల నన్నీ॥

క॥ శ్రీ రాఘవ సుతుని దేవా
బా రూఢి గనా ప్రమించి వార్ధుల లోదర్
ధ్యానపూరితములు జనక
మమున జీవా॥

క॥ ఇట్టి ప ఇక నను నిధరుని లా
వనితాము జీవుండు సీమ హోల్లబగం

మను మీాకు నెఱుఁగవలసిన
పని గలదే

శా॥ ర్వము లైన ~~[illegible]~~ కర్మములచే బద్ధుండవై ప్రాణిలో
వారాపత్య ధనాప్త దేహముల నత్యంతంబు నుత్తిల్లవే
నారూఢిన్ దివెప [illegible] సంజ్ఞాతంబు
అలభ్రావింప నీమునీంద్రోత్తమా॥

వ॥ మ ఆయుష్యంబు తత్సంగతుండవై దేవతిర్యగ్గుండు మనుష్య
ది యోనుల యందు సంభవించి వారలకు బాంధవ
మను దాసమండు మనో[illegible]రుండును నగుచు వర్ణాశ్రమలగు
సర్వంబు లున్నవరాగమార్గంబున పర్వరూపంబు
దేహాహాయోనిము గంబుల సంభవించి
పారావారంబు వంటి సత్త్వంబు నిత్యంబగు సర్వసంబంధములు మానవా
ములయందు నిత్యంబై తానంబగు. ఎక్కడి [illegible] శీఘ్రంతంబు
సంబద్ధ ప్రాప్తియగు నతని కి ం
బునమత్వంబు నిలచియుండు నిట్టి యోగగతుండగు [illegible] ము నిత్యం
బై యుక్తాంతరరహితుండవై యువ లక్ష్యమాత్రుండై యున్నయుండై
మాయాప్రితార నట్లగుటంజేసి
యుప్పర మపురుషుండు నిజమాయాగుణంబుల చేత విశ్వత్వ
లను సృజియింపు నతని కే [illegible] యుండును నప్రియుండును లేకు
[illegible]

దో షంబులఁ జెందక తమ దృష్టి భ్రాంతంబునఁ బరాత్పర దర్శనుఁ డై
వర్తింపునట్లు గావించెను జీవునకు దేవా
దేవయాత్రి పురుష శుక్ల రక్త మాంస మేదో మజ్జాస్థి నిర్మితంబైన సంత
తాపాయల సమేతంబగు బాలుని ంచు నిలువం దగు
మస్థి విహారంబున నరిగి నంత నరపతియు
ను దక్షిణ భుజములు నాల్గు నిజ చరణంబులం తద్గ్రంథ శేలా ని
యాకు మారునకు చరించి
బాలకాంత మైన యాగాంబు ప్రాణములు నిజ్ఞ సంచరి హాసంబు నెం.ను
బు బహిర్వ్యాహాని గాపిలా చేత బాలహాపు
జేసిరి యనంతరంబు బ(త్రి)కేయుం షుపంతంబు
వలనగ జేయ(ఱ)ంబు వెలువడి యొప్పు బంధంబున సంసార మహాంధ
కార తరాపంబు వలన
యుండె యా మునీశ్వ(రు)ని లోఁ గాది ... యిఁ జీవదితరు గావించె తన్ము
ర్మానదీ జలంబుల స్నానాది కృత్యము లుసరా చరించి పుణ్యాంత
రంబు నారదాంగిరసులతు
నభిరంజనంబా చరించి యుక్తిని వెు.
గీ॥ గురువు లేక శాస్త్ర గోచరాక్షములెల్లఁ
(బ్ర)జ్ఞ చేత దెలియఁ బలుక రాదు
గురుల కొరకు
రాఁడు ముక్తిఁ బొందు నైపుణ్యమున

క॥ గురువులు మీరు మహాత్ములు
పరికించి మదీయ వివిధ పాత సాధనమగుసు
ద్విధమగు వీధ్యర్థ ॥

వ॥ ఇది వలికిన రాజునకు నారదుండిట్లనియె.

క॥ గురువే దైవము జగమున
గురు వాక్య మార్గగామి యగువారు
కుమతులు
పరుగున యమసదనమునకు బరగుదురధిపా ॥

గీ॥ సకల వేదశాస్త్ర సమ్మతంబగునట్టి
గుప్త మార్గ తుండు పరచి
వేద్య బోధ
సాదరింపవలయునమిత చరిత

వ॥ ఇది యెట్లనిన.

సీ॥ భక్తి యొనర్చెండైన భావించు బాలన
భక్తులకప్పుడు ప్రకటమగుడు
సర్వసంపూర్ణుండు స
సంవేద్యుండు సర్వసముండు
సర్వవేదస్తుత్య సకలసత్ప్రకారిసం
రక్షిత భువన వర్ధిష్టుండును,

సనకాదియోగిహృత్సరసిజాంతరస్థ

కామధ్వనిలయుండు తార్క్ష్యవేది

గీ॥ భాసురత్కోటితుల్య(ప్ర)భాసవేల్పుఁ

దబ్జసంభవ భవ మహేంద్రాది విబుధ

సన్నుతాశేషగుణగణసముజ్జ్వలుఁడు విష్ణుఁ

డతని వదలఁ బ్రమోదయు మధన్యమమునంశు ॥

వ॥ మఱియును కర్మయోగంబును జ్ఞానయోగంబును భక్తి యోగంబు ననునుపాయత్రయంబు తత్ప్రాప్తికిఁ గారణంబగు నందు నిజకులోచితకర్మంబులు ఫలాపేక్షారహితుండై భగవ(త్ప్రీ)తిగా నాచరించు నది కర్మయోగంబనిరి

శ్రీవల్లభుని సాకార

జ్ఞానయోగంబు శిలాదారుమయంబులైన ప్రతిమావిశేషంబుల

యందు కౌస్తుభాభరణు ణాంబుజ

శ్రీకెల్లు సంయోగంబునఁ

చిత్తంబు తదాయత్తంబు చేసి బాహ్యాంబు మరలిన నూనవైరోత్తముం

డు వైకుంఠనగర పారిష్యంబగునని మఱియు విన్నవించె.

సీ॥ గారాను

దేవాయ భగవతే శ్రీమహారామునుఁ

వెలిఁ వెలఁబలుకి ప్రద్యుమ్నకనిరుద్ధ

సంకర్షణులకతి సాంద్రసమును

విజ్ఞానమాత్రునను
ప్రసహితమునతును
విశ్లేలాత్మారామ విరవవర్ణస్వారవయున
తత్వవిర్యునతనంతాదినాము
క॥ తీర్థ నీలు తేజునతునను
త్రిల న
తాత్వరార్థను భూతార్థ వైషణార్థ
రహితునను మైల్లెతె వసురమారము నునను ॥
సీ॥ ఆ

~~[struck]~~ వర్ణత్తనామరూపాది సమేతుండు
సదసత్పరవ్యక్తి సంయుతుండు
నగునే సు సొత్మని యూత్మలఖిలగముల
నము
లంబుంమని అలుబుద్ధి స్వారవ
క॥ సులయను బంధాంబుతె బుంగవే సుర్తి పరము
నాతస సులిలి భువనాంతరసుల
సంతతానంద మూర్తి వై సంత్రి మించు
నా సాక్షి తేను దగు విజ్ఞాన భసుతింతు ॥

క॥ యతమునన (ప్ర)తప్తలోహాంబువాకి
బుద్ధి దేహేం(ద్రి)య ప్రాణములు మనంబు
త(ద్వ్య)పానాయతాంగ విగ్రహంబుల గుణ
సర్వమర్మాంతరంబుల సంచరించు ॥

వ॥ అని యిట్లు పుండరీకాక్షుని సర్వాంతర్యామిత్వంబు ను దెలియును (2) హా
ప్రోక్తంబుగా భగవన్మహాపురుష మహానుభావ మహావిభూతి
సకల సమేత సాత్విక పరివృఢ నితరత్కములతుచ్ఛలోలోపలాలతక
రకారవింద యుగళ పరమపురుష నిత్యలక్ష్మీనివాస నిత్యనవనం
తంబులైన సాష్టాంగదండ (ప్ర)ణామంబులాచరించెదనని మం
(త్ర)పూర్వకంబుగ విష్ణుస్మృతి చేయునట్టి సన్మహాపురుషుండు నీ
కుసుస్తరా(త్రా)ంబులతు (ప్ర)త్యక్షంబగు నరని (అ)తెరావతను సరి
శంఖచక్రముండును శార్ఙ్గీరసుండును విష్ణులోకంబునకు
రిగిరంత వహ్నో వితారసంశయుండు
గుసంశయుంబు మూని తాయు భాగినుండై యేకాంతంబున నసి
యుండు పద్మాసనాసీనుండై నిజమున పద్మంబునను చం(ద్ర)
గదా ను ను (శ్రీ)వత్సకౌస్తుభాంకిత
ధరుండును రత్న హారకంకణాంగుళీయకాది దివ్యభూష
ణాభూషితుండును ముండును మెఱ
లక్ష్మీవల్లభుని విమలాకారంబు
ధ్యానయోగంబున (ప్ర)త్యక్షంబగు నట్లుగ భావించు చుండ

దేవాప శ్రీ దిష్టంబగు తన్నం శ్రీ శాఖంబు పతిపుబు(దవిశ్వ
శాస్త్రధర్మంబు మొందె తెన్నిదినంబు
లతుమ మనోవేగంబు మెందె శేషశయనుండగు శ్రీ వల్లభుని సమ
క్షంబున తేశ.

శా॥ ఆలోకింపవేమ బ శ్రీ గద
శాన్లోలాంమల రత్నతుండ లతీ రటాదిస్ఫురత్న వస్త్రభూ
షాలంకార విరాజితుల్ విమల శ్రీ త్రస్త్రి త్స్మేరసు వక్త్రాంబుజుల్
భూలక్ష్మీవర వెలాగి జిశ్రస హింతుల్ బుదాన్ ॥

క॥ క్రమగాని విమలాంతః
కరణంబున నంతనతదు ఘనమగ(బలతాం
కురములు తనువున మెదవగ
కరములు [illegible] తుందగుబుల్

క॥
వందన మాచరించి శార్ఙ్ములోవా
గ్రీవ్యస్థయున సమ్మతింపుబు
న భగు ద్వైని అచియు ట్టులుదియు నృపేంద్ర ॥

శా॥ జగతి భరాగుణానిధి
విరాజితామర చమూ సంసేవ్య పాదాంబుజా
సర్వక్ష శ్రీయ దర్శనా బలబుసంబూతాది [illegible] తా
సర్వాతీత మానస సరోజాతాలయా

ప॥ వైదిక విజితాత్ములగు సాధు
జనులచే జ్ఞాతుఁడవు సంతతంబు
నిశాస్త్రములగు వారు వెలితెలిసి చింప
నిత్యపురాతిదీప్తితాక్ష
మాంస్వర జగదీశ విశ్వోద్ధరావన
వ్యయములు విభవంబులనఘ మిము
ఉజ్జ్వలాగలితైభనాములనాత్మలో
వెలుఁగత పాదాబ్జములందు

అ॥ దీశ్వర భావముతులను నిగ్రహించి
మహిమ (బ్ర)హ్మస్త్ర వేత (వ) మూనామంబు
పాదములచేసి మర శరీరాదులనుభ
వింబు బుంరురు దుఃఖాతిశవనులగుచు ॥

సుఖయుఁ వరమూలపరమహంసలతుఁ బ్రహ్మానందమ్మును దీవాది
పథ్యాంతరవృత్తిమై (ప్ర)వర్తింతువు. వేదాదనగుసూత్రముతైన
సప్తపరదాంబులచేతనావృతంబులగు (బ్ర)హ్మాండకోటులను
నిరాసస్థానంబగు నిశ్చయించగలేని సర్వపశువులు విషయాపేక్ష
మున్నైతరం జనిజంబులు ని(త్య)మై వర్తింపుదురేమ
ఉజ్జ్వలాగులారసమన్నైజ్ఞాన విజ్ఞానరూపంబగు నిన్నుగూ
ను గానవేయుంగా భావింతురు ఉదంబనునై యోగాత్మకమై
దన్మూలవతంబులగు భా

గవత ధర్మంబుల నాచరింతురు సర్వస్వరూపాది విషయ బుద్ధిస
మేమయైన[illegible] రులు త్రిమవాము నియెడు భేదవాక్యంబులనంగ
ఇష్ట ధర్మంబుల నాచరింతురు

శ్రీమన్నగత్పరిపూర్ణంబునగు నాత్మతుఁ బరాపరబ్రహ్మంబు తి
దనియె యెంగిపె వలు (శ్రీకృష్ణ) ~~[illegible]~~ ధర్మాసమే యుద్దై భవబ్రహ్మా
రవిందంబుల

(త) (న) కారాకారంబునఁ బతియుండైన సంసారంబులనను
త్యంతగుణము లేయును.

క|| సురమునులొనతి ప్రసవిశుద్ధ ఫలద్ధితార్థ ద
మృతవేల విలసిల్ల మాంపరం
బురువాతి లోకసంబునను బుస్సావ ~~[illegible]~~ రి(ఘ)ఁ దన్నైతిఁ బుంద
కరుణారవే(శ్రీ) దీవితధితం బుసు సమెయన్న దీప్తరా||
|| ఆ షల

లకెల్ల మర్మిరిత్తు
మగుబుఁ బరమవాంపవగునట్టి నిస్సా
ప్తాంగ మేమె నర్త్యనంబు బాత్తు ||
|| భూతలమెవ్వా నిరుసునఁ
బాతురి లోసక్షపంబు బనదంబు

మార్గమునందలఁ జుబంతితవలయు ||

వ॥ అని యివ్విధంబున సంస్తుతుండై పుండరీకాక్షుండు విశ్వ
ధరనారాయణుండగు బాలవత్సకేయుంగనుంగొని

నారదప్రోక్తవిద్యలను ఆనుకొనిన తర్క
ములనను నీకు వివిధ తత్త్వము వివిధమైన విదిను సిద్ధం
బనై తివి వివిధ ధ్వనితో. యేను బ్రహ్మలోకాన్ని నీ బ్రహ్మ
లోకాత్మ నై బ్రహ్మతి భావనుందను బాలకుల బ్రహ్మద్యుమ్నం
నశీశబ్దబ్రహ్మము పరబ్రహ్మము నగవు దయదే
హముల గలరు. ఈ విశ్వంబు లవరింబు నందజగ
ముల తిము దంబున విలసిల్లు నా ధ్యానంబు. నాల్లి
శాస్త్రాం తపు సుఖుండు

సీ॥ నారదప్రోక్త విద్యలను
ఆనుకొను ను ధ్రువ తత్వ తర్క నాదిత
వివిధ తత్త్వ ము విది తత్త్వైన విది ను
సిద్ధంబనై తివి వివిధ ధ్వనితో
యేను బ్రహ్మ లోకాన్ని నసిన బ్రహ్మలోకాత్మ
నై బ్రహ్మ తభావ నుందగు బాలకులాగ
మెనసి శబ్దబ్రహ్మ ము పరబ్రహ్మము
నగము దయదేహము గలవు

గీ॥ ఈ విశ్వంబుల వరింబు నందజగము
ల తిము దంబున విలసిల్లు నా ధ్యానంబు

మత్స మాత్రాంతము గుణుండు మరియు విక్షే
శరము నవకాంగు నివిచ్చి ధీరాత్రి తలేంద్రా.
వఊ వినుము ఇంత స్వప్న సంగయుండ గుప్తరు పలంబాత్మ లోన
ప్రపంచంబు వాలో కెంచుచు తన్నెరుంగ తెయుండు విఘ్నబా
గరఙాదులాత్మ కుజీవస్థానంబులు। యువమాయారం
త్రంబుల నియమింగియుత ధ్వనిరిత్తంబుగా నవ్వుదలంప
వలయు। మ ధ్యానంబుగునాత్మ తు సంసారంబునం దుదే
హంబు వలన దేహంబును మూల వలన ఫలాలయు నగ
లు గుసా యున్న త్మ పంధి రిపే హాంచ్చాలితంబు గులా
నుష దేహంబాత్ర రుంబి జ్ఞానాజ్ఞానంబుల తుసంభవంబు
గునాత్మ నిరుంగ దుత్తింబాం దదే యు। తదాన సంగసు
యుండు యువాయుండుల పరిక్షేతంబును ఫలంబులం దు
విపర్యయంబును దలంచిత యుంబు నది హాసంతం
ము ను। సుఖంబునతు దుఃఖ విలాత్మం
బు తెరతును తర్కంబులా వరించి తద్వయంబు నదే
హా విపర్యయంబుగా నెరుంగు। శాశ్వతుండు స్వాపత్ర
యు బిలత్రిలో గీత
సృష్టి తోహాగంబుల తో డిష్ట హామోహావి దుర్గం
డై పరమాత్మ దర్శనంబు నగు తా పయు ఖ్యంబుమెంగా
నల్లగుటుం బొడిని విప్రను నగ్రహ

వుద్భుతమ్ముం బ్రవిసంచరింప వలయునని పృంధరి
కాత్మ్యుం దానవశాస్త్రియుం శరధ్యానంబు సెంది। అత్రకేయుం
డునుతత్త్వసారదంబు నవిదిగ్ధరత్వంబు
స్నతింప వరివ్వాత్మవింద్రయసంపన్నం
డైవిదిగ్ధరవధూసమేతుండై నానాసంతల్పసమేతం
బులగుతులపర్వతిద్రోణి వధ్యంబులయుం దుల్య
వర్గ నిగుణంబు యగానం
బుతేయు వాసిత్రనాడు॥

ము॥ సరసామాత్రవధూసమేతుడు గుణాఢ్యస్వృప్తకారుడై
వారిభత్తుండగు వాత్రేత సభా
ధరత్వంగంబున సిద్ధాంరగా వచ్చిందు ద్రారిస్వారాజబ్రహ్మాం
తరసింహాసనమం దుగాంచెగిరిజా త్రాపం లను॥

వ॥ ఇట్లు సభాసద్ధ్యంబున నమిత్రనాత్రంగుడై సింహాసన
సమూహ సిపుత్రైయున్న పాంచ్ఛశిపరమేశ్వరులం గన్నులగొ
ని యుట్లిష్టభక్తుం డైయుట్లు వినిచెను॥

సీ॥ అఖిలలోకశరణ్యుడై శరిరులకెల్ల
ధర్మార్థకాముందునదనరుచిప్రుండు
పిఠ్ఠికింత యు వేత యోగాభ్యదలపత
స్తాత్రయుం దగునరుని పగితనిరం డు
సభలనతా వినిసహాయుడై యుండు

ప్రశ్నాశాంతి యుపబ్రాం పతి యునగుచు
అతి మూర్ఖులయునేని తాంతమాం దునగాని
సతులు గూండు దు సభా స్థలియునందు

గీ॥ ఆసుబాహుగంధర్వపతి
తింబ్రుడు ధవిభుండు
నష్పైనంత య తెలా పసన్నిపాతలి తర
యుగుబాబు పార్వతి పాలునితో నన్నియు నిల్చు

సీ॥ పంతబూనినాడి పరమాత్మ బిడ

నియమము బూంటిల్లి కాసింప
దండధరుండు విడిధన్యబాలితా॥

కం॥ నారి పాదసరసిజంబుయు
నిరతంబును జ చేసి నందిప్పన

సరగానెనసినవేడ్క॥

చ॥ ఆని పల్కి రుద్రాణి పురి యయు నిల్చి నిలచె.
ఉ॥ ఆయుతయబుద్ధియుత్తుల గునావలయరానవలయు దేవతా
కృష్ణ

వేయువిధంబులంబరిక్షించెను ధానెని యూరతుండుసై
తాయతేత్రుంప్రుడి పాలతతిటెవాలు

గీ॥ పృం

దగిన విష్ణుపాదయుగమునందు
నిశ్చలాత్మ జనితనిర్మలంబగు భక్తి
కెతంద నర్ధం దెన్ని చూడ॥

వం॥ అని వారు తోడు బల్కిత
తనివార తాపమున సర్వజనంబులు భక్తి మెందర
జ్ఞానపథ మూర్ఖ్రింరిగత సారపమున్నత విష్ణు ధ్యానస్తుతు
మునిరిమదం ము దుష్ట వర్తనా॥

వ॥ అని యుష్మదుద్రాజీకా పంపు జ్ఞాన చిత్రతేజుండు పుష్య
తంబు దిగ్గీశం శంకరసముత్సుకంబున
తూర్పు నిల్చి యెం॥

సీ॥ అంజలి చేసాపమందిరుత్రాణి
పూర్వ విష్ణుసత్యుగ్రకాప
పలమునెచ్చు లైనబ్రాహ్మ

వెంట

సంసారసత్యం దజ్ఞానావృతాత్మురై
సుఖదుఃఖమ్ముం బొందు సారదీవారి
తద్వలయంబు నతనాత్మలయున

నుఖం

గీ॥ దాపరాత్మవై తత్త్వలనుబాబు దివి

విశ్వయముగాగ దలబూను నేర్పు దప్పి
తెలియ తర్రాత్మ కె[illegible]వ్వ

వేదిలయు..

వ॥ [illegible]రియు కుశల్రారాంబగు విదుశాపంబు ననుగ్రహంబున
స్వర్గంబును నరకంబును సుఖంబు
ఖైకాని ఖేదంబు వేదు భగవంతుండగు పరమేశ్వరుండు
వ్యయుండైన నిజమాయావిలాసంబున భూతంబులను సృజిం
దుఃఖంబుల నిచ్చించి సాక్షియై వర్తిం
చు బాలబంధుమిత్ర కళత్ర రహితుండైన సర్వసముండైన నిరం
జనుండైన దేవ[illegible]తి ననుగా
జీవులకు శక్తివిసర్గంబును సుఖంబులను దుఃఖం
బులను శోకంబులను మృత్యుజన్మంబుల
, సారంబందు తప్పుతంబగు
మజ్ఞాన విమోచనంబులను నిన్ను సన్నుతించెద నావల
నియుపరాంధంబుత్తు
కృతి ఇనికినదు స్వామి లానరించె త్రిమూర్తులు
నిజవిమానాధిరూఢుండై చనిమనంత శంకరుండు దేవ
క్రీత

3॥ [illegible]విరహితలబలబ
లవంత పరాఙ్ముఖులని స్వప్నాత్మ ప్రవహాత్మ

మహత్త్వం వచ్చె సంవత్సరం పట్టలయు వని పుండరికాక్షుం
డానలక్ష్మియుం లక్ష్మీని ముడిచింది

భినయులను వగల వారిభృత్యుల
వినయవివేకములు గంటి వేగిరిలవనయా॥

౦॥

యలార్థ బుద్ధి సంయమ యుల గుణాన్
వారి భక్తుల్లై నమానాజులు
వెరవరు యమ్మాయిన్లై నవి శ్వయములానే॥

వ॥ మరియు దేవా

బుద్ధి యూశ్వరమా యూతత్త్వ లం బుద్ధి సుస్థిరం
ములను శరణాగతులను సంభవించు
వైరాగ్య విపర్యయం బులంగల్గి
విష్ణు భక్తి సమేతులగు వారి నీవు త్రయులకు నవ్వినాం
శ్రయంబు వేడుదును

పుత్రులను మునీశ్వరులను సురేశ్వరులుండును
తత్త్వర మపురుషుని స్వభావరూపగుణాన్విరూపా
పంబులవెరుంగు

గులంబేసి యు తనివెవ్వ యుండునునప్పు
యుండును మిత్రుండును శత్రుండును వేడి విగావున మిత్ర
కేయుండును లక్ష్మివర

ప్రాణులయందు సమదర్శనుండయ్యె. విష్ణుభక్తిలేదు
లయిన మహాత్ములయెడ విస్మయంబునొందవలదని పరమేశ్వ

యాని సంతోషసంబందెనని శుకయోగీంద్రుండు రాజునకెఱ్ఱ
ధావృత్తాంతంబు చెరింగ్రిరు రిలయునిల్పనిలుయు.

గీ॥

శాపమందె త్వష్ట్రరూపమునను
త్వష్ట్ర దక్షిణాగ్ని దాల్మిని జనియించె
విష్ణుభక్తియోడ వృత్రుఁ డధిపా॥

తం॥ దనుజుంప యత్నను

దగువ్వ

ఉద్ధవిశారితావే ధృతోడుత
వినుపింపుటిని చింతకేమి విన వలదు వృపా॥

తం॥ ఈ యాఖ్యానము ఖిల్లని
ధియత

యుద్గలంబా దలిమడ దహరి
నా యుక్కమునుబాం దురాశు జనములు పొగడన్॥

దు॥ ఆదిన యోగీంద్రు

తం॥

లా౩వం౭౦

బున సంభవము దిరంధ్రు పుత్రికలయూ
తును వినవలయును వేడ్కను
విను పింపు సవిస్తరయున

వ॥ నిశంభుండిట్లనియె

పృశ్ని యను పేరంగల్గు సవిత్రు భార్య విశ్వామిత్రులయుం
బగు సావిత్రి నివగ్నిహోత్రుల ను మహాపురుష
బునుంగాంచె భగునిభార్య యగు సిద్ధి
మహిమను విభు ప్రసాశిషం బును రాదింపాయగు తన్న
తనుం గనియె। ధాత
పరిష్టయు మొదలగు వారలం గనియె లక్ష్మింశంబునాభ
గుప్త సంభవించె। వర్తిం బువలన వాచిత్రి సిద్ధుండయ్యె। మి
త్రావి
ష్ణు లక్ష్మీరంబుతలశంబుల నింబునలక్షణాత్ములంబునన గస్త్యం
డును వసిష్ఠుం డును సంభవింబురి। మఱియు
భృగుమాడులను మూరులంగనియె।
అంతమరుత్తావునకు తదేవయుం దు బృహస్పతిం డు సంభవిం
చె నతని వలన కౌ
దాయాదులగు దితి యయుల జెప్పెదనట్టి దానవవంశం
బున పరమ భాగవతోత్తములగు ప్రహ్లాదుండును బలియు
ను ద్భవింపురి

రశాస్త్రములు ఘోషించెను। అందువలన యూరువను ఖంఖుని తనయుడై
రగ్రాతశిష్యున కుభారద్వాజిన సంహ్లాదుండును అనుహ్లాదుండును
రంగాంచె। వా

రల ఘోరిముట్టువయగు సింహిక విప్రచిత్తి వలన రాహువుం
గనియె। అంత విష్ణుండమృతపానంబుసేయుచున్న సింహికే
యుని శిరంబు చక్రంబున ద్రుంచె। సంహ్లాదుండు దితియందు
పంచజనునిం గాంచె। హ్లాదుండు ధమనియందు వాతాపి
ఇల్వలులం గాంచె వారల గస్త్య మహామునీంద్రునివ
లన మృతులయిరి। అనుహ్లాదుని భార్యయగు సూర్మ్యయందు బా
ష్కలుండును మహిషుండును సంభవించిరి। మరియు ప్రహ్లాదుని
వలన విరోచనుండును అతని వలన పరమభాగవతోత్త
ముండగు బలి సంభవించె। యశనయందు బాణుండు
వేయిచేతులుగల కుమారశతంబుగాంచె। నబ్బాణుండు త
పోమహాత్మ్యంబునం బరమేశ్వర
ప్రమథముఖ్యుండై యుండె నప్పరమేశ్వరుండును త
త్పురద్వారపాలకుండై వర్తించుచుండె దితివలనను
రుద్గణంబులేబదితొమ్మండ్రు సంభవించె।
వంశమతిరిగిరని చెప్పినవిని పరీక్షి
న్నరేంద్రుండిట్లనియె।

౩౦।। దితిసంతానంబంతయు

కలవాపస్థయుఖాదివసంప్రాప్తి

అతిమదమెట్లాదిపెద్దగాపలిమాండర్॥

గీ॥ అమరుద్ధకాంబులు పురంధ్రిబాధన
తేమి కాలమువోసెరె ద్విపవర
మానవులయ్యె వలయు నఖిలంబు
నివరేగా॥

తే॥ అని ఖరాకారంబుడు పల్కిన
విని యోగీంద్రుండు మునులు విస్మయమందర్
మనము ననిత్యులుడై ప
లైన దరవాసంబు పొందలేదలర్థ॥

సీ॥ ఆత్మలో మితనాడు
సత్త్వంబు సంతాప సంతోషయుగుడు
ప్రమదాత్మ్యులుండు తోడంబు ల్లైయుండియు
జ్ఞాత్మవాంతుండు బాపరతుండునైన
గజాతి
ఘనపరాత్పరుడై జలనయమెరవి
గాంచెదనని బూనిగర్వములజ్ఞులా
ప్రభులు మనాత్మయ 30

గీ॥ మనిల దియోపవాసలెర్కస్తుబుద్ధి

నిత్యము సత్వరమున
బాపలను బంధమాయల త్రిప త్రిప
వశము చేసెను శ్రీయుని నన్ను నడపవలెనా॥

కం॥ అప్పుడైనను సంతత
దాసోహమ్ము యిద్దైన వరార్థ దాయుడైన
మాధవుడు జగములోపల
మానవతి వచనములకు మార్పుడ గలడె॥

కం॥ పురుషుల మతి మెలగింపను
పెరపు విహారింప బ్రహ్మ విష్ణు ప్రోమ్ముడై
తరుణుల బట్టింపనుపు
స్థిర రూప విలాస వేష ధీ సమ్మోహుల్.

వ॥ అంత దితి తన భర్త వచనము మనోను తాలింబుగా నుపవారం బులు సేయుచు నిత్యానుసంతసంబు నగుచు నేకాంతంబున వివి [illegible] ధ సంభాషణంబులను తనపుష్పానయం తనతం డు సుబ్బారావు శ్యం బున నాజ్ఞా తనంటు కింబ అల్లని యెం.

సీ॥ పురుషుల సంతుష్టి బొందియుండెదెదురు
సతి దలతిరానిదె
తలదె ముజ్జగములంగమలాక్షి ఏమైన
ని తానిర్మం పుమో సులతారు.

మతివేద్యసఖులకు మతియుద్దివము విష్ణు
దశిల జీవులకెల్ల నాది వేల్పు
వాల్ప   మునిహృత్సరోజముల నోవిష్ణు
దారా ధన్యడగు లక్ష్మీ మందిరాంద
గీ॥ నా పరంజ్యోతి ఆద్రతి రూప మాత్రమింబు
పూజ్యుడ యోడి నిచేత ఖుష్ఫు
వెంనసంతసమున
నా ల్మనా ధుండు సుఖ తిలనల యనప్పుడు।
304 ఆని పలికెన దితి యప్పుడే
ల్లనియెనుముని వర్యదేవతాధిపు లలక్షుం
పను
నిని యట్లుం గవల యుధి నక్మ రిత॥
వంబ్విధంబున దితి యుక్తవ్యంబు యునవరంబు డిగినపరితప్తం
డై యూతశక్రప్రజాపతి మనంబున
శా॥ పాతి ప్రతక్యము గ్ల యుగ్ దితి మహా పాపాత్మురాలైనదా
వే తెలుజా తసు 40 ఖనం దనిపెనా పెట్టన మహా దిందు
యగ్గలంబైన   తితాపాంతల్లే
యే తెంచెన్ వడే తెలు దధశ్శమి తనం డెట్లో నే తెల్పి దివము॥
304 లద యుగుబు తలపు లుపా యుని
యుయుగ తెరమ దుగు బుని

మునజిగిను

పాలికాయుడు వరధింపనర్హుడగుచు లలుంపక

తం॥ అరుణాలు అమ పనిచేతురు

తెరత్తై మాంయాప్రయుత్రగుణాఖులతోడ

అదుగులు

పట్టైనమున్న భవనములల్లినవే।

గీ॥ ఆసనంబు నిజసింహాసనధరంబు

బాహుగాంబులమృతభాసురములు

చిత్తమ ధిరతత్త్వ శిరవ వృద్ధి

కాముచెరుంగవలెవి।

తం॥ ఆ జినిపరమిత్రితనని

మ జిదినమోదియుతున్న సకలపత్రం

ఖ ద లున తమూతలంబున

న ద లుబులంబు దవలయు తారకాదుల నా

సీ॥ ఆదియుగాపునసత్యముగాగుండెడు నల్లు

గానిబె త్రప్రతవిలు నలంగల్పనంబు

చేసిన దిలధాని జేతుంర్పవేఖిరిత

వ్రతభంగదోషంబు దగిదెనంత

పా॥ గాంపంగజాలు లెవయుండు

మరిసంభవించు దుమ్ము తొమ్మిదిరాసి

ఇట్లు యనెనా ఘన దేవేంద్రుండు సుఖయంబు
నసురుల శోనపాయంబు చేత

గీ॥ అనుచు చాలింపక నియమతోయంబు దలచి
త్రైవిధ సంధి ప్రణామాతురి యుదగుబు
లలిత పాత్రములందే నియమాలు తుముండు
నాత్మసతి బ్రాహ్మణా నెతానాని యెవ్వి

కం॥ వ్రత మొక్కటి చెప్పెద విత
వ్రత మాచరణంబు సేయ దలచెల పంచా
తితవేని కల్పజంపెడు
సుఖ దుఃఖ సమం యున్నె సురవర వదనా॥

వ॥ అని పలికిన తత్త్వ ప్రవరుడు విలసదనలైవ విల యట్లనియె॥

శా॥ స్వామీ నా దయనాం మొదట గతి గతిణ బ్రాలున్న వద్భక్తితో
నే మైన వ్రత మాచరించె ననేన శిష్యుల్ సంసిద్ధులై
యామేతెన వ్రతంబు వర్ణింపబై,
ఏ మాసంబున నాచరింపదగు నాతే సంపదము తెల్పుమా॥

వ॥ అని పల్కిన వనితా లలామ తలవుయ దేవేంద్రుం డిట్లనియె॥

క॥ క్రమముగ చెప్పెద వినుమ శక్షమా
సమునకు శుక్ల పక్షములన్ సౌమ్య దినంబునందు వచ్చిరాం
తమ కుశ యయ్యల లక్ష్మి వారల తప్పక భక్తిని విష్ణు పూజవే
సియరియు పగుంగాల పక్షములుకే.

వ॥ మరియును

సీ॥ నవ్యహేమ విస్ఫూర్తి దనంబుసేయుచు జండు
సర్గంబు జంపుచు సత్రముడుగు
యు నవ్యతంబు నలుకుచు యాత్రలు నడ

త్రైస్ప సంధ్యల యందు దుర్మార్గుల తీర్చి గంధిల యందుచు
జేరి యర్జునే భోక్తృ వేయువారంయు
సామిధా సిద్ధ్యశ్మిష్ట పండితావృత శాస్త్ర
శ్రుత్యుక్తి వేయుచు విద్య మాతలు వారంయు

గీ॥ బోధి

భాషలంబు నవతానంబు నపరితాలింపు
యింద్రనిజల మున్వారయు యందుంగ్రుయు
కేగ కల్యాణి దియుత్ర తనాంశ తారకాయు

వ॥ ఇట్లుత్రతం పంక్తిశ్రీరంబు
ఉల్లసితంబున ధౌత వస్త్రంబులు ధరియించి దివ్యపుష్ప
ధూప గంధంబుల మంగళ రూప విగ్రహ నమస్కార పూ
ర్వకంబు ష్ణువుని ట్లుపుంసవన ప్రతం సం
పూర్ణ పర్యంతంబు నిర్విఘ్నంబున నాచరించిన నితడు
నాయత శిరస్త్రీ దసరి ర్థంపగు తు వీరుండు సంభవించు
నని చెప్పిన విని సంతసంబున నవ్వుచు యావామలనపుత్ర

పాత్రంబుగ తిరంబు లోక్యలంబావరణంబుసేయుటు లోక్యభా
వంబున గర్వంబు ధరియించినం తనింద్యండు లోక్యాత్రాంతంబి
రింగి యూయంబు లోగర్వంబు వినాశంబుసేయం బూని యునవరతం
బు వనంబు వలనం గంధమూల ఫల సమిత్కుశ పత్రి
సమర్థుండై తత్పరి చర్యావిశేషంబున ప్రత్యక్షప్రభంబున శక్తిం
బు బాలుండైనని చెప్పినవి యాంజనేయ మహిమలను విన్నారయ్యా।

సీ॥ ఉరు విద్యుద్యుత్సాహా
తెరు గొప్పి పరితోష్ట తపంబయుగుబు
పరమ సంతుష్టిచే వెతరములు మోపుపై
నిడుకొని నిద్రించ సింధ్రుడంత
సత్రింబ యుద్వసరంబు దియ దాంతనబు
ద్రంబు దండిమెరయ
యోగమూ యూంబల యుత్పన్న యూలంబి
ముక్తి ప్రవేశించి స్తుత్యాత్మ దవ
గీ॥ అవల తత్కృష్ణమేఘ ప్రయాగతాత్రి
పెకామినట్రి
బ్రహ్మపుత్రుని శరముచే దుంల పాయె
మండి తపమునైన భవదంగతముల యొక్క
వ॥ ఇట్లు ఖండ్రా రంబున మండి తంబ
యూపరి పూర్ణ వినయంబైసి మ్యతం బాం. దతతతనత సమా

నతేజంబునందనరుచునే త్రోవనపంబాశ వృంశాలింగతిగి
మురుర్గాంభైయుం తెనంత దివిబేల్లనివు
రుర్గాసమేతుండైన దేవవాయతునిం గనుంగొని యల్లనిట్లు

కం॥ సురలతుబాక్త్రిని సార్వస
తరుడైన తుమారుడుత

సఖుడుంగ

పెకుంగమినిందరుతగాబుపె ల్లదవిలు కెూను
కం॥ పరువడి రజ్జు వంచు షునపన్నగ బుద్ధి జనింపునట్లు ను
త్రైరజీతమంజు వేడు తను తేల ధరింపగ
బుద్ధమశెంటి పెంతొ పరబేతుటాయుడెం
సురవర యూతుమా తేతులమెచ్చు రిశింపు ములనిర్మలయుబునే
వి॥ ఆనిపవితనతల్ప ప్రూమునితోం
సీ॥ ఆంబరతైరిగిం యునా ధ్వంతమునాలమ్మాచా
ఖా ఖంబులుగాను పనర్వరణ
విరలబ్ధమనుఖ ఖవర్తిభ్రాత గర్భము
యుమురుల తుపైర మునియెరింగి
తే॥ పరివారత
రాజంబునసుయు వృద్దారిచురుణ
ఆంతశ్రీనప్తిషనివశులయెనిదిత్తసు
హంఖునాభుండు యగాంబియుదియు

వేఱయునాయ చు వజ్రంబునై లబ్బాని

దివ్యాయుధాని గుప్తయూరి

నగుజగత్త్రయంబు వెంటనన్నుంగాచె

వినుతంగాసి లితోనే డుడు సాయుణగను।

శు॥ విష్ణ్వైకాన సంసారశత్రుకారణమున ఖంజీలంబగు ఖ

తమాతోత్సాహంబున విష్ణుకథా పరిపూర్ణ తంత్రి మ్రోలించెం

దత మురళ్గా య్యోంగాని మాయారా

సంబు గాదు యేం జేసిన యుపరాధంబు క్షమించుంగలు

యునని యూ లాలు లోవనను సాష్టాంగ దండప్రణామంబు

లాచరించి అగ్గ్రాంబు లేదా ఢనింద్రుంజుత్రి దినంబునను నరి

గిననియొ తత్త్వధ్యా వృత్తాంతంబు రింగించినయునేంద్రునతు

చు తోంతాం లుండిల్లునియొ।

ఉ॥ ష్వంస వనా ఖధాన వగు ప్సృన్వ వుళోప్ర లవమా మరించునే

మాసము మయ్యమై లనను మానత సద్గురా

వాసస ము స్వామియో గిజనవర్తి లఖా ప్తిగా లత్రుకారమ

బ్రాసతాతంబుగా విని డుసం లసలూత్ర జనింపెచెప్పవే॥

వ॥ అని తద్రుత్రకారూలు త్రూతంబున యూరు

తో వల్లభునకు వాని వల్లభుండిల్లునియొ॥

సీ॥ ఆ దివ్యాసమూర్తర్గ్రతోదియోష్ణ విశ్వ

మగు మూర్ఘ్నిరమూసవిలుం దురుఘ్న

దశమినాడే తపుత్త్రునుజేసి పట్టాభి
షడసియుంచె

తెలివి నేతాదశి దినముల వరపృథ్వి
తీర్థంబులోపల తీర్థమాడి

శత్రుతప్పి తమ రుజ్జున్న మాతెక్కించి
సముచిత శుభవస్త్రము ధరించి

గీ॥ మునిజనుల తోడ
గూడి మంగళ వాద్యములు మొనలు సాగ
శ్రేష్ఠ వాయనసేయుంచి వత్రముగ
మం...ంపంచమితేనగల్పించి మరియు నందు.

కం॥

జలజాలయము తోడ గూడ వతరించెదవన్
తాలు పొందజేసి యుప్రతి
మెల నిలుపంగ దెలయునవలి మృదువేర, మౌనన్.

వ॥ ఇట్లు పిరవాఠంబుగ లవు రంగవల్లి
రచిత ప్రదేశంబునపి తతంబుల విరచిత తముల తన్నిరా
మ ధర్మ పీఠంబునం బాదు మెల్లి యుం బాత్ర ములంబు
న దివ్యదర్శార మంత్ర సాధనాక్షత్ర ప్రార్థ
ది పాదకోప బాహారంబుల తర్ప మావిష్ణుల బాహాజము
నలి తన్న శ్రీంబునవలంబునం దు తాయసాఖ్యంబులు

వ॥ ప్రతియామంబునఁ బూజాహోమంబుల
సేయుచు జాగరణంబు సేసి ద్వాదశిదినంబున నిత్యకర్మంబులా
చరించి పుత్ర మిత్ర యుక్తుండై పూజా తద్విష్ణుప్రసా
దంబులారగించి తత్ఫలం బడయుంబున

సీ॥ వామనుం డ్రైలోక్య
శ్రీదేవి యురమున విన్నమిగుల
శంఖ గదా చక్ర శార్ఙ్గధరం
హస్తములందు తేజరిలంగ
దరహసితముఖ దీప్తి బరగు నాసికంబు
జలజాత పత్రనేత్రము బరగుచుండ
కంకణకేయూర కంఠభూషాంశువర
కాంతు డుత్తమమైనగ
భక్తితో సనకాదివిభులు ప్రస్తుతింప
రత్నసింహాసనంబున దనరమెరసి
సురల దెలుపు ఝలము సుమనువేంచేసియున్న
మాధవుండైన జగదీశు గాంచి

వ॥ అరుగని రాజ్య వైభవ సుత ప్రియ భర్త్రాధనాది సంపదల్
బరగుచునట్లుగా నొసగి దివ్యభవత్పద పద్మభక్తి లాలన్
సురుచిర దాన ధర్మములు జూపుగు బుద్ధి శ్రద్ధ నౌదల్
పరంత వృత్తిని బ్రదయుసి లాలు మా తునపుత్రి బెుమోవతారా॥

150

154

వ॥ ఇట్లు లక్ష్మీవల్లభునిం బత్తిరింబు నమస్కరించులొనర్చి బంధన
మోచకంబుగా యింపు వల యుని యు కారంబున నారాయణ
స్తంబున విష్ణు ప్రణామంబులందు ... నారాయణంబు
బు నియమంబున నీత భుక్తంబు సేయుచు వత్సర
పర్యంతంబు ... సంవరించెను.

కం॥ ఆ దలి కార్తికశుద్ధ
ద్వాదశి దాను పవసించి పునవార్యమునన్
ద్వాదశి దినమున తల్పతి
నవనిసాధ

సీ॥ అంతట భూదాన సహాయుల్లైరి విప్రుల
పాదియుంపు చలులగ దాదా నావరెంచి
ప్రస్తుగంధములచే బూజించి స్వాత్మాన్న
ములనిడ్చి
తోడనగూడి తద్భుత్తిని రిన్ని చేద
ముచటి తద్భక్తితోడ ననుభవించి
పతియున్ను దేవంబని ప్రత్యహంబు నుమా లక్ష్మి
బలవాయువల యుని సం[illegible](ద) ముఖాని

గీ॥ ఇట్లు ప్రతమాచరించి
పుత్త్ర ధన ధాన్య సంపద పొందలిహా దలి
స్వంద రి... మున దయా పూర్ణలగుచు

నరుగురుం బెరుఙుది విష్ణు పురవునతును।

కం॥ శ్రీ తత్వవినిర్వదించిన
లోక   సర్వలోకైకత్రిపురి
ఏకాలంబున ధనతన
యీరతుష్టి మను మరాయుతారంగరాయుల్

వ॥ ఇట్లు వ్యాస లిఖితాఖ్యంబగు పరీక్షిత్ శౌనకాంతునకు వంశ
చరిత్ర ప్రకారంబు చెప్పెనని సూతుండు శౌనకాదులకు
జెప్పెనని మరియు।

ప్ర॥ శ్రీనారీరత్నహారాంబరతనుల తేజస్సంయుక్త తనూ
రీన వ్యాసేత పత్రాక్షి తవ దయ ధరిత్రీధరా
శ్రీనాథా శాపతాశాని మిష వయుతుల సుస్థిగర్భరత్నప్రఖ్యాపి
నానారూపాంఘ్రి పద్మానత దివిజజగన్నాథ ధరిలాంధ్రి రాసా॥

కం॥ శ్రీ సుర బలదేవసుత
ద్రాపశౌరి జగన్నాథ పదానవసేవా
భాస్కర
గోసత్రదానవిమోదిరతపతిజనకా॥

మాలిని॥ జలచరవరరూపా సర్వలోకైకదీపా
కలుషతిమిరసూర్యా గాఢ ధైర్యధుర్యా
బలభిదీలభూపా భవ్య భూపా
జలదనిభలగాత్రా సత్యవాక్పుణ్యపాత్రా

శ్రీ॥ గద్య॥ శ్రీ॥ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Transcribed in 1921-22 from a MS of M.R.Ry Kottayyasastri Garu. Inam. Peddavadlapudi. Ry.S. Tenali Taluq.